

Parlementaire onderzoekscommissie
belast met het onderzoek naar
mogelijke disfuncties in het
strafrechtelijk onderzoek "Operatie
Kelk"

van

VRIJDAG 10 JANUARI 2025

Voormiddag

Commission d'enquête parlementaire
chargée d'enquêter sur d'éventuels
dysfonctionnements dans le
déroulement de l'enquête pénale
baptisée "Opération Calice"

du

VENDREDI 10 JANVIER 2025

Matin

La réunion publique de commission est ouverte à 10 h 08 et présidée par M. Mathieu Bihet. De openbare commissievergadering wordt geopend om 10.08 uur en voorgezeten door de heer Mathieu Bihet.

Hoorzitting met de heer Jean van der Eecken, gewezen magistraat.

Audition de M. Jean van der Eecken, ancien magistrat.

Le **président**: Chers collègues, nous commençons nos travaux de ce jour par l'audition de M. Jean van der Eecken à qui je souhaite la bienvenue.

Monsieur van der Eecken, je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, § 1^{er}, de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g), du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981). Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3 de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité" ou "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Jean van der Eecken legt de eed af.

Le **président**: Monsieur van der Eecken, je vous donne acte de votre prestation de serment et je vous propose de présenter un propos introductif pour rappeler la fonction que vous occupiez à l'époque de cette Opération Calice.

Nous donnerons ensuite la parole aux membres de la commission pour une question ou deux, par thématique. Nous répondrons donc par thématique, d'abord dans l'ordre des groupes. Ensuite, pour la personne suivante, la parole sera donnée dans l'ordre inverse des groupes, afin d'essayer de maintenir une dynamique dans cette commission. Nous aborderons donc la discussion thème par thème, pour éviter de nous disperser.

Jean van der Eecken: Ik ben emeritus kamervoorzitter van het hof van beroep te Brussel. In de periode van Operatie Kelk was ik inderdaad voorzitter van een van de kamers van inbeschuldigingstelling, namelijk van de Nederlandstalige kamer van inbeschuldigingstelling die ook het overschot van de Franstalige kamer waarnam, dus een tweetalige kamer.

Hebt u vragen of dien ik een uitleg te geven?

Le président: Si vous avez préparé quelque chose ou si vous avez quelques éléments à donner, sinon je donne la parole aux collègues.

Jean van der Eecken: Ik heb niets speciaal voorbereid, inderdaad.

Axel Weydts (Vooruit): Zou het niet aangewezen zijn dat we proberen chronologisch te werken? Er zijn immers verschillende arresten op verschillende tijdstippen. Ik denk dat het voor iedereen het makkelijkst zou zijn dat we de werkzaamheden chronologisch aanvatten, dat we dus beginnen met het arrest van 13 augustus en daarna voortgaan in de tijd. Dat lijkt me de meest logische aanpak. Wat vinden de collega's daarvan? Het begint dus met de zitting van 6 augustus met het arrest van 13 augustus. Vervolgens kunnen we verder gaan.

Le président: Je ne vois pas de contre-indication de la part des collègues, je vous propose donc de commencer par interroger les personnes dans l'ordre chronologique. Nous avons essayé d'organiser les auditions dans cet ordre également et cela n'a pas l'air contraire à la volonté de notre commission.

Des collègues souhaitent-ils intervenir sur ce premier point chronologique? Ils le feront dans l'ordre des groupes, en fonction des différents points, afin d'essayer de garder une méthodologie. Je me tourne vers le groupe N-VA.

Sophie De Wit (N-VA): Ik heb een praktische vraag over het arrest van 13 augustus aangezien er een discussie was over het feit dat de burgerlijke partijen niet werden opgeroepen op die zitting. Meester Van Steenbrugge, de raadsman van de burgerlijke partijen, heeft daarvoor brieven geschreven op 3, 4 en 5 augustus. Hij klaagt daarin de niet-oproeping aan, dat is dus nog voorafgaand aan die van 6 augustus. Mijn eerste vraag is waarom zij niet werden opgeroepen? Waarom bent u niet ingegaan op de vragen van de raadsman om het alsnog te doen? Ik heb begrepen dat de toegang uiteindelijk op de zitting is geweigerd. Waarom hebt u dat gedaan?

Jean van der Eecken: Wat er in feite gebeurd is, is dat het parket-generaal een vordering op grond van artikel 136 Sv. heeft vastgesteld voor de zitting van 6 augustus, maar het werd in feite ervoor vastgesteld. Wat het parket-generaal ook gedaan heeft, is dat uitbazuinen in de pers, op radio en televisie. Vermoedelijk heeft meester Van Steenbrugge het ook gehoord en heeft hij zich onmiddellijk burgerlijke partij gesteld namens

verschillende burgerlijke partijen. Dat was dus na de vaststelling van de zaak, want die burgerlijkepartijstellingen zaten zelfs niet in het dossier.

Wat die brieven betreft, is het normaal dat een zetel niet kan antwoorden op brieven die gestuurd worden naar de KI. Men kan enkel antwoorden ter zitting met een arrest. Ik weet niet wie een beslissing had kunnen nemen. Het is altijd een collegiale beslissing van drie. Het is juist dat meester Van Steenbrugge, of een van zijn medewerkers, wist dat de zitting zou plaatshebben en heeft gevraagd om te komen, maar er was juist discussie: mocht men in feite die burgerlijke partijen toelaten of niet? Vermits de zaak was vastgesteld voordat de burgerlijkepartijstellingen waren voorzien, stonden de burgerlijke partijen niet in het dossier, dus we konden niet de ontvankelijkheid van die burgerlijke partijen bekijken. Dan is er een hele discussie gevoerd; we waren daarvoor met drie. Het parket-generaal verzette zich ten stelligste tegen de aanwezigheid van die burgerlijke partijen, die inderdaad niet werden opgeroepen. Ik zou zeggen dat het normaal is dat zij niet werden opgeroepen vermits de zaak was vastgesteld voor dat zij zich burgerlijke partij hebben gesteld.

We hebben uiteindelijk de beslissing genomen om ze niet toe te laten tot het debat. Nadien is het misschien gemakkelijk gezegd dat het verkeerd was, vermits het verbroken is geweest door het Hof van Cassatie. Ik zou zeggen dat dat de aanleiding of de reden was waarom ze niet werden toegelaten.

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer van der Eecken, ik vind het toch een beetje vreemd dat de burgerlijke partijen in de krant moeten lezen dat er een zitting zal zijn van de KI. Ze reageren daarop door te zeggen dat ze op die zitting gehoord willen worden. Dat is de meest logische vraag die een burgerlijke partij op dat moment kan stellen. Ze sturen daarvoor ook brieven, maar krijgen geen antwoord. Men komt dan uiteindelijk toch ter plaatse, maar u weigert ze deel te laten nemen aan de zitting. U hebt dus eigenlijk nog voor de zitting heeft kunnen plaatsvinden, beslist dat ze niet mochten worden gehoord. U zegt echter net dat dat beslist moet worden door de KI zelf, die dus nog moest zetelen. Het is dus toch vreemd dat u al de beslissing neemt dat de burgerlijke partijen niet mogen deelnemen aan de zitting en dat u dat later tijdens de zitting bevestigt. Ik vind dat heel vreemd en begrijp niet waarom dat zo gebeurd is.

Wie wel werd toegelaten tot de zitting en ook gehoord werd, is onderzoeksrechter De Troy. Hij heeft daar ook een verklaring afgelegd, maar we

vinden die niet terug in de stukken. Waarom werd de verklaring van onderzoeksrechter De Troy niet opgenomen in de stukken van die zitting?

Jean van der Eecken: De beslissing over het toelaten van de burgerlijke partijen tot de zitting was precies het probleem. Die werd niet ervoor genomen, maar dat werd besproken door de KI.

Axel Weydts (Vooruit): Door meester Van Steenbrugge de toegang te weigeren? Dat was dan toch al beslist?

Jean van der Eecken: Nee, dat werd niet van tevoren beslist, maar de dag zelf. U hebt het ook over mij, maar we waren met drie om te beslissen. Het is inderdaad de kamer van inbeschuldigingstelling die conform de vordering van het openbaar ministerie geoordeeld heeft om hem niet toe te laten. De burgerlijkepartijstellingen stonden op dat ogenblik, op 6 augustus, niet in het dossier. Die zaak werd vastgesteld door het openbaar ministerie voor meester Van Steenbrugge zich burgerlijke partij heeft gesteld. Dat was het probleem.

Axel Weydts (Vooruit): Ik lees uitdrukkelijk in het rapport op pagina 23: "Hij wordt door de voorzitter uitdrukkelijk de toegang tot de zittingszaal ontzegd."

Jean van der Eecken: Dat was niet door de voorzitter, maar door de kamer van inbeschuldigingstelling.

Axel Weydts (Vooruit): Oké, dan staat het anders in het rapport.

Het lijkt mij ook vreemd dat daarvan geen akte wordt genomen in het proces-verbaal. Waarom niet? Er staat nergens in het pv vermeld dat meester Van Steenbrugge...

Jean van der Eecken: Hij maakte nog geen deel uit van de zitting.

Axel Weydts (Vooruit): Het lijkt me toch logisch dat, wanneer een burgerlijke partij aan de zitting wil deelnemen, maar u zegt dat hij niet mag, dat wordt opgenomen in het pv van die zitting? Die beslissing moet daar dan toch in staan?

Jean van der Eecken: Nee, de burgerlijke partijen staan niet vermeld in het arrest.

Axel Weydts (Vooruit): Waarom niet? Het was immers toch al duidelijk dat zij zich burgerlijke partij hadden gesteld?

Jean van der Eecken: Precies omdat de

burgerlijkepartijstellingen niet in het dossier stonden. We hadden enkel de mails van meester Van Steenbrugge.

Achteraf gezien was dat inderdaad een slechte beslissing. We hadden beter...

Axel Weydts (Vooruit): Ja, dat is duidelijk, want ze werd tot tweemaal toe vernietigd. Het is duidelijk dat het een slechte beslissing was, maar dat vindt u blijkbaar niet.

Khalil Aouasti (PS): Monsieur van der Eecken, j'aimerais vous poser une petite question. Vous indiquez que c'est le siège de la chambre des mises en accusation qui a "refusé" l'accès, mais il y a deux éléments que je ne comprends pas.

Le premier, c'est que vous indiquez que la constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction ne figurait pas au dossier. Peut-être bien, d'accord, mais les parties civiles sont autorisées, dans le procès pénal, à se constituer parties civiles entre les mains d'un juge d'instruction mais aussi à se constituer parties civiles devant la juridiction d'instruction elle-même, comme devant la juridiction de fond sauf si on est en appel, ce qui n'est pas le cas ici. Il y avait – et il y a – donc la possibilité pour des parties civiles de se constituer parties civiles devant la juridiction d'instruction. J'aimerais donc comprendre, quinze ans plus tard, pourquoi et sur quelle base ce droit leur a été dénié.

J'entends qu'il y avait une réquisition du parquet général dont nous entendrons également des représentants. De quoi étaient constituées ces réquisitions qui vous ont amené à refuser ce droit dont peuvent se prévaloir les victimes pour la première fois devant la juridiction d'instruction? Il ne s'agit pas que de la constitution de partie civile devant le juge d'instruction. Les victimes peuvent y aller et peuvent le faire et ça a été un refus. Donc ça aurait dû être une décision de justice, puisque à partir du moment où on veut se constituer partie civile et qu'une chambre décide de le refuser, ce n'est pas simplement une formalité mais c'est aussi une décision à prendre. J'aimerais comprendre les ressorts, d'abord, des réquisitions du parquet général pour qu'on puisse avoir votre version des faits que nous pourrions ensuite confronter et aussi les motifs pour lesquels cette demande leur a été refusée, tant sur la forme que sur le fond.

Jean van der Eecken: De burgerlijke partijen hebben zich burgerlijk partij gesteld voor de onderzoeksrechter. Dat is nadien gebleken. Dat zat nog niet in het dossier.

Wat de vordering van het openbaar ministerie

betreft, het openbaar ministerie of alleszins het parket-generaal vond inderdaad dat de beslagen die de onderzoeksrechter had verricht in feite zijn saisine overschreden. Een saisine van een onderzoeksrechter wordt niet alleen bepaald door de vordering van het parket, die inderdaad zeer ruim en breed werd geformuleerd, maar ook door de stukken die aan die vordering worden gehecht. Die stukken waren in dit geval enkel de zaken aangebracht door pastoor Rik Devillé en de stukken die betrekking hadden op de commissie Halsberghe/Adriaenssens. Meer niet.

De kamer van inbeschuldigingstelling was inderdaad van oordeel dat de vordering van het openbaar ministerie gegrond was. We hebben die inderdaad toegestaan. Ook voor die burgerlijkepartijstellingen ter zitting... Nee, meester Van Steenbrugge heeft niet gevraagd om zich burgerlijke partij te stellen ter zitting. Hij heeft gezegd dat hij zich burgerlijke partij had gesteld en dat hij wenste deel te nemen aan het debat. Vermits hij niet was opgeroepen – wat normaal was aangezien hij nog geen burgerlijke partij was op het ogenblik van de vaststelling van die zaak – was de vraag of hij ter zitting al dan niet mocht worden toegelaten. De kamer van inbeschuldigingstelling heeft conform de vordering van het parket-generaal gemeend dat het inderdaad niet wenselijk was om meester Van Steenbrugge te horen. Achteraf gezien was dat een sterke beslissing. Het was beter geweest dat toe te laten. Vermoedelijk had hij als burgerlijke partij dan in die zaak uitstel gevraagd, want hij had nog geen kennis genomen van het dossier.

Men moet weten dat het om een artikel 136 Sv. ging. Het was zelfs een primeur voor de kamer van inbeschuldigingstelling. Gewoonlijk wordt een vordering van 136 pas vastgesteld nadat het onderzoek reeds lang hangende is, misschien omdat er in het onderzoek wordt getreuzeld. In dit geval is de situatie volledig omgekeerd: een 136 die door het openbaar ministerie werd neergelegd vooraleer er burgerlijkepartijstellingen waren. Het is enkel omdat erover in de pers was gesproken, dat zich vlug personen burgerlijke partij hebben gesteld.

Wat de niet-vermelding op het pv betreft... De verklaringen van de onderzoeksrechter worden niet in extenso overgenomen in het pv. Daarin is niet zo door de wet voorzien.

Sophie De Wit (N-VA): Ik neem kort het woord, want er is al een deel behandeld. Wat de chronologie betreft en voor een goed begrip, op 30 juli komt de vordering van het openbaar ministerie er. De burgerlijkepartijstelling dateert van 3 augustus en de zitting is op 6 augustus. Ik

weet dat het overbrengen van dossiers en de communicatie van gegevens – we zijn ondertussen een decennium verder – traag gaan binnen justitie, maar het is uiteindelijk nog voor de zitting plaatsvindt, dat de burgerlijkepartijstelling is gebeurd. U wist het nog niet?

Jean van der Eecken: Ze waren niet in het dossier. We wisten het enkel maar door het feit dat er mails gestuurd werden door...

Sophie De Wit (N-VA): Ze waren niet in het dossier en dat begrijp ik. Ik begrijp dat de logistiek binnen justitie soms traag gaat, als men ziet hoelang het soms duurt wanneer het strafregister up-to-date is. Ik kan begrijpen dat die documentatie niet in uw dossier zat.

Jean van der Eecken: Voor zover ik het mij herinner, was het op 2 augustus dat een lid van het parket-generaal op de televisie gezegd heeft dat er een onderzoek werd gevoerd en de zaak was vastgesteld op 6 augustus. Dat heeft meester Van Steenbrugge op de televisie gehoord.

Sophie De Wit (N-VA): Men heeft zich op 3 augustus burgerlijke partij gesteld bij de onderzoeksrechter.

Jean van der Eecken: Dat was nadien.

Sophie De Wit (N-VA): Ik durf aannemen dat die gegevens niet in het dossier zaten, daar voer ik geen discussie over, want ik kan me er iets bij voorstellen. Alleen heeft de raadsman de KI wel meermaals aangeschreven, wat maakt dat u wel wist dat men zich burgerlijke partij had gesteld.

Mijn vraag blijft dus waarom er geen contact werd opgenomen en waarom er niet werd gevraagd om het toe te voegen aan het dossier. U zegt dat het parket-generaal zich daartegen heeft verzet. Kent u nog de motivering of de reden waarom? Het kan toch niet enkel de chronologie zijn? Het zat nog niet in het dossier, oké, maar dat is de logistiek. De KI wist op dat ogenblik wel dat de burgerlijkepartijstelling was gebeurd. Achteraf bleek het niet de juiste beslissing, maar het heeft wel een geweldige impact gehad, denk ik, vanaf het begin en over het hele verloop van het dossier. Men spreekt nu van clandestiene zittingen. Men herhaalt dat trouwens nog naar aanleiding van andere procedures waarbij de burgerlijke partijen ook niet werden opgeroepen. Enkel omwille van het feit dat het niet in het dossier zat – terwijl u het wel wist dat men al burgerlijke partij was – probeer ik te begrijpen wat de redenering was van de KI en van het parket, dat er blijkbaar op stond dat ze op dat ogenblik nog niet tot de procedure werden toegelaten. Mocht meester Van Steenbrugge niet

geschreven hebben, dan zou ik het begrijpen, maar men wist het.

Ik probeer het gewoon te vatten in de chronologie. We moeten goed kunnen begrijpen wat er is gebeurd en wat er misschien wel of niet is misgegaan.

Jean van der Eecken: Het probleem was inderdaad dat men wist dat meester Van Steenbrugge geschreven had en zich burgerlijke partij had gesteld. Men wist zelfs niet welke burgerlijke partijen. Men kon in feite zelfs de ontvankelijkheid van die burgerlijkepartijstelling niet nakijken. Het parket-generaal verzette zich, omdat het vond dat er haast was om die beslissing te nemen. We zijn met drie (...). Het probleem is inderdaad dat we een discussie hebben gevoerd. De deliberatie zal ik niet... Ik zal niet zeggen welke de stellingen waren van de drie, maar we hebben uiteindelijk beslist om die burgerlijke partijen niet toe te laten en om inderdaad de zaak in beraad te nemen en een arrest te vellen, conform vordering van het openbaar ministerie. Hetgeen natuurlijk nadien een slechte beslissing is geweest, dat geef ik toe. Men had in feite beter gedaan van te horen. Ik vermoed dat men een uitstel zou gevraagd hebben en dan zou de zaak natuurlijk vermoedelijk op de lange baan worden geschoven, dat is inderdaad zo.

Greet Daems (PVDA-PTB): U zegt dat het achteraf duidelijk is geworden dat u een verkeerde beslissing hebt genomen door de burgerlijke partijen niet toe te laten tot de zitting.

Jean van der Eecken: We zijn verbroken geweest door het Hof van Cassatie.

Greet Daems (PVDA-PTB): Het gekke is echter dat u dat nadien nog twee keer hebt gedaan. Ik wil niet vooruitlopen op de volgende zittingen, maar hoe verklaart u uw handelen? U weet immers toch al vanaf de eerste zitting dat de burgerlijke partijen er zijn en dat zij willen worden betrokken en aanwezig willen zijn.

Jean van der Eecken: De tweede procedure waarvan sprake is, werd bijna gelijktijdig genomen. Dat is de *61quater* door meester Keuleneer. Normaal worden de andere partijen niet opgeroepen. Er was dan wel een vordering van het openbaar ministerie op grond van 136, maar dat werd pas de dag voor de zitting neergelegd. Het is dus normaal dat de burgerlijke partijen daar niet werden opgeroepen.

Die zaak werd dan uitgesteld in de maand september. Ik weet niet meer om welke reden, maar u kunt dat terugvinden. Was dat op verzoek

van het openbaar ministerie, van meester Keuleneer of van de KI omdat het de laatste dag was van een vakantiezingting? Iedere twee weken is er immers een andere zetel.

Dat is dus de reden waarom de burgerlijke partijen niet werden opgeroepen: het is een *61quater*.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil straks nog terugkomen op wat collega Daems heeft aangehaald, wat eigenlijk herhaaldelijk fout is gelopen bij de volgende zittingen en wat dan ook bevestigd werd door het Hof van Cassatie.

Ik heb echter nog geen goed antwoord gekregen op volgende vraag. U zegt dat het een gangbare praktijk is om wat verteld wordt door de onderzoeksrechter die gehoord wordt niet op te nemen in de stukken. Ik ben zelf geen jurist, maar ik beroep mij wel op documenten, zoals het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie, waarin daarover opmerkingen staan. In het rapport staat namelijk dat het niet normaal is dat wat de onderzoeksrechter vertelt niet wordt opgenomen in de stukken.

U zegt dat dat een gangbare praktijk is, maar ik lees wel in het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie dat men daarover een opmerking maakt. Is dat dan wel effectief zo gangbaar? Misschien wel binnen uw KI, maar in andere KI's niet? Ik wil daarover dus toch wel nog wat uitleg.

U verklaart ook dat het een foute beslissing was. Het was inderdaad niet alleen een foute beslissing, maar ook een niet-wettelijke beslissing. Ze werd verbroken, dus dat is nog een gradatie verder.

U zei ook nog dat u niet in detail zou treden over de deliberatie van de drie raadsheren. Dat interesseert mij eigenlijk ook wel. Wat was...?

Jean van der Eecken: Sorry, maar de deliberatie is geheim.

Axel Weydts (Vooruit): Was er eensgezindheid? Kunt u dat zeggen?

Jean van der Eecken: Er was alleszins een meerderheid, dat kan een eensgezindheid zijn. Sorry, maar ik mag u dat niet zeggen. De deliberatie is altijd geheim.

Axel Weydts (Vooruit): Ook niet in een zitting achter gesloten deuren?

Jean van der Eecken: Wat de pv's en alle verklaringen betreft: de pleidooien van advocaten worden ook niet allemaal overgenomen. Wat de onderzoeksrechter verklaart, wordt inderdaad ook

niet opgenomen in het pv.

Axel Weydts (Vooruit): Hoe verklaart u het dat de Hoge Raad daarover dan toch een opmerking had?

Jean van der Eecken: De Hoge Raad maakt inderdaad opmerkingen. Ik ga echter niet akkoord met alles wat zij geschreven hebben. Er zijn immers bepaalde zaken, onder andere met betrekking tot de wraking – maar dat zullen we misschien later zien – die totaal onjuist zijn.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil toch nog even ingaan op die deliberatie. U wilt daar dus duidelijk niet op antwoorden. Ik begrijp ook waarom, dat heeft met geheimhouding te maken, oké. Ik wil dan echter wel graag weten wie de andere raadsheren waren.

Mijnheer de voorzitter, wij vragen dan om die andere raadsheren hier ook te horen zodat we het hun zelf kunnen vragen.

Khalil Aouasti (PS): Monsieur van der Eecken, j'aimerais revenir sur deux éléments, simplement pour que cela soit acté clairement dans notre rapport.

Premièrement, vous indiquez que le contrôle qui a été le vôtre, qui est en réalité celui de la chambre des mises en accusation qui a rendu l'arrêt du 13 août 2010 sur pied de l'article 136 du Code d'instruction criminelle, est un contrôle assez exceptionnel à ce stade de la procédure. J'aimerais d'abord que vous me le confirmiez en me disant oui ou non. Selon vous et d'après les procédures que vous avez pu voir en tant que président de la chambre des mises en accusation, quel est le rapport quand vous parlez d'exceptionnel?

Deuxièmement, vous indiquez que l'un des motifs du refus de la participation des parties civiles, pourtant constituées entre les mains du juge d'instruction à l'audience qui a amené à cet arrêt du 13 août, était les réquisitions du parquet général et que ce motif reposait notamment – si j'ai bien compris ce que vous avez indiqué – sur le fait que le parquet général considérait que la saisine du juge d'instruction ou plutôt les saisies effectuées sur la base de la saisine dépassaient cette saisine. Par conséquent, les perquisitions qui ont eu lieu au mois de juin 2010 étaient hors saisine tracée par le parquet d'instance à l'époque, en ce compris saisines complémentaires.

Pour la clarté des débats, j'aimerais bien que vous puissiez affirmer ces deux éléments et les confirmer.

Jean van der Eecken: Je confirme que c'est

effectivement ce que j'ai dit. Ce 136 du parquet général était assez exceptionnel, dans le sens où c'était la première fois et peut-être même l'unique fois qu'un 136 a été fait aussi tôt dans une instruction.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik ging eigenlijk dezelfde vraag stellen als collega Aouasti. Het is me ook opgevallen dat u hebt gezegd dat het zeer uitzonderlijk was, dat het een primeur was dat zo snel een vordering zuivering der nietigheden bij u kwam. Hoe lang bent u voorzitter van de KI geweest?

Jean van der Eecken: Ik ben zeer lang voorzitter geweest. Een hele tijd, met uitzondering van een periode van 7 maanden waarin ik waarnemend eerste voorzitter was. Dus toen niet. Daarna ben ik praktisch tot het einde gebleven. Het zal om ongeveer tien jaar gaan.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Is er één Nederlandstalige KI?

Jean van der Eecken: Er waren twee KI's toen, nu zijn er misschien drie. Er was één zuiver Franstalige KI en één KI samengesteld uit tweetalige magistraten, die alle Nederlandstalige zaken en nog ongeveer een derde Franstalige zaken behandelden. Er zijn meer Franstalige dan Nederlandstalige zaken in de KI in Brussel. Om een evenwicht te hebben, nemen we alle Nederlandstalige zaken en het overschot van de Franstalige zaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): We kunnen dus zeggen dat u gedurende 10 jaar de KI hebt voorgezeten waar alle Nederlandstalige zaken voorkwamen. In die 10 jaar hebt u een dergelijke situatie nooit meegemaakt?

Jean van der Eecken: Een 136 die zo vroeg is neergelegd? Neen. Dat was inderdaad een primeur. Gewoonlijk gaat het integendeel om onderzoeken die blijven liggen of andere zaken, maar waarin duidelijk al sinds lang burgerlijkepartijstellingen zijn gebeurd. In dit geval was het inderdaad een primeur dat een zaak werd vastgesteld vooraleer er burgerlijke partijen waren. Doordat het in de pers was gekomen, hebben personen zich nog snel burgerlijke partij gesteld.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U hebt het ook na de zaak Kelk niet meer meegemaakt?

Jean van der Eecken: Zo snel? Neen. Het is echt zeer uitzonderlijk.

Pierre Jadoul (MR): Monsieur van der Eecken, je vous remercie pour les éléments que vous nous

partagez déjà. Vous avez évoqué l'idée que vous n'êtes pas en phase avec tout ce qui est dit dans le rapport du Conseil supérieur de la Justice, notamment sur des éléments factuels.

Il serait à mon sens intéressant que notre commission soit documentée sur ce sujet-là. Je ne vais évidemment pas vous le demander au pied levé, mais il serait intéressant que vous puissiez éventuellement nous partager les éléments factuels dont il est question dans les jours à venir. Si je ne me trompe, vous avez parlé de la récusation ou de l'une ou l'autre procédure de récusation en disant que ça ne s'est pas passé de la sorte, que le rapport du Conseil supérieur de la Justice contient des inexactitudes. Pour l'information de la commission, il serait heureux que nous ayons votre lecture de ces éléments de fait.

Monsieur le président, je pense que nous pourrions demander à M. van der Eecken de nous documenter sur le sujet dans les jours à venir.

Jean van der Eecken: Ik wil daar meteen op antwoorden. U hebt misschien gezien dat ik de gegrondheid van de wraking niet heb betwist. Dus meester Van Steenbrugge ...

Le président: Monsieur van der Eecken, nous aborderons le point sur la récusation dans un deuxième temps parce que je crois que d'autres membres de la commission ont des questions sur ce point. Mais si vous avez une note écrite – c'était la demande de M. Jadoul, je crois – ou si vous avez quelques observations à faire, n'hésitez pas à nous les transmettre. Une personne auditionnée l'a fait mercredi. Sauf erreur, ce document vous a été transmis et il est particulièrement instructif.

Je n'engage pas la commission, mais émetts ici une opinion propre: nous avons souvent considéré le rapport du Conseil supérieur de la Justice comme une vérité absolue, commune à toutes les personnes auditionnées. Or, cela ne semble pas ressortir des premières auditions. Il serait donc peut-être intéressant d'avoir vos commentaires sur quelques points du Conseil supérieur de la Justice, et cela si vous avez des remarques, notamment sur les récusations, point que nous aborderons plus tard.

Jean van der Eecken: Ik heb niet echt neergeschreven opmerkingen.

Wat de wrakingen betreft, wanneer er een verzoek tot wraking is, beschikt de rechter over twee opties: hij berust in de wraking of hij weigert ze. In geval van weigering moet hij daarvoor de reden geven. Als de rechter in de wraking berust, moet hij daar

in feite geen reden voor geven. Ik heb weinig wrakingen gehad, een viertal in mijn hele carrière, dus één wraking om de vier jaar. Ik heb die wrakingen allemaal aanvaard, niet omdat ze al dan niet gegrond waren. Ik heb zelfs berust in een onontvankelijk wrakingsverzoek.

Ik ben immers niet gehecht aan een zaak en indien iemand geen vertrouwen heeft in de rechter, zal ik daar niet verder in zetelen. Dat is gebeurd met meester Van Steenbrugge. Hij had me in die tweede 136 gewraakt en ik heb daar onmiddellijk in berust. Dat betekent niet dat die wraking gegrond was. Ik ben niet zeker dat indien ik de wraking had geweigerd, het Hof van Cassatie zou aanvaard hebben dat men een rechter wraakte alleen maar omdat hij een eerste beslissing had genomen die in feite niet tegen (...)

Als er een wraking is en men aanvaardt een wraking in een procedure, betekent dat dus niet dat men zich nadien ook onmiddellijk moet terugtrekken uit een zaak wanneer die zaak terugkomt. In 2014 was meester Van Steenbrugge niet aanwezig, maar zelf indien hij aanwezig zou zijn geweest, had hij opnieuw een wraking moeten neerleggen, die ik dan vermoedelijk zou hebben aanvaard. Men kan niet zeggen dat ik me onmiddellijk had moeten terugtrekken. Ik begrijp echt niet dat men dat in de onderzoekscommissie heeft gezegd. Enfin, dat is een andere mening over de wraking.

Axel Weydts (Vooruit): Hier wil ik echt even het woord.

Le président: Nous traiterons le sujet des récusations ultérieurement afin d'aborder les questions sujet par sujet.

Petite question, pendant les vacances judiciaires, la chambre des mises en accusation ne juge en général que des affaires avec détenus. Ici, y avait-il selon vous une urgence quelconque à juger cette affaire au début du mois d'août?

Jean van der Eecken: Het openbaar ministerie heeft de zaak vastgesteld. Het zijn niet enkel maar de zaken met gedetineerden, er zijn ook dringende zaken die men inderdaad moet nemen in de KI, onder andere verzoekschriften, die inderdaad ook moeten worden behandeld in een snel tempo. Hier heeft het openbaar ministerie geoordeeld dat het inderdaad dringend was (...)

Ismaël Nuino (Les Engagés): Pour revenir sur la première audience de la chambre des mises en accusation et sur cette décision de ne pas admettre les parties civiles, vous admettez vous-même, qu'après coup, nous observons que ce n'était pas

une bonne décision parce que la Cour de cassation a décidé de la casser.

J'aimerais inverser la logique et vous demander quels éléments, au moment de la prise de décision, vous ont amené à ne pas admettre les parties civiles? Maintenant que la Cour de cassation a cassé la décision, nous pouvons tous nous dire objectivement que ce n'était pas une bonne décision. Cependant, au moment où celle-ci a été prise, certains éléments factuels, jurisprudentiels ou légaux ne pouvaient-ils pas vous amener soit à les admettre, soit au moins par prudence, à décider de les intégrer à cette audience? Le doute a visiblement plutôt profité au fait d'exclure les parties civiles plutôt qu'au fait de les y inclure. Au moment de la décision, qu'est ce qui a fait basculer la décision du côté de l'exclusion des parties civiles plutôt que du côté de leur intégration?

Jean van der Eecken: Ik heb uiteindelijk reeds gezegd dat die burgerlijkepartijstellingen niet in het dossier waren. Die werden ook ingesteld nadat de zaak was vastgesteld, wat logisch is omdat ze in feite niet opgeroepen werden. Er was dan inderdaad de discussie om te weten of men inderdaad de advocaat van de burgerlijkepartijstelling moest toelaten tot de zitting of niet. Het openbaar ministerie heeft zich daartegen verzet. We zijn met drie en we hebben beslist ook het openbaar ministerie te volgen. Ik denk dat het openbaar ministerie inderdaad wou dat die 136 zo vlug mogelijk behandeld zou worden. Het is uiterst zeker dat, indien men die advocaat zou toegelaten hebben, dat men noodzakelijkerwijze die zaak zou uitgesteld hebben tot de maand september, vermits die burgerlijkepartijstellingen nog niet in het dossier waren. Dat is zeker. We konden zelfs niet de ontvankelijkheid van die burgerlijkepartijstellingen checken, of men had die stukken aan de onderzoeksrechter moeten vragen, want ze waren niet in het dossier op het moment van de zitting. Het is juist dat het nadien inderdaad een slechte beslissing is gebleken. Ik geef het toe vermits het inderdaad verbroken werd door het Hof van Cassatie.

Axel Weydts (Vooruit): Ik blijf nog altijd op mijn honger. U antwoordt immers telkens – en dat kan een goed antwoord zijn, mijnheer, maar dat werd later wel ontkracht door het Hof van Cassatie – dat u de burgerlijke partijen niet hebt uitgenodigd om procedurele redenen. Ze zaten immers niet in het dossier, dus ze werden niet uitgenodigd.

Was dat de enige reden waarom u hun de toegang tot de zitting hebt geweigerd? Waren er ook inhoudelijke redenen? U gaat immers enkel in op de procedure, maar waren er ook inhoudelijke

bezwaren tegen het uitnodigen van die mensen?

Jean van der Eecken: Er waren geen uitnodigingen omdat ze nog niet bestonden op het moment dat de beslissing werd genomen om de zaak vast te stellen.

Axel Weydts (Vooruit): Dat is dus procedure.

Jean van der Eecken: Het zijn ook niet de magistraten zelf die de uitnodiging sturen.

Wij moesten inderdaad beslissen of we hen toelieten tot de zitting. De KI heeft daarop beslist om dat niet te doen, conform de vordering van het openbaar ministerie, die zich ten stelligste verzette tegen de aanwezigheid van die burgerlijke partijen.

Greet Daems (PVDA-PTB): Ik heb nog een vraag over de periode voor het eerste arrest. Ik ga dus terug naar een week na de huiszoekingen, naar 2 juli 2010. Toen heeft de procureur-generaal beslist om het team van magistraten op te richten om de regelmatigheid van Operatie Kelk te onderzoeken. Was u bij dat team betrokken?

Jean van der Eecken: Nee, want ik maak geen deel uit van het parket-generaal. Ik weet daar niets van.

Pierre Jadoul (MR): Monsieur van der Eecken, j'imagine que ma question va vous surprendre mais je vais vous la poser quand même. Avez-vous eu avec le parquet général – à votre initiative ou à celle du parquet général – des contacts entre le moment de la fixation de cette affaire et l'audience du 6 août?

Jean van der Eecken: Aucun contact. Les magistrats siégeaient je crois le lundi, le mercredi et le vendredi. On n'a pas de contacts. On fait nos arrêts puis on rentre chez soi, c'est tout. Le premier contact a donc lieu lors de l'audience du 6 août.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Pour revenir à ma question, je vais vous poser une question qui vous paraîtra peut-être très bête – et je m'excuse si elle l'est – mais à propos du moment où vous prenez la décision de ne pas intégrer les parties civiles, vous dites agir conformément aux réquisitions du parquet. Il me semble toutefois que vous n'êtes pas lié par les réquisitions du parquet, et que donc, le fait que ce soit conforme ou non à cela n'a pas beaucoup d'intérêt. À ce moment, existait-il une loi, une norme qui vous empêchait d'intégrer les parties civiles alors qu'elles n'étaient pas dans le dossier au moment de sa constitution?

Ce que je veux dire par-là, c'est afin de revenir à la question de déterminer ce qui amène

factuellement, au moment où vous prenez la décision, qu'elles ne seront pas parties à l'audience; outre le fait que le parquet le demandait et que vous en avez décidé ainsi. Est-ce que, sur le fond, il y a moyen d'avoir plus d'informations?

Jean van der Eecken: Le problème était justement de savoir s'il fallait admettre à la chambre des mises en accusation la présence de l'avocat qui affirmait s'être constitué partie civile au nom de plusieurs personnes – dont on ignorait d'ailleurs complètement le nom à ce moment-là – et c'est donc cette question-là qui faisaient l'objet de discussions. C'est ce sur quoi la chambre des mises en accusation a délibéré.

C'est vrai qu'on aurait pu se poser la question de l'admettre ou pas. Finalement, nous étions trois, nous avons décidé de ne pas autoriser l'avocat à entrer dans la salle d'audience. Je reconnais après coup que c'était la mauvaise décision, c'est tout. Légalement, il n'y avait pas d'empêchement mais il s'agissait de déterminer s'il était ou non opportun de les autoriser à venir ou pas. Après délibération, c'est une discussion qui a pris un certain temps, on a estimé que non, il ne fallait pas les admettre. Voilà. C'était la mauvaise décision, je le reconnais, puisque ça a été cassé.

Le président: Très bien, y a-t-il encore des interventions sur ce premier arrêt ou passons-nous au moment suivant? Mijnheer Weydts, je vous vois hésitant.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil straks nog terugkomen op de inhoud van de arresten, zowel het arrest van 13 augustus als van 9 september.

Nu zou ik graag een eenvoudige vraag stellen over de tweede zitting, die van 13 augustus. Het gaat dus over de zitting van 13 augustus met arrest van 9 september.

Le président: Je vais juste voir s'il y a d'autres questions sur le premier arrêt.

Werner Somers (VB): Ik heb een verzoek tot precisering. De heer van der Eecken zegt dat ze officieel niet op de hoogte waren van de burgerlijke partijstellingen en dat ze de burgerlijke partijen dus niet konden oproepen. Achteraf is dat een foute beslissing gebleken, want het arrest van de KI van 13 augustus werd door het Hof van Cassatie verworpen. In het verslag van de Hoge Raad lezen we echter wel dat de burgerlijke partijstelling al plaatsvond op 3 augustus. De onderzoeksrechter was wel degelijk aanwezig.

Jean van der Eecken: Natuurlijk was de

onderzoeksrechter aanwezig. Die werd inderdaad opgeroepen door het parket-generaal. Die oproepingen zijn gebeurd eind juli, begin augustus. Ik weet het niet precies. Dat was dus vóór de burgerlijke partijstellingen, die pas gebeurden op 3 augustus, nadat de zaak was vastgesteld.

Werner Somers (VB): Het lijkt me dan toch logischer dat die zitting uitgesteld zou zijn.

Greet Daems (PVDA-PTB): Nog een laatste vraag over hetzelfde onderwerp.

U hebt aangegeven dat die vordering 136 uitzonderlijk was. Hebt u uitzonderlijke druk ervaren vanwege het openbaar ministerie om gehaast beslissingen te nemen?

Jean van der Eecken: Het openbaar ministerie had het recht dat te vorderen. Het is geen kwestie van druk. Het openbaar ministerie had het recht dat te vorderen en de kamer van inbeschuldigingstelling kon een andere beslissing nemen dan de beslissing die genomen werd.

Greet Daems (PVDA-PTB): U hebt dan geen uitzonderlijke druk ervaren?

Jean van der Eecken: Dat is geen druk, dat is het recht van het openbaar ministerie om te vorderen en te vragen dat een arrest snel wordt gewezen. Dat is het recht van het openbaar ministerie. Dat is geen druk, want anders vertegenwoordigt elke vordering van het openbaar ministerie een druk. Dat is niet zo.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): We weten dat er vakanties en vakantiezingen zijn. U was de titularis, de vaste voorzitter van de KI. Weet u nog tijdens die zomer welke periode u van dienst was en niet van dienst was?

Jean van der Eecken: Ik was van dienst van 1 tot 15 augustus. Tijdens de vakantie wordt automatisch in blokken van 14 dagen gewerkt.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Tijdens die hele zomervakantie was u enkel tussen 1 en 15 augustus van dienst?

Jean van der Eecken: Ja, ik was van dienst van 1 tot 15 augustus.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Die regeling is algemeen op voorhand gekend?

Jean van der Eecken: Die regeling is algemeen gekend. Alle magistraten hebben één dienstperiode voor de dringende zaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Als u de zaak uitgesteld zou hebben...

Jean van der Eecken: Dan zou het automatisch in september zijn, dat is evident. We overbelasten geen andere collega's met nieuwe zaken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Het zou niet naar de tweede helft van augustus zijn gegaan?

Jean van der Eecken: Neen, zeker niet. Als een zaak niet zo dringend is, wordt die normaal gezien altijd uitgesteld tot september, ongeacht de verlofperiode. Dat is zeer gebruikelijk. Wanneer de zaken vastgesteld zijn in de KI, in de correctionele rechtbank of de burgerlijke rechtbank, worden ze enkel genomen wanneer ze dringend zijn en worden de arresten nog geveld vóór de periode of zelfs later in september. Wanneer een zaak wordt uitgesteld, is dat altijd tot de maand september of oktober.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Hoeveel zittingen zijn er per week tijdens de grote vakantie?

Jean van der Eecken: Drie zittingen per week. Tijdens de periode van 1 tot 15 augustus waren er 6 zittingen. De laatste zitting vond inderdaad plaats op 13 augustus. Ik dacht dat het een vrijdag was.

Axel Weydts (Vooruit): We komen naadloos aan 13 augustus en ik heb daarover een vraag.

Le **président:** Y a-t-il quelque chose entre les deux, afin d'essayer de rester méthodique? Monsieur Aouasti, avez-vous un élément entre les deux ou qui ferait la transition?

Khalil Aouasti (PS): Concernant ce second arrêt, j'aurais souhaité poser à M. van der Eecken quasiment les deux mêmes questions que celles que je lui ai posées concernant ce premier arrêt.

Premièrement, pour le second arrêt – qui lui ne sera prononcé que le 9 septembre 2010, mais qui fait déjà l'objet d'une audience le 13 août, en réalité, date du premier arrêt –, nous nous retrouvons effectivement dans une situation et dans une configuration particulière. Cette saisine en effet est faite sur la base d'une requête de maître Keuleneer mais elle est étendue sur la base des réquisitions du parquet général, qui demande à étendre l'examen de la chambre des mises en accusation à l'ensemble de l'instruction, un peu comme si on refaisait un *bis repetita* du 136 qui a eu lieu quelques jours plus tôt.

Nous avons donc eu quelques jours plus tôt le 136 qui amène au premier arrêt, nous avons la saisine de maître Keuleneer, qui est limitée à un élément,

et nous avons des réquisitions du 12 août du parquet général qui demandent de refaire un 136, et donc de se prononcer une seconde fois dans cette seconde procédure sur l'ensemble. À nouveau, j'aurais souhaité vous poser la question de savoir si, dans cette configuration-là, c'est pour vous quelque chose qui est exceptionnel? Je vais répéter la même question: est-ce que c'est pour vous quelque chose d'exceptionnel et de l'ordre du non-précédent dans votre pratique?

Deuxièmement, l'audience du 13 août est reportée au 7 septembre, vraisemblablement suite à ces réquisitions, pour donner lieu à un arrêt le 9 septembre. La question des parties civiles se pose donc une fois de plus. Elles ont essayé de comparaître une première fois: vous dites que la constitution n'existait pas encore dans le dossier, raison pour laquelle elles n'ont pas été convoquées et donc pas entendues. Or, à partir du moment où on leur a interdit de participer à la première audience, qui a lieu quelques jours plus tôt, on sait qu'elles existent. Le 13 août, elles ont demandé une seconde fois de participer. À l'audience du 7 septembre cela leur a été à nouveau refusé.

Sur la base de quel motif ce second refus a-t-il été décidé, alors qu'on ne pouvait plus ignorer les parties civiles dans cette seconde procédure et alors même qu'on n'était plus limité, suite aux réquisitions du parquet général qui étendent l'examen de la chambre des mises en accusation à l'ensemble de la procédure? Quel est le motif de refus d'audition de ces parties civiles? Était-ce encore une volonté du parquet général? Quel est le motif que vous donnez, puisque dans ce cadre-là, contrairement à l'arrêt du 13 août, l'arrêt du 9 septembre ne mentionne pas les motifs pour lesquels les parties civiles n'ont pas été convoquées cette fois-là?

Jean van der Eecken: Het probleem met de tweede procedure is dat het een procedure is op grond van 61^{quater}, waarbij niemand wordt opgeroepen, tenzij enkel de verzoeker. Het openbaar ministerie is daarbij aanwezig. In de zaak was het normaal dat niemand was opgeroepen. Het probleem was inderdaad dat het openbaar ministerie in het kader van 61^{quater} – wat zeer uitzonderlijk is – een vordering heeft neergelegd op grond van de 136. Ik geloof dat die vordering vastgesteld en geschreven werd op 12 augustus, de dag vóór de zitting. Men kon die andere partijen niet oproepen. Die zaak werd dan uitgesteld tot 6 september. Ik weet niet meer om welke reden. Dat zou men moeten verifiëren op het zittingsblad. Dat is natuurlijk een probleem: men doet een 136 in het kader van een 61^{quater}, waarbij dus niemand mag worden opgeroepen. Normaal gezien zou de verzoeker van 61^{quater} niet

aanwezig mogen zijn op grond van 136. Dat is zeer eigenaardig in zo'n zaak. Die burgerlijke partijen werden inderdaad niet opgeroepen. Daar werd zelfs geen melding van gedaan in die zaak.

Khalil Aouasti (PS): Si je peux compléter... C'est-à-dire que j'entends que pour le 13 août, les parties civiles n'ont pas été convoquées, ce qui est tout à fait logique, vu que c'était un 61^{quater}.

La question qui se pose à ce moment-là, c'est pourquoi le 7 septembre, puisque l'affaire a été reportée au 7 septembre, dès lors qu'on est saisi sur 136, on ne se dit pas qu'on va convoquer les parties civiles. Et pourquoi, comme vous le dites vous-même, le requérant de 61^{quater} participe à l'audience à ce moment-là du 7 septembre, dès lors qu'on a étendu la chose sur le 136?

Puisque là aussi, vous auriez, vous, comme magistrat du siège, avec vos deux autres collègues, pu indiquer l'interdiction finalement de participer au requérant sur 61^{quater} dès lors qu'on était dans le cadre d'un 136 avec une extension. Et donc, vraiment, j'essaie de comprendre factuellement les choses, parce qu'il y a là des... Et donc, à nouveau, vous me dites que c'était du jamais vu d'appliquer un 136 sur le...?

Jean van der Eecken: C'est très rare, c'est vraiment...

Khalil Aouasti (PS): Voilà, en tout cas à ce stade de la procédure.

Jean van der Eecken: C'est le seul cas où j'ai eu, où on fait un 136 dans le cadre même d'un 61^{quater}. Donc c'est assez curieux.

Khalil Aouasti (PS): Et pourquoi la partie requérante participe alors à l'audience du 7 septembre?

Jean van der Eecken: Mais c'est toujours son affaire. C'est le 61^{quater} qui est la base. Le réquisitoire est en fait l'accessoire. Il a déposé... Le réquisitoire a été fait dans le cadre du 61^{quater}. Les autres parties ne pouvaient pas être présentes. C'est ça le problème.

Le président: Alors, sur ce second moment du 13 août, quel groupe souhaite intervenir avec des questions?

Greet Daems (PVDA-PTB): Op 12 augustus kwam er opnieuw een vordering van de procureur-generaal. Hij eiste plots dat heel het onderzoek nietig zou worden verklaard. Enkele dagen daarvoor ging meester Keuleneer op eigen vraag op bezoek bij twee magistraten van het parket-

generaal. Na dat gesprek zou de ene magistraat de vordering voor de KI opstellen. Volgens het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie was dat de magistraat die gespecialiseerd was in fiscale zaken. Van de tweede magistraat weten we dat hij of zij geen gevolg gaf aan de oproeping van de Hoge Raad. Die werd dus niet verhoord of vermeld in het verslag van de Hoge Raad.

Was u op de hoogte van dat gesprek met meester Keuleneer?

Jean van der Eecken: Absoluut niet. In welke titel zou ik daarvan op de hoogte zijn? Als meester Keuleneer bij het parket-generaal gaat, ben ik daarvan niet op de hoogte. Wij kennen enkel de zaken die voor de kamer van inbeschuldigingstelling worden vastgesteld.

Ik wil het ook samenvoegen met de tweede zaak. Wanneer we die beslissing in dat tweede arrest hebben genomen, werd dat nog geveld voor we kennis hadden van het arrest van het Hof van Cassatie. Het Hof van Cassatie heeft immers uitspraak gedaan over de twee zaken op dezelfde dag: over de eerste 136 en over de tweede 136 in het kader van de 61^{quater}.

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer van der Eecken, zaten de burgerlijke partijen op 13 augustus wel in het dossier?

Jean van der Eecken: De burgerlijkepartij-stellingen zaten niet in het dossier. Op 13 augustus was de uitspraak, toch?

Axel Weydts (Vooruit): Er was ook een zitting op 13 augustus. Dus ze zaten nog altijd niet in het dossier op dat moment.

Jean van der Eecken: Nee.

Axel Weydts (Vooruit): Daarnet hebt u dat als hoofdreden aangehaald om de burgerlijke partijen niet uit te nodigen: ze zaten niet in het dossier. We zijn daar al voldoende op ingegaan.

Nu haalt u echter artikel 61^{quater} Sv. aan als reden om hen niet uit te nodigen.

Jean van der Eecken: Het zijn niet mijn uitnodigingen. Het is de griffie die vaststelt... Wanneer men een zaak heeft van 61^{quater}... Die wordt inderdaad vastgesteld op 13 augustus. De burgerlijke partijen mogen niet worden opgeroepen, want het is een 61^{quater}: enkel de verzoeker komt.

De vordering van het openbaar ministerie op grond van 136 is pas geschied op 12 augustus.

Axel Weydts (Vooruit): Waarom werd dat dan gecasseerd?

Jean van der Eecken: Het Hof van Cassatie meende dat de burgerlijke partijen ook moesten worden opgeroepen.

Axel Weydts (Vooruit): U zegt dus dat ze niet moesten worden opgeroepen, maar het Hof van Cassatie zegt van wel?

Jean van der Eecken: Het is omdat ze op 6 september...

Le **président**: Excusez-moi, pour la traduction, je vais vous demander de répondre en premier lieu aux questions et de réagir après.

Jean van der Eecken: Het is normaal dat ze niet op 13 augustus opgeroepen werden. Wat het Hof van Cassatie heeft gezegd, is dat ze op 6 september hadden moeten gehoord worden. De zaak is uitgesteld geweest omdat het een vordering was op grond van 136, een incidentele vordering op grond van 136.

Khalil Aouasti (PS): Je comprends qu'elles n'aient pas participé à l'audience du 13 qui relève de l'article 61^{quater} mais je pense qu'elles auraient dû être présentes à l'audience du 6 ou du 7 septembre – je ne sais plus – qui a mené à l'arrêt de septembre.

La question que j'ai envie de vous poser, c'est: dès lors que vous vous êtes prononcés par deux fois sur un 136 du parquet général, sur le même dossier, puisqu'il n'y avait pas de pièces complémentaires ou différentes; dès lors donc que par deux fois vous vous êtes prononcés sur l'ensemble de la légalité de l'instruction, de la saisine des pièces saisies et ainsi de suite, est-ce que vous vous êtes prononcé identiquement, que ce soit dans l'arrêt du 13 août ou du 9 septembre 2010 sur ces saisies ou alors, est-ce que, selon vous, dans l'arrêt du 9 septembre 2010 sur la base des réquisitions du 12 août qui ne font que redemander un 136 comme précédemment, vous prononcez-vous différemment sur la légalité de cette instruction?

Ce que je veux dire, c'est que pour moi, il n'y a qu'un seul dossier sur la base duquel, par deux fois, le parquet général vous demande de vous prononcer par le biais d'un 136. La question est donc de savoir, à partir du moment où il vous demande de vous prononcer par deux fois par le biais d'un 136 sur la base d'un seul et même dossier – puisque le dossier n'a pas évolué entre le 13 août et le 9 septembre – si vous vous êtes

prononcé de la même façon sur ces deux 136 dans l'arrêt du 13 août et dans celui du 9 septembre?

Jean van der Eecken: Ik geloof dat er een verschil was met betrekking tot die twee 136's. Die waren niet helemaal identiek en men heeft inderdaad andere nietigheden opgeworpen op basis van die tweede 136, die betrekking had op andere beslagen. Het is vooral dat. Misschien om dezelfde redenen, maar op andere beslagen.

Khalil Aouasti (PS): Vous nous confirmez donc que le second 136 – qui fait l'objet de réquisitions du 12 août, postérieures à une rencontre entre l'avocat de l'Église, le parquet général, dans une procédure dont vous ignorez tout, mais qui font l'objet finalement de réquisitions particulières et d'une demande de réexamen et qui font l'objet de demandes de nullité étendues par réquisition du 12 août – amène un arrêt différent le 9 septembre, sur la base de cette demande de nullité étendue qui n'avait pas été formulée dans le réquisitoire du 30 juillet 2010. Confirmez-vous cela?

Jean van der Eecken: Oui.

Khalil Aouasti (PS): J'aimerais bien que cela apparaisse clairement dans le rapport de la commission.

Jean van der Eecken: Men kan de stukken inzien, geloof ik. Ik vermoed dat die twee vorderingen zichtbaar zijn en dat men inderdaad ziet dat het inderdaad over andere beslagen gaat. Voor zover dat ik het mij herinner alleszins.

Khalil Aouasti (PS): Tout à fait, mais ce qui m'intéresse dans l'affaire, c'est tant la chronologie que le caractère exceptionnel de la procédure, que vous soulignez ici, et la chronologie où nous sommes dans un délai de 12 jours avec des faits – dont vous n'êtes pas comptable – qui sont particuliers. Nous interrogerons les personnes en lien avec ces faits-là.

Le **président**: Un collègue souhaite-t-il intervenir sur le même sujet? Non. Souhaitez-vous aborder maintenant un autre sujet? Je pense notamment à celui des réquisitions, que nous avons effleuré tout à l'heure, mais y a-t-il un autre sujet chronologiquement antérieur sur lequel vous voudriez intervenir?

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil het even hebben over het verschil tussen het arrest van 13 augustus en het arrest van 9 september. Het arrest van 13 augustus vernietigde drie onderzoeksdaden, terwijl het arrest van 9 september de volledige opheffing beval van de inbeslagname van alles wat in Mechelen werd gevonden en de

onderzoeksdaten die daarop volgden, vernietigde. Het arrest van 9 september gaat duidelijk veel verder dan het arrest van 13 augustus. Nochtans staat er in het arrest van 13 augustus en ik citeer: "voor het overige het onderzoek door geen enkele onregelmatigheid, verzuim of nietigheid was aangetast." Toch velde u op 9 september een nieuw arrest, vier weken later, dat volledig inging tegen wat u op het arrest van de eerdere KI zei.

Wat is de motivatie daarachter? Kleefde er aan dat eerste arrest geen gezag van gewijsde vast, want er waren toch geen nieuwe feitelijkheden gebeurd tussen die twee arresten? Dat vind ik eigenlijk heel erg vreemd en het is voor mij zelfs cruciaal in heel dat onderzoek. Wat was de motivatie om op 9 september een veel verdergaand arrest te nemen ten opzichte van dat van 13 augustus, ondanks het feit dat u op 13 augustus zei dat er geen enkel probleem was. Ik citeer nogmaals: "voor het overige het onderzoek door geen enkele onregelmatigheid, verzuim of nietigheid was aangetast." Dat begrijp ik niet en ik zou graag uw motivatie kennen.

Jean van der Eecken: Ik geloof dat u daar misschien te veel belang hecht aan een soort van stijlformule. Het probleem is het volgende: die zin wordt inderdaad nogal eens vermeld in het kader van een 136, omdat wij op grond van artikel 136 ambtshalve een onderzoek moeten doen. Indien men enkel maar zegt dat er geen onregelmatigheden zijn (...) en men zegt die formule niet, dan zou men kunnen verwijten dat men in feite zijn taak niet heeft gedaan.

Dat belet natuurlijk niet dat de KI nadien ook nietigheden kan vaststellen die niet konden worden vastgesteld of zelfs eventueel nietigheden die men niet heeft vastgesteld en die men zelf kon vaststellen.

Axel Weydts (Vooruit): Was dat zo? Hebt u tussentijds dingen vastgesteld die anders waren?

Jean van der Eecken: Neen, in het dossier dat wij hadden gekregen op grond van 13 augustus, geloof ik... Ik weet ik niet of die beslagen van Mechelen er wel of niet in waren. Ik herinner me het niet. Het werd inderdaad ... Het is niet omdat men niets heeft vastgesteld dat men nadien geen andere nietigheden kan vaststellen (...)

Axel Weydts (Vooruit): Dat is net mijn vraag: zijn er nieuwe feitelijkheden gebeurd tussen het eerste en het tweede arrest op basis waarvan u geoordeeld hebt om veel verder te gaan in uw arrest van 9 september dan in uw arrest van 13 augustus. U bent niet zomaar een beetje verder gegaan, maar veel verder: van drie kleine

onderzoeksdaten die vernietigd worden, naar bijna een volledig onderzoek dat vernietigd wordt. Dat is bijna het omgekeerde van wat u beslist hebt in uw eerste KI. Ik vraag nogmaals wat de motivatie daarvan is. Wat waren de feitelijkheden die zich hebben afgespeeld tussen die twee zittingen van de KI die ervoor gezorgd hebben dat u een volledig anders besluit hebt genomen op 9 september dan op 13 augustus?

Jean van der Eecken: We zijn in beide gevallen ingegaan op de vordering van het openbaar ministerie, dat is alles.

Axel Weydts (Vooruit): Waren er feitelijkheden of hebt u gewoon klakkeloos de vordering van het openbaar ministerie overgenomen?

Jean van der Eecken: Het openbaar ministerie heeft gesteld dat de onderzoeksrechter buiten zijn saisine heeft gehandeld. De KI heeft tweemaal – het waren trouwens twee verschillende zittingen – inderdaad geoordeeld dat het inderdaad het geval is.

Axel Weydts (Vooruit): Bent u het openbaar ministerie dan gevolgd zonder uzelf daar vragen over te stellen?

Jean van der Eecken: U spreekt altijd van "u", maar het is de kamer van inbeschuldigingstelling. Trouwens, ik geloof dat ze waren samengesteld door verschillende magistraten in de maand augustus en de maand september.

Axel Weydts (Vooruit): We gaan ze horen, dat is geen probleem, want we hebben tijd.

Jean van der Eecken: In beide gevallen heeft men inderdaad geoordeeld conform de vordering van het openbaar ministerie dat die beslagen van de onderzoeksrechter niet regelmatig waren.

Het was het oordeel van de KI.

Axel Weydts (Vooruit): De andere raadsheren hebben zich daarover ook geen vragen gesteld?

Jean van der Eecken: Ik ga hier toch niet het geheim van het beraad schenden.

Axel Weydts (Vooruit): We zullen dat aan de andere raadsheren vragen.

Le **président:** Je vous propose de passer au sujet chronologique suivant.

Khalil Aouasti (PS): Monsieur le président, j'aimerais intervenir sur une question liée à la récusation.

Le **président**: Quel groupe souhaite intervenir sur le sujet de la récusation?

Werner Somers (VB): Wat bedoelt u met de wraking? Gaat het over de wraking op zich of over het feit dat de heer van der Eecken later zitting had in dezelfde zaak? Voor mij betreft dat twee verschillende dingen. Als het over de wraking zelf gaat, wens ik niet het woord te nemen, maar wel als het gaat over de zitting van 2014 die ook werd voorgezeten door de heer van der Eecken. Ik wil dat even preciseren om ervoor te zorgen dat mijn beurt niet wordt overgeslagen.

Le **président**: Monsieur Aouasti, afin d'essayer de rester cohérent, je vous donne la parole si votre question concerne des faits antérieurs chronologiquement.

Khalil Aouasti (PS): Je vais alors me limiter à la première demande et je passerai aux autres par après. Monsieur van der Eecken, ma question est purement factuelle. La requête en récusation ne ciblait-elle que vous ou ciblait-elle également les deux autres membres du siège de la chambre des mises en accusation?

Jean van der Eecken: Het was enkel tegen mij gericht, om de eenvoudige reden dat de twee magistraten die in augustus 2010 hebben gezeteld geen deel uitmaakten van de KI in 2012. Het waren twee andere bijzitters. Het was dus inderdaad enkel tegen mij gericht, de andere magistraten werden niet gewraakt. Daar was trouwens geen enkele reden toe.

Le **président**: Quelqu'un souhaite-t-il réagir sur ce point? C'est simplement pour faire réagir par rapport à la question que pose M. Aouasti, afin de rester, comme je le dis depuis le début, méthodique dans la continuité des questions.

Axel Weydts (Vooruit): Op datum van 4 december maakt meester Van Steenbrugge een bezwaar. Hij doet een wrakingsverzoek.

Jean van der Eecken: Dat was in april 2012.

Axel Weydts (Vooruit): U berust in die wraking en ondertekent die ook. Vond u het zelf niet ongepast om opnieuw de KI voor te zitten na de twee arresten van het Hof van Cassatie? Had u echt dat wrakingsverzoek van meester Van Steenbrugge nodig om niet voor te zitten? Kon u niet zelf beslist hebben dat het niet wenselijk was om de KI voor te zitten nadat het Hof van Cassatie al tweemaal dergelijke uitspraken had gedaan?

Jean van der Eecken: Absoluut niet. Het is

immers niet omdat men verbroken werd door het Hof van Cassatie dat men zich daardoor moet terugtrekken en zijn taak niet meer moet doen. Ik ben de voorzitter van de KI, dus normaal gezien moet ik alle zaken die vastgesteld zijn, in beraad nemen. Ik moet mijn werk doen, dus dat is absoluut geen reden. Het is niet omdat men verbroken is, dat men niet meer mag zetelen.

Axel Weydts (Vooruit): Nogmaals, ik ben geen expert, maar artikel 831 van het Gerechtelijk Wetboek is volgens mij glashelder: "Iedere rechter die weet dat er een reden van wraking tegen hem bestaat, moet zich van de zaak onthouden."

Jean van der Eecken: Maar er is geen reden tot wraking!

Axel Weydts (Vooruit): Ook niet na de arresten van het Hof van Cassatie?

Jean van der Eecken: Absoluut niet.

Axel Weydts (Vooruit): Waarom hebt u dan wel berust in het wrakingsverzoek? Omdat u altijd berust?

Jean van der Eecken: Ik heb dat in het begin gezegd: iemand die geen vertrouwen heeft in een rechter... Ik ben niet gehecht aan een zaak. Indien men mij zegt dat men niet wil dat ik zetel... Dat is mijn persoonlijke mening, andere rechters doen dat niet. Ik heb een viertal wrakingen gehad en ik heb mij telkens onthouden. Dat wil niet zeggen dat ik vind dat de wraking gegrond was. Ik ben immers niet zeker dat de wraking van meester Van Steenbrugge gegrond was, maar ik vond het ongepast om verder te doen als men geen vertrouwen heeft in mij.

Ik heb echter zelfs ooit een onontvankelijke wraking aanvaard. Dat was een particulier die geen advocaat had. Een wrakingsverzoek moet echter neergelegd worden door een advocaat met meer dan 10 jaar balie. Dat verzoek was dus onontvankelijk, maar ik heb me toch teruggetrokken. Uiteindelijk werd er dan een beslissing genomen. Het was een evidente zaak, ook een 136, waarin men hem ongelijk had gegeven. En nadien voor de regeling van de rechtspleging, het was een burgerlijke partij in persoon, heb ik mij dus teruggetrokken en is er iemand anders gekomen in mijn plaats.

Sophie De Wit (N-VA): Ik begrijp dat u zegt dat een cassatiearrest waarin men eerdere beslissingen heeft vernietigd, geen reden is om u te wraken. Dat kan ik begrijpen. Dat is echter als zodanig het punt niet.

Er werd in een eerste fase een wrakingsverzoek tegen u neergelegd. U hebt dat aanvaard en hebt zich ook teruggetrokken. Enkele jaren later kwam dat dossier echter opnieuw op uw bureau, ongeacht welke beslissingen er intussen werden genomen. Had u dan niet de reflex om te denken dat u al eens gewraakt was in dat dossier? U had zich toen teruggetrokken omdat u het aanvaardt indien iemand geen vertrouwen in u heeft. Ik vind het nobel dat u zo reageert. Ik begrijp dan echter niet dat u, wanneer het dossier opnieuw op uw bureau komt, niet de reflex hebt om dat niet te behandelen, omdat u reeds gewraakt werd in dat dossier. Het was misschien verstandiger geweest om een andere voorzitter te zoeken.

Dat is de vraag waarmee we worstelen en niet de cassatiearresten die een andere visie hadden dan de KI, want dat is nu eenmaal zo in het recht. Beslissingen worden verbroken of niet verbroken. Ik snap echter niet dat u als ervaren voorzitter voor de sereniteit van de zaak niet 'die kelk aan u voorbij liet gaan', zoals de voormalige procureur gisteren zei.

Le président: Mijnheer van der Eecken, avant que vous ne répondiez, nous allons basculer sur le sujet de la "double récusation".

Werner Somers (VB): Ik had ervoor gewaarschuwd dat we alles door elkaar zouden behandelen. Er is gekozen voor een chronologische volgorde. Ik heb mijn tijd afgewacht tot de bespreking van het arrest van 2010. Er wordt hier een schot voor de boeg gelost. Ik vind dat geen correcte manier van werken.

Le président: Sur chaque point chronologique, monsieur Somers, nous intervenons par ordre de groupes. Nous n'avons pas besoin de mise en garde, monsieur Somers, je vous rassure!

Werner Somers (VB): (...) het gaat nu over het arrest van 2014 en het feit dat de heer van der Eecken toen in 2014 zitting had, hoewel hij berust had in zijn wraking in 2012. Dat zouden we later bespreken.

Sophie De Wit (N-VA): (...)

Werner Somers (VB): Ik discussieer niet met u, ik maak een opmerking over het verloop van de werkzaamheden. Ik vind dat die correct moeten verlopen.

We kunnen de sprong maken naar 2020, naar het feit dat de heer Van Steenbrugge later zei dat hij niet wist dat die stukken ter griffie lagen. Dat hangt daar ook mee samen. Laten we arrest per arrest bespreken, zoals we hadden afgesproken, en niet

het geweer van schouder veranderen.

Le président: C'est pour cette raison qu'on intervient moment par moment. Ma première question était de savoir si quelqu'un voulait encore intervenir sur le premier sujet. Il me semble qu'il n'y avait plus de remarques. Mme De Wit est donc intervenue avec un nouveau sujet. Elle représente le groupe N-VA qui, jusqu'à preuve du contraire, représente le plus grand groupe. Nous avons choisi d'intervenir, sujet par sujet dans l'ordre des groupes.

Monsieur Somers, votre tour viendra, sur le même sujet si vous le souhaitez. Nous cherchons simplement à être méthodiques. Nous sommes donc sur un nouveau sujet parce qu'il n'y avait pas de candidats pour une intervention supplémentaire.

S'il n'y a pas de sujet entre le précédent et celui-ci qu'évoque Mme De Wit, je vous propose, monsieur van der Eecken, de répondre à la question de madame De Wit. Si vous le souhaitez, monsieur Somers, vous interviendrez juste après, sur le même sujet avec M. van der Eecken, comme cela a été convenu. Je vous remercie.

Werner Somers (VB): Dat klinkt allemaal heel positief, mijnheer de voorzitter, maar ik vind dat het op een correcte manier moet verlopen. Mensen moeten niet meteen op een ander onderwerp springen zonder dat dat aangekondigd wordt. Dat is niet bevorderlijk voor de goede orde van de werkzaamheden.

Jean van der Eecken: Er was voor mij geen enkele reden om die zaak in 2014 niet te nemen. Ten eerste geldt een wraking enkel voor de procedure waarin men gewraakt werd; dus dat was in die 136. Ik heb mij in die zaak berust. Dat wil niet zeggen dat ik mij in alle zaken van het dossier Kelk die daarna kwamen, moest terugtrekken. Dat is absoluut niet juist. Ik ga dus niet akkoord met wat men in het verslag van de onderzoekscommissie heeft gezegd. Ik moet mijn taak vervullen.

Ik zal zelfs meer zeggen: zelfs indien meester Van Steenbrugge aanwezig zou zijn geweest, had ik mij niet teruggetrokken, tenzij hij mij opnieuw zou hebben gewraakt. In dit geval was hij zelfs niet aanwezig, dus het probleem stelde zich zelfs niet.

Werner Somers (VB): Mijnheer van der Eecken, u zegt dus dat u zich niet automatisch had moeten terugtrekken in 2014 als gevolg van uw wraking in 2012, omdat u dan opnieuw gewraakt had moeten worden. U bent echter niet echt formeel gewraakt in 2012, maar u hebt berust. U zegt ook dat u dat telkenmale deed. Dat is ook een begrijpelijke reden

om te vermijden dat er achteraf zou worden opgeworpen dat de rechter partijdig is.

Beweert u dan dat artikel 841 van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing was op de zitting van de KI van 2014? Daarin staat immers dat wanneer de gewraakte rechter de feiten erkent waarop zijn wraking gegrond is of de feiten worden bewezen er een bevel wordt gegeven zich van de zaak te onthouden. U hebt misschien de feiten niet erkend, maar u hebt wel berust in de wraking. Wat is dan nog de waarde van het concept 'berusten in wraking'? Op deze manier kan een rechter immers telkens berusten in de wraking, maar zich op elk later tijdstip weer met de zaak gaan bemoeien. Is dat dan geen wettelijke lacune?

Jean van der Eecken: Dat gaat niet over zich bemoeien met de zaak. Een wraking geldt enkel voor een bepaalde procedure. Dat wil niet zeggen dat men zich nadien in een andere procedure betreffende dezelfde zaak onmiddellijk moet terugtrekken. Sorry, ik ga daarmee niet akkoord.

Werner Somers (VB): In artikel 841 van het Gerechtelijk Wetboek staat toch dat men zich van 'de zaak' moet onthouden? Hoe definieert u dan 'de zaak'?

Jean van der Eecken: 'De zaak' is de rechtspleging waarin men gewraakt werd. Niet de hele zaak. Sorry. Dat is een andere procedure.

Le président: Sur le même sujet, y a-t-il des collègues qui souhaitent réagir?

Ismaël Nuino (Les Engagés): Sur cette question de la récusation, où vous expliquez qu'il s'agit d'affaires différentes...

Jean van der Eecken: De procédures différentes.

Ismaël Nuino (Les Engagés): ... de procédures différentes. N'hésitez pas à préciser si je me trompe sur la technicité de la question, mais si l'avocat des parties civiles demande une récusation lors de la première procédure, c'est parce qu'il considère que vous n'êtes pas neutre ou que vous n'êtes pas à même d'effectuer vos tâches dans cette première procédure.

Mais les raisons pour lesquelles il demande cette récusation ne peuvent-elles pas s'appliquer exactement de la même manière lors de la deuxième procédure? Les raisons de la récusation ne tiennent pas uniquement pour la première procédure, c'est-à-dire qu'elles ne concernent pas uniquement les éléments de la première procédure, elles sont plus larges que ça.

Et, deuxième chose, lors de cette deuxième audience où vous avez décidé de siéger en 2014, la partie civile n'était pas présente. Le Conseil supérieur de la Justice nous indique qu'elle n'a pas été convoquée. Pour quelle raison n'a-t-elle pas été convoquée?

Jean van der Eecken: Parce que c'était une procédure spéciale, qui a de nouveau été initiée par... je crois qu'il n'était pas prévu dans le Code que pour une telle procédure, les parties civiles soient convoquées, c'était uniquement une demande de levée, de restitution d'une saisie qui avait déjà été déclarée nulle, irrecevable. À ce moment-là, on nous avait dit que nous étions à la veille des règlements de la procédure. On ne voyait plus l'utilité, pour la chambre des mises en accusation, de maintenir cette saisie et de ne pas restituer les pièces au requérant. Mais la loi ne prévoit pas que les parties civiles devaient être appelées à cette procédure-là.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Mais donc, en prenant un peu de recul, on ne peut pas garantir alors aux parties civiles dans ce cadre-là qu'elles puissent avoir voix au chapitre. Et dans ce cas, vous avez accepté la récusation la première fois et vous décidez de ne pas vous retirer, ou en tout cas vous décidez de prendre cette affaire la deuxième fois; personne ne peut soulever le fait que vous vous étiez récusé une première fois et que vous auriez dû vous retirer, peut-être, une deuxième fois vu que les parties civiles ne peuvent pas être là. Qui aurait pu ou dû le faire? Personne, visiblement.

Jean van der Eecken: Personne, non. D'ailleurs, je trouvais qu'il n'y avait pas de raison non plus.

Ismaël Nuino (Les Engagés): La première fois, vous acceptez en disant que vous devez vous retirer et la deuxième fois, vous considérez que...

Jean van der Eecken: Uniquement dans cette procédure-là. Même si maître Van Steenbrugge était revenu dans une autre procédure dans laquelle il aurait été présent, je ne me serais pas retiré d'office. Il aurait dû redéposer une nouvelle requête en récusation.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Mais il ne pouvait pas le faire.

Jean van der Eecken: Non, ici il ne pouvait pas le faire parce qu'il n'était pas présent, mais peu importe.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Et donc, encore une fois, la prudence n'appelait pas...

Jean van der Eecken: Comme il n'était pas

présent, forcément, je ne me suis pas récusé mais s'il avait été présent, je ne me serais pas récusé d'office non plus.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Mais il aurait pu le demander, à ce moment-là et alors il y aurait eu un débat sur cette question.

Jean van der Eecken: Peut-être, oui, je ne sais pas. La question ne se pose pas, c'est une hypothèse.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil even inpikken op dat laatste. U zegt dat meester Van Steenbrugge dan maar een wrakingsverzoek had moeten indienen. Meester Van Steenbrugge wist echter niet eens dat er een zitting was! Hoe kon hij dan in godsnaam een wrakingsverzoek ingediend hebben?

Jean van der Eecken: Inderdaad, daarmee ga ik volledig akkoord.

Axel Weydts (Vooruit): Maar u steekt zichzelf daarachter weg! U zegt dat meester Van Steenbrugge maar een wrakingsverzoek moest indienen!

Jean van der Eecken: Nee, nee!

Axel Weydts (Vooruit): Maar dat is toch wat we net gehoord hebben: "Meester Van Steenbrugge moest maar een wrakingsverzoek hebben ingediend, en zoals ik altijd doe – want ik ben niet gehecht aan een zaak – had ik mijzelf dan wel gewraakt." Maar meester Van Steenbrugge wist het niet eens!

Jean van der Eecken: Hij wist het inderdaad niet, daarmee ben ik het volledig eens. Wanneer men een wraking neerlegt, geldt die echter enkel voor de procedure waarin men de wraking heeft neergelegd. Dat geldt dus niet voor de hele zaak.

Axel Weydts (Vooruit): Oké, dat is dan uw lezing van de feiten. Ik zal u nu de lezing van de Hoge Raad voor de Justitie citeren: "De magistraat had verklaard te berusten in de wraking, waarmee hij het wrakingsverzoek dus de facto gegrond verklaarde. Daarmee gaf hij te kennen dat hij niet langer in deze zaak kon zetelen. Wanneer een magistraat van de zetel eenmaal wordt gewraakt, kan deze magistraat in de toekomst in dezelfde zaak niet meer zetelen. De magistraat had in deze zaak dus niet mogen zetelen. Dit is een disfunctie." Ik herhaal: "Dit is een disfunctie."

Dat is wat de Hoge Raad voor de Justitie daarover zegt. U bent het daarmee duidelijk niet eens. Waarom niet?

Jean van der Eecken: Precies omdat de wraking enkel geldt voor de rechtspleging waarin men de wraking heeft neergelegd en niet voor de hele zaak. Dat is hun mening, maar ik ga daarmee niet akkoord, vooral niet met het feit dat ik de gegrondheid van de wraking zou erkennen. Dat is ook niet juist!

Axel Weydts (Vooruit): Maar dat ging toch over dezelfde zaak?!

Jean van der Eecken: Maar neen! Dat is de zaak Kelk, maar het is een andere rechtspleging. Er zijn verschillende rechtsplegingen in dezelfde zaak.

Axel Weydts (Vooruit): Is er nu iemand in de wereld die denkt dat we over twee verschillende zaken aan het discussiëren zijn?

(...): (...)

Axel Weydts (Vooruit): Ik kan maar lezen wat de Hoge Raad zegt. Met alle respect, ik ben geen jurist, maar als de Hoge Raad zegt dat het een disfunctie is en dat de magistraat niet meer had mogen zetelen omdat het over dezelfde zaak gaat, maar u vindt dat het een andere zaak is, vind ik dat niet ernstig.

Jean van der Eecken: Een andere rechtspleging!

Le **président**: Nous allons juste essayer de bien respecter l'ordre des questions et réponses pour avoir une bonne tenue des travaux. Mijnheer van der Eecken, si vous voulez ajouter quelque chose, je vous en prie, mais respectons bien ces principes.

J'ai vu que M. Somers voulait reprendre la parole mais essayons de respecter l'ordre pour que tout le monde s'écoute et surtout pour que tout le monde s'entende!

Jean van der Eecken: Ik geloof dat ik daarop geantwoord heb. Ik ga eenvoudigweg niet akkoord met wat geschreven wordt door de onderzoekscommissie. Het is ten eerste niet omdat men een wraking aanvaardt dat men de gegrondheid ervan erkent. Ik heb de gegrondheid van die wraking niet eens onderzocht. Ik heb mij eenvoudigweg teruggetrokken en berust in die zaak. Dat wil niet zeggen dat die wraking gegrond was.

Ten tweede geldt een wraking enkel voor de rechtspleging waarin men gewraakt is! In de zaak Kelk zijn er verschillende rechtsplegingen gebeurd. Als ik niet gewraakt word, sorry, dan ben ik verplicht om te zetelen in elke rechtspleging. Punt.

Werner Somers (VB): Het zou misschien nuttig zijn om daarover meer duidelijkheid te krijgen van de experten. Zij zijn hier immers de hele tijd aanwezig, maar hebben nog niets mogen of moeten zeggen. Ik heb twee vragen voor de experten over dit concrete punt, de toepassing van artikel 841 van het Gerechtelijk Wetboek op de zittingen van de KI.

Kan een berusting in een wraking, voor de toepassing van artikel 841 van het Gerechtelijk Wetboek, in zo'n procedure als in 2014 worden gelijkgesteld met een wraking of een erkenning van de feiten waarop de wraking is gegrond?

Is de interpretatie van de heer van der Eecken dat de zaak alleen betrekking heeft op de concrete rechtspleging – dus in dit geval de rechtspleging van 2014 – correct? Of heeft het begrip 'de zaak' – wat naar mijn mening logischer is – betrekking op het totale feitencomplex waarop verschillende rechtsplegingen die deel uitmaken van een en dezelfde procedure betrekking hebben? Die duidelijkheid had ik graag gekregen, want anders zijn we rondjes aan het draaien. Onze experten zijn het best geplaatst om daarop een gefundeerd antwoord te geven.

Benoît Dejemeppe: C'est une question sans doute compliquée et en particulier pour ceux qui ne sont pas habitués à l'application des règles de droit judiciaire.

Comme vous l'avez déjà entendu dans la discussion, quand il y a une récusation, le juge a deux possibilités: soit il accepte la demande (il se déporte), soit il ne l'accepte pas. Dans ce deuxième cas, c'est la juridiction supérieure qui est chargée de le faire. Si nous avons affaire à un magistrat de la cour d'appel, comme dans ce cas-ci, c'est alors à la Cour de cassation de décider si ce magistrat pouvait ou non continuer.

Ce que dit M. van der Eecken est juste sur le plan de la décision qu'il a prise. Ce n'est pas nécessairement parce qu'il l'a jugée fondée. La demande de récusation aurait pu très bien être non recevable pour de nombreuses autres raisons. Cependant, sur le plan de l'observation extérieure, on ne voit pas très bien pourquoi un magistrat se déporterait dans une affaire dans laquelle il estime qu'il y a peut-être une forme d'apparence d'impartialité qui n'est pas respectée. Comme le dit l'adage anglais, la justice ne doit pas seulement être faite, elle doit aussi passer pour être faite. Il y a donc là cette fameuse théorie de l'apparence qui s'applique.

Nous avons une marge de manœuvre dans l'interprétation. L'interprétation que monsieur le

président van der Eecken a donnée est tout à fait crédible de ce point de vue-là.

Cependant, lorsque la deuxième affaire, par rapport à votre deuxième question, vient: savoir si vous allez continuer à siéger ou non, il s'agit là d'une question d'opportunité. Vous avez raison de dire que, d'un point de vue extérieur, c'est la même affaire. Mais pour les juristes, qui sont peut-être pour vous des coupeurs de cheveux en quatre, ce n'est cependant pas la même affaire, étant donné que la Cour de cassation décide qu'une même affaire, est une même affaire entre les mêmes parties avec le même objet. Or ici, nous ne sommes pas avec les mêmes parties, puisque nous n'avons qu'une partie qui est susceptible de demander la récusation: c'est celle qui met l'affaire en route, qui demande la levée de la saisie. Les parties civiles ne sont pas à ce litige à ce moment-là. L'objet, c'est de lever la saisie d'autres pièces que celles de 2010. Vous allez dire que c'est peut-être du juridisme, mais c'est ainsi, ce n'est pas techniquement la même affaire.

Donc, en l'espèce, pour vos deux questions, il y a une marge d'appréciation, qui fait que nous ne pouvons pas dire que, juridiquement, l'opinion qui a été donnée ici par M. van der Eecken est une opinion erronée. Elle est juridiquement fondée.

Je peux comprendre, de l'extérieur, l'opinion de M. Weydts qui ne comprend pas. Il aurait été effectivement peut-être mieux de faire autrement, mais on ne voit cela bien sûr qu'après coup.

C'est comme tout à l'heure, quand nous avons parlé de l'urgence: nous pouvons effectivement nous demander pourquoi une affaire doit être mise au mois d'août en urgence alors qu'il n'y a pas de détenus, qu'il n'y a rien et que 15 ans plus tard, cette affaire n'est toujours pas jugée. Où se situait donc l'urgence? Après coup, nous pouvons nous dire que l'urgence n'était pas nécessaire et que cette affaire aurait pu être reportée d'un mois ou deux et que nous l'aurions abordée calmement. En attendant, ce qui est fait est fait.

Joost Huysmans: Ik kan daar misschien nog iets aan toevoegen. Ik denk dat de heer Dejemeppe volledig gelijk heeft. Juridisch gezien was er geen verplichting tot die onthouding en de terugtrekking voor de nieuwe procedure. De wraking wordt immers per procedure bekeken.

Een mogelijke overweging, die de magistraat evenwel zelf moet maken, had kunnen zijn of er geen schijn van partijdigheid was. Iemand die zich al heeft teruggetrokken in een andere, heel gelijkaardige procedure, moet die zich niet verschonen? Dat is de keuze, de

beoordelingsvrijheid van een magistraat. Juridisch gezien denk ik niet dat de beslissing om zich terug te trekken nog doorwerking had in de nieuwe procedure, die inderdaad juridisch gezien een andere procedure was voor dezelfde rechtbank. De rechtspraak zegt dat het niet zo is dat wanneer men in een zaak tussen dezelfde partijen zich in een eerdere procedure al eens heeft teruggetrokken, men zich per definitie opnieuw moet terugtrekken in een volgende procedure tussen die partijen.

Sophie De Wit (N-VA): Voor buitenstaanders en niet-juristen lijkt de hele kwestie zeer ingewikkeld. Ik begrijp goed wat de experts zeggen, maar dat brengt mij weer tot mijn initiële vraag. In de andere rechtspleging was er die wraking. U hebt zelf gezegd dat u geen risico's wou nemen en dat u zich daarom terugtrok. Het is een andere rechtspleging, een andere procedure, maar fundamenteel gaat het over dezelfde basis, dezelfde operatie.

Misschien is het juridisch allemaal correct, maar het volgende begrijp ik niet goed en ik zou graag hebben dat u het probeert uit te leggen. Waarom hebt u zich toen niet de vraag gesteld of het, in een gevoelig dossier met belangen van verschillende partijen – zelfs al waren ze dan niet allemaal correct opgeroepen of aanwezig – en gevolgd door de media, wel verstandig was om die rechtspleging bij u te houden. Ik probeer te begrijpen waarom u meende dat het om een andere rechtspleging ging en waarom u zich louter op het juridische hebt gebaseerd, terwijl er buiten die juridische realiteit ook een maatschappelijk debat gaande was en een mediatieke realiteit bestond. U hebt nooit in overweging genomen dat het misschien niet de meest opportune beslissing was om die zaak tot u te nemen.

Jean van der Eecken: Ik had me natuurlijk kunnen terugtrekken, maar er was volgens mij geen reden om dat te doen. Ten tweede, wanneer men zich terugtrekt, moet men een andere magistraat zoeken die bereid is om te zetelen enzovoort. Dat is allemaal ingewikkeld. Ik moet normaal mijn job doen in de kamer van inbeschuldigingstelling. Als er geen reden tot wraking was... Ik vond dat er geen reden tot wraking was en ik heb me dus inderdaad niet gewraakt.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wou net voor dat punt het woord vragen. Men kan een wraking heel juridisch benaderen, maar wat is eigenlijk een wraking? Het gaat over een situatie waarin de indruk bestaat dat er een mogelijke partijdigheid bestaat in hoofd van de magistraat. U werd opgeroepen. U hebt terecht gezegd dat u

het altijd doet, ongeacht of het verzoek al dan niet gegrond is. Een advocaat van verschillende burgerlijke partijen geeft aan dat er zich mogelijk een probleem van partijdigheid stelt. Vervolgens wordt er volgens mij te veel op woorden gespeeld en op het verschil tussen een zaak en een procedure. In eenzelfde zaak kunnen er immers verschillende procedures zijn. Als er een probleem is opgeworpen rond mogelijke partijdigheid in een zaak, ook al gaat het over een bepaalde procedure, dan is het niet omdat er een jaar later in dezelfde zaak een andere kwestie is, dat het gevoel van partijdigheid plots is verdwenen.

Voor de heer Somers aan het woord was, maakte ik me ook de bedenking dat we de situatie misschien juridisch grondiger moesten bekijken. U hebt nu heel snel geantwoord, maar misschien moeten we eens kijken wat de rechtspraak, het Hof van Cassatie enzovoort zeggen. Naar mijn gevoel, als er is gezegd dat er een vermoeden van partijdigheid bestaat en men blijft in dezelfde zaak met dezelfde advocaat van dezelfde burgerlijke partijen, met misschien enkele extra, dan blijft dat fundamenteel wantrouwen bestaan. Dat wantrouwen verdwijnt niet wanneer een jaar later een andere vraag aan die rechter wordt voorgelegd. Dat heeft de Hoge Raad gezegd.

Ik begrijp dat niet iedereen die naar hier komt, akkoord gaat met alles wat de Hoge Raad zegt. Men heeft echter wel gezegd dat het een disfunctie is en het is niet de onderzoeksrechter die het onderzoek heeft gevoerd die dat heeft gezegd. Het rapport is in eerste instantie goedgekeurd door de hele verenigde onderzoekscommissie en vervolgens door de algemene vergadering van de Hoge Raad voor de Justitie. Ik ben geen specialist in procesrecht, maar als die harde conclusie is goedgekeurd door een algemene vergadering van de Hoge Raad voor de Justitie, dan heeft die ook een zekere waarde.

Ze kunnen zich vergissen, anderen kunnen zich vergissen. Het vergt echter wel wat juridisch opzoekingswerk en studie om dat na te gaan. Ik wil niet zomaar aannemen dat de Hoge Raad zich in dezen vergist heeft.

Ik zou willen weten hoe men daar in normale omstandigheden mee omgaat. Het zal nog weleens gebeuren dat een magistraat gevat in een dossier zich op verschillende momenten moet uitspreken over verschillende aspecten van dat dossier. Bij een onderzoeksrechter zal dat misschien vaker voorkomen dan bij een rechter ten gronde. Het is echter wel essentieel, de Hoge Raad is zeer affirmatief. Wat de schijn naar de buitenwereld betreft, lijkt de situatie mij evident te zijn.

Mijnheer de voorzitter, ik heb een vraag. Ik kijk daarvoor trouwens naar de experts. Ik vraag om niet *à vif* te reageren, maar even een literatuur- of een rechtspraakstudie te doen naar de huidige stand van zaken of naar de stand van zaken van de rechtspraak op het moment dat de zitting in kwestie is gehouden.

Jean van der Eecken: Ik weet niet of dat een vraag is, eerder een overweging.

Le **président:** Il me semble que c'est une réflexion.

Jean van der Eecken: Men spreekt van een disfunctie, maar ik ben het daarmee niet eens. Iedereen heeft zijn mening.

Benoît Dejemeppe: U hebt gelijk in de zin dat de onpartijdigheid van een rechtbank een kwestie is van perceptie: *justice must not only be done, but be seen to be done*. Dat is een belangrijk pijnpunt in deze zaak. Juridisch gezien heeft de heer van der Eecken de tweede keer niet in dezelfde zaak gezeteld omdat de partijen niet dezelfde waren en het voorwerp van de zaak anders was dan dat van de eerste keer. Het Hof van Cassatie zou een dergelijk standpunt zeker niet weerleggen. Het is echter een kwestie van perceptie en de perceptie is eigen aan de magistraat. Misschien kan dat aanleiding geven tot een aanbeveling voor de opleiding van magistraten, maar meer niet.

Jean van der Eecken: Ik ben van oordeel dat ik niet partijdig ben. Ik ben onpartijdig. Het is meester Van Steenbrugge die vond dat ik niet onpartijdig was.

Benoît Dejemeppe: Het is een perceptie, ...

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is de discussie ten gronde. Los van de vraag of u vindt dat het terecht of onterecht was... U hebt zich de eerste keer immers *gerecuseerd* op vraag van. In de verhouding advocaat van de burgerlijke partijen ten aanzien van u als voorzitter was er wantrouwen of een vermoeden van partijdigheid. Dat vermoeden gaat niet zomaar weg omdat er in hetzelfde dossier plots andere beslissingen genomen moeten worden. We maken hier te veel een onderscheid tussen het dossier en een procedure binnen het dossier.

Jean van der Eecken: Die tweede procedure vond veel later plaats en meester Van Steenbrugge was daarbij trouwens niet betrokken. Er was dus geen reden om mij terug te trekken. Punt.

Werner Somers (VB): Ik wil allereerst de experts bedanken voor hun uiteenzetting over de manier

waarop we die concepten zoals wraking en 'de zaak' in de context van een wraking moeten interpreteren. Ik heb een paar aanvullende vragen.

Ten eerste, de zaak heeft een ander voorwerp. Dat is juist. In de zaak van 2014 is de KI gevat met een verzoek op grond van artikel 61^{quater}, ingediend door meester Keuleneer. Het probleem waarop we hier botsen, hangt samen met het feit dat het parket zijn vordering daar heeft aangehecht. Het gaat over die fameuze koerswending die op 12 dagen tijd heeft plaatsgevonden. Op 12 augustus kwam men plots met een vordering die veel verder ging, met de vraag om allerlei onderzoeksdaaden nietig te verklaren en documenten te weren.

Ontstaat er geen probleem met de uitbreiding van de vordering in augustus 2012 tegenover wat het parket eerder bij de eerste wettigheidscontrole eind juli 2012 had gevorderd? Vormt de vermenging van die twee procedures hier geen probleem, waardoor het niet meer dezelfde zaak was? In hoeverre is er niet op aangestuurd om er een andere zaak van te maken door tersluiks de tweede wettigheidscontrole te hechten aan iets dat er in se niets mee te maken had, namelijk een verzoek op basis van artikel 61^{quater}. Alles is natuurlijk met alles verbonden.

Ik begrijp de juridische gedachtegang dat het strikt genomen niet over dezelfde zaak gaat. Het zijn niet dezelfde partijen, de zaak heeft niet hetzelfde voorwerp enzovoort. Men mag artikel 841 natuurlijk niet afzonderlijk lezen. Men moet ook artikel 831 van het Gerechtelijk Wetboek in aanmerking nemen. Daarin staat dat iedere rechter die weet dat er een reden van wraking bij hem bestaat, zich van de zaak moet onthouden. Ik zeg niet dat er een reden tot wraking was voor de heer van der Eecken. Hij zei zelf dat hij zich veiligheidshalve van die zaak heeft onthouden en dat hij dat telkens deed, wanneer er een vordering tot wraking was.

Wat de heer Dejemeppe heeft gezegd, is zeer interessant. Het gaat niet alleen om partijdigheid, ook de schijn van partijdigheid moet men vermijden. Wanneer dus een rechter berust in zijn wraking, betekent dat niet noodzakelijk dat hij erkent dat de feiten waarop die vordering tot wraking is gestoeld, gegrond zijn, dat hij dus partijdig is. Hij erkent echter wel op zijn minst dat er een schijn van partijdigheid tegen hem bestaat.

Zodra die rechter erkent dat er een schijn van partijdigheid tegen hem bestaat op basis van zijn eerdere bemoeienis met die zaak – het gaat dan niet meer over dezelfde rechtspleging, maar over eerdere zittingen van de KI, want daarop is dan die schijn van partijdigheid gebaseerd waarover

meester Van Steenbrugge het blijkbaar had – dan zou er toch van hem verwacht mogen worden dat hij zich op basis van artikel 831 van de zaak onthoudt. De zaak is dan weliswaar de nieuwe rechtspleging, maar de schijn van partijdigheid die tegen de rechter bestaat, is gebaseerd op zijn optreden in eerdere rechtsplegingen binnen dezelfde zaak.

Mijnheer van der Eecken, nogmaals, waarom hebt u het niet nodig geacht, goed wetende dat u twee jaar eerder berust had in uw wraking en erkend had dat er een schijn van partijdigheid kon bestaan, om die schijn van partijdigheid in 2014 op basis van artikel 831 van het Gerechtelijk Wetboek aan te grijpen om u van de zaak te onthouden? U wist dat er een reden van wraking bestond, of tenminste een reden om te twijfelen aan uw partijdigheid, of dat u de schijn van partijdigheid zou kunnen wekken door de zaak opnieuw te behandelen.

Jean van der Eecken: Ik herhaal nogmaals dat ik onpartijdig ben. Ik heb niets tegen meester Van Steenbrugge. Het is niet omdat hij me gewraakt heeft in één zaak dat ik mij daarom moet terugtrekken in de verdere procedure, waar hij trouwens zelf niet aanwezig was. Ik erken de gegrondheid van de wraking of de partijdigheid die ik volgens meester Van Steenbrugge zou hebben gehad niet.

Khalil Aouasti (PS): J'aurais souhaité vous poser une question. Effectivement, lorsqu'il est question d'impartialité, c'est mêmes parties, même objet. Dans la temporalité entre 2012 et 2014, vous avez raison, ce ne sont pas les mêmes objets au sens strict. En effet, en 2012, dans un premier temps, vous êtes saisis sur les vols des fameux procès-verbaux; tandis qu'en 2014, vous intervenez sur la levée des objets saisis dont la saisie a été déclarée nulle.

Néanmoins, ce qui est intéressant, c'est que comme en 2010, le parquet a utilisé la procédure 61^{quater} pour faire un 136 et contrôler l'ensemble de l'instruction. En 2012, alors même que vous n'êtes saisis que sur les vols dans un premier temps et que vous ne devez vous prononcer que sur les vols de ces fameux procès-verbaux, le 12 septembre – donc avant –, le parquet a aussi introduit un 136^{bis}. Et c'est la raison pour laquelle, en réalité, l'audience est dans un premier temps reportée puisque vous considérez en fait que sur la base de ce 136^{bis} et sur la base de la volonté de devoir contrôler l'ensemble, l'audience est reportée à une date ultérieure.

Et à nouveau, dans cette procédure qui est normalement une autre procédure, on vous demande de refaire un examen complet et, avec

cet examen complet – j'ai envie de dire qu'une chatte y perdrait ses petits – on se retrouve dans une autre procédure mais qui, à nouveau, devrait concerner les mêmes parties, puisque la chambre des mises en accusation en 2012 est chargée, à travers ces réquisitions du 12 septembre, de contrôler à nouveau la validité de l'ensemble de l'instruction.

Donc, vous ne vous récusez pas en 2012, si je comprends bien, j'ai entendu votre argumentaire, simplement parce qu'une partie n'a plus confiance en vous et que vous décidez de vous déporter – ce que je peux entendre. Vous ne vous récusez pas juste d'une affaire circonstanciée, vous vous récusez de décider dans un dossier où, à nouveau, tout est rouvert, comme il l'avait été en 2010 et où, en 2014, vous aurez à statuer des conséquences de décisions liées à ces réouvertures globales et multiples.

Donc, à mon sens, ce n'est pas en lien avec un objet particulier, c'est en lien avec l'ensemble du processus, de la décision et de l'instruction à moins que vous ayez une autre lecture juridique de la chose. J'aurais voulu vous entendre là-dessus, puisqu'à nouveau, on greffe des procédures multiples les unes sur les autres et, franchement, à un moment donné, on ne s'y retrouve plus.

En fait, en 2012, formellement, vous ne décidez pas dans l'affaire des PV. Vous ne vous récusez pas de l'affaire des PV...

Jean van der Eecken: Si. C'est dans cette affaire-là que je me suis récuse.

Khalil Aouasti (PS): Je le sais bien, vous vous récusez formellement de l'affaire des PV qui a été étendue par le 136^{bis} à un contrôle de l'instruction dans sa totalité.

Jean van der Eecken: Je me suis récuse dans cette affaire-là.

Khalil Aouasti (PS): Oui, à part que la chambre des mises en accusation, en 2012, examine – sauf erreur de ma part – le 136^{bis} et pas que les PV.

Jean van der Eecken: C'est possible, mais moi je me suis récuse dans cette affaire, je n'ai donc plus eu connaissance de cette procédure-là. Je ne sais pas. Par contre, j'ai encore siégé en 2014 mais ça, c'était beaucoup plus tard.

Khalil Aouasti (PS): Non mais, ce que je veux dire c'est que – tout en comprenant votre logique qui consiste à dire "c'est une autre affaire, je me suis récuse, donc je ne considérerais pas devoir me récuser en 2014" –, sur le plan formel ce n'est pas

une autre affaire. À partir du moment où, le 12 septembre 2012, c'est-à-dire avant la plainte d'octobre 2012 qui est traitée à l'audience du 30 octobre 2012 que vous présidez, qui est reportée au 4 décembre 2012, à partir de ce moment-là, dès le 30 octobre en vérité, vous ne pouvez pas ignorer les réquisitions du 12 septembre 2012 qui étendent en réalité l'objet de la saisine de votre chambre, qui n'est donc plus limitée à l'examen des PV, mais qui étendent à l'ensemble de la demande 136bis formulée par le parquet général.

Vous ne pouvez donc pas ici nous dire que vous vous êtes récusé d'une affaire circonstanciée de PV, puisque le 30 octobre 2012, lorsque vous présidez la chambre des mises en accusation, vous connaissiez ces réquisitions. Vous savez qu'il y a un 136bis et vous savez donc que la chambre des mises en accusation va examiner plus que la question des PV.

Jean van der Eecken: J'aurais pris cette affaire, je crois que c'est le 4 décembre que maître Van Steenbrugge a déposé la requête en récusation dans cette affaire.

Khalil Aouasti (PS): Oui, parce qu'il le demande le 7 décembre. Le 4 décembre, maître Keuleneer indique que l'instruction dans son ensemble est entachée de nullité et donc se colle aux réquisitions sur la base du 136bis et le 7 décembre, il y a à ce moment-là cette demande de récusation qui est formulée.

À ce moment-là, vous savez que l'examen de la chambre des mises en accusation n'est pas limité aux PV. L'examen de la chambre des mises en accusation concerne l'ensemble de l'instruction. Et à partir du moment où l'examen de la chambre des mises en accusation concerne l'ensemble de l'instruction et que vous le savez en décembre 2012, pourquoi continuer à siéger en 2014?

Jean van der Eecken: Mais parce que c'était une autre procédure. Cette procédure avait été terminée.

Greet Daems (PVDA-PTB): Ik kom nog even terug op de vraag of het al dan niet over verschillende zaken gaat. Ik heb begrepen dat er interpretaties mogelijk zijn. Ik ben geen juriste en ik vind het een moeilijke discussie. Gaat het dan niet over het verbreken van een arrest waarbij u geen voorzitter was omdat u gewraakt was? Het lijkt me dat er dan wel een duidelijke connectie is met hetzelfde onderwerp of vergis ik mij? Dat heb ik ook zo in het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie gelezen.

Jean van der Eecken: Het is de mening van de onderzoekscommissie van de Hoge Raad voor de Justitie. Ik vond dat er geen reden was om mij te wraken. Er was geen reden om mij te wraken in de tweede zaak in 2014.

Greet Daems (PVDA-PTB): Ik zal nogmaals duidelijk stellen dat ik geen juriste ben, maar we hebben het de hele tijd over heel technische aspecten, terwijl we bijna vergeten waarover het hier gaat: kinderen die het slachtoffer geworden zijn van misbruik door geestelijken. Wanneer u moest overwegen om al dan opnieuw voorzitter te worden of wanneer u hebt moeten beslissen of burgerlijke partijen al dan niet werden opgeroepen, dan kon u dat heel technisch bekijken, maar u kon ook op een andere manier die beslissing nemen. Soms vraag ik me af of u, vanuit een bekommernis of vanuit de rechten van de burgerlijke partijen, dat ook hebt overwogen.

Jean van der Eecken: Wat de eerste procedure betreft, kan men achteraf gezien zeggen dat het misschien beter was geweest die advocaat te horen en de zaak eventueel uit te stellen naar een andere zitting. Voor het overige zie ik echter niet in wat het probleem is. Wij zijn in feite gevat door een vordering van het openbaar ministerie, met beslagen die in feite toch uitgevoerd werden, alleszins volgens de kamer van inbeschuldigingstelling, en (...) buiten de saisine. Er waren problemen met die zaak, vanaf het begin in feite.

Greet Daems (PVDA-PTB): U zegt dat u niet inziet wat het probleem is, maar er is een hele groep van mensen – de burgerlijke partijen – die jarenlang door priesters zijn misbruikt, die zich in heel die zaak aan de kant gezet voelen en die niet uitgenodigd zijn en gewoon vergeten zijn. Ik denk dat exact dat het probleem is.

Jean van der Eecken: Wij zijn gehouden aan de regels van de rechtspleging. We hebben in de kamer van inbeschuldigingstelling nooit ten gronde moeten oordelen over de grond van de zaak. Het gaat enkel om de procedure, dat is iets anders.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Monsieur le président, je voudrais, une fois de plus, faire appel à nos experts en ce qui concerne la question de la présence des parties civiles à l'audience de 2014, comme il m'a été dit ici que la loi ne prévoyait pas qu'ils doivent être invités ou convoqués.

Lors de la première audience, comme nous venons d'en discuter, on considèrerait que c'était à la chambre de prendre la décision.

Je ne sais pas si nos experts peuvent nous

indiquer si, lors de cette procédure de 2014, la loi ne le prévoyait pas, dans le sens où la chambre pouvait les y inclure, ou s'il n'était pas coutume d'inviter les parties civiles dans ce type de procédure à cette époque.

Ce que je veux dire par là, c'est que dans l'affaire telle qu'on la suit – avec la chronologie qu'on a et la difficulté qu'il y a eu, déjà en 2010, sur le fait de ne pas avoir intégré les parties civiles à la procédure –, n'y aurait-il pas pu avoir une fois de plus des éléments qui fassent pencher la balance de l'autre côté en invitant et incluant les parties civiles?

Existait-il une possibilité de choix d'opportunité de la cour de décider de les inclure ou est-ce qu'elle n'existe simplement pas?

Benoît Dejemeppe: Je pense qu'il y a une possibilité pour la cour, dans la mesure où...lorsque la chambre des mises en accusation examine la régularité de la procédure. Il faut bien se mettre dans l'optique des articles 136*bis* et 235*bis* du Code d'instruction criminelle.

Je ne sais plus de mémoire si en 2014 c'était prévu dans la loi, mais maintenant ce l'est. Les parties civiles doivent être toutes convoquées. Si une partie civile n'est pas convoquée, la décision risque d'être invalidée par la Cour de cassation. C'est clair. C'est la jurisprudence d'aujourd'hui, et nous sommes en 2025.

En 2014, puisqu'il y avait eu ces deux arrêts de la Cour de cassation qui disaient qu'il fallait convoquer les parties civiles, on aurait bien sûr pu les convoquer car il n'y avait pas d'interdiction. Cela permettait d'élargir le débat.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Si je comprends bien, la possibilité existait.

Jean van der Eecken: En 2014, ce n'était pas un 136, mais une demande qui était introduite par maître Keuleneer pour la levée de la saisie. Nous ne sommes donc absolument pas dans le cadre du 136.

Benoît Dejemeppe: Comme nous l'avons dit ici, le problème est qu'il y a un peu de confusion sur les objets de toutes ces procédures. Nous pourrions penser que c'est toujours la même affaire, mais ce n'est pas le cas.

Je dois dire que c'est malheureusement compliqué à comprendre pour des non-juristes, mais demander la levée d'une saisie, ce n'est pas la même chose que de demander le contrôle de l'instruction et ce n'est pas non plus la même chose

que de demander le contrôle de la régularité de l'instruction.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Confirmez-vous qu'en 2014, il s'agit donc d'une demande de levée de la saisie?

Benoît Dejemeppe: Si, c'est purement la levée. Cette demande a été élargie par le parquet par après, alors à ce moment-là, on change d'objet.

Si ce n'est que la partie qui demande la levée de la saisie, là, il n'y a pas de contradictoire avec les parties civiles, par exemple, ou avec les autres parties qui ne demandent pas la levée de la saisie. Cependant, c'est toujours contradictoire avec le parquet.

Jean van der Eecken: Il ne faut pas confondre non plus la procédure en 2000 de 61*quater*, dans laquelle on a demandé un 136, avec ce qui s'est passé en 2014, quand maître Keuleneer a simplement demandé que les objets qui avaient été saisis – dont on avait d'ailleurs déclaré la saisie nulle et qui étaient déposés aux greffes – soient restitués à ses clients. L'affaire était en effet quasiment terminée, à ce moment-là. En tout cas, le parquet fédéral avait dit que les réquisitions finales étaient sur le point d'être terminées. Ces pièces n'auraient de toute façon pas pu être utilisées dans la procédure.

Benoît Dejemeppe: Pour être précis, au départ, il n'y a pas de contradiction avec les autres parties. Lorsque le parquet demande d'élargir le contrôle, en demandant d'examiner si certaines opérations sont régulières par rapport aux règles de droit que la police ou que le juge d'instruction devait appliquer, à ce moment-là, la procédure doit être contradictoire, et la chambre des mises en accusation est tenue de faire convoquer les autres parties.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Ce n'était donc pas le cas en 2014.

Benoît Dejemeppe: Non, il faut regarder l'affaire en mouvement. Dans le mouvement, elle peut changer de couleur, si vous voulez, et à ce moment-là, il faut adapter la réaction, la réactivité, et le greffe de la chambre des mises en accusation doit convoquer tout le monde.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Par contre, si on peut considérer qu'il était normal que les parties civiles n'aient pas été invitées à la procédure en 2014, l'un des flous qu'il reste est celui sur la question de la récusation, où là, le juge décide d'opportunité de ne pas se déplacer, là où il aurait pu le faire s'il le voulait. Comme personne ne

pouvait demander cette récusation, il n'avait aucun contradicteur pour lui demander de se récuser.

Benoît Dejemeppe: Encore une fois, c'est une question de perception. Pour simplifier, il y a deux formes d'approche: une approche objective et une approche subjective.

L'approche objective, c'est de dire que votre situation empêche de toute manière de pouvoir traiter l'affaire: vous avez été substitué dans l'affaire, ou avocat, et vous devenez juge, ou vous aviez été juge en première instance... Vous êtes peut-être parfaitement impartial, mais c'est interdit. Dans ce cas-là, il n'y a pas de possibilité de preuve contraire, c'est l'impartialité objective.

Ici, nous ne sommes pas dans ce cas-là, mais dans le cas de quelqu'un qui est tout à fait qualifié pour prendre cette affaire et qui a fait l'objet d'une demande de récusation, qui l'a acceptée pour des raisons qui lui sont propres, et qui peut encore se demander par après si, subjectivement, il est toujours impartial. C'est une question qui est très très difficile.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Pour aller au bout de la réflexion, l'article 828 du Code judiciaire, prévoit une série de causes de récusation. L'une ou l'autre avait été invoquée pour la première demande de récusation, à laquelle vous avez acquiescé. Vous avez donc accepté l'une ou l'autre de ces causes, mais, en vous déportant, n'acquiescez-vous pas à la demande de récusation?

Le CSJ indique qu'en vous déportant, vous acquiescez à la demande de récusation et que vous la déclarez fondée.

Jean van der Eecken: Non, le fait d'acquiescer une récusation n'implique pas qu'on reconnaisse le bien-fondé de la récusation. On peut très bien aussi se récuser même si...

Ismaël Nuino (Les Engagés): Vous n'êtes donc pas d'accord avec ce que dit le CSJ dans son rapport?

Jean van der Eecken: Je ne suis effectivement pas d'accord avec ce qu'on dit...Parce qu'il n'y a pas de reconnaissance de...

Ismaël Nuino (Les Engagés): J'entends votre position, mais l'article 831 du Code judiciaire dispose que tout juge qui sait cause de récusation à sa personne est tenu de s'abstenir. Je me retourne encore une fois, peut-être avec outrance, vers nos experts, mais la question ici est de se dire que si, comme le dit le CSJ, vous considérez, en

vous déportant, fonder une raison de récusation, et qu'après, vous décidez de ne pas vous déporter alors même que vous savez cause de récusation...

Jean van der Eecken: On accepte une récusation ou pas, c'est tout.

Ismaël Nuino (Les Engagés): D'accord, ce n'est pas ce qu'écrit le CSJ, d'accord.

Jean van der Eecken: Ce n'est pas pour ça qu'on reconnaît que c'est fondé.

En ce qui concerne l'arrêt, en 2014, je vous signale qu'il n'a pas été cassé. Il n'y a pas eu de pourvoi en cassation contre cet arrêt-là.

Le président: Monsieur Dejemeppe, vouliez-vous encore ajouter quelque chose? Ensuite, je vous propose qu'on avance sur ce point.

Benoît Dejemeppe: Oui, je crois qu'il ne faut pas être trop dogmatique dans ce genre d'affaires, qui est assez compliquée, mais il n'y a pas ici de cause de récusation obligatoire, puisque ce n'est pas le statut même du juge qui est en cause, mais c'est la perception des actes du juge par rapport à un comportement qui est critiqué.

Honnêtement, je n'ai pas connaissance de la demande de récusation. Je n'ai pas vu le texte de la demande, mais ce sont des éléments manifestement subjectifs. Et là, encore une fois, il y a une marge de manœuvre qu'il faut pouvoir comprendre.

Le Conseil supérieur de la Justice a considéré que là, il y avait donc un incident qui pouvait être qualifié de dysfonctionnement. Le travail de la commission est de contextualiser cette affaire.

Jean van der Eecken: J'aimerais juste rajouter qu'on peut très bien accepter une récusation qui n'est pas fondée. Rien n'interdit à un juge de se déporter, même si la récusation n'est pas fondée.

Ismaël Nuino (Les Engagés): J'entends ce que vous dites, et cela sera inscrit. Il est pourtant écrit dans le rapport – et il faudra simplement savoir qui dit vrai – que le magistrat avait déclaré acquiescer à la récusation, et ainsi *de facto* déclaré fondée la requête en récusation. Il faudra donc simplement qu'on ait la bonne interprétation de la loi.

Le président: Si je puis me permettre, je pense que M. van der Eecken s'est déjà exprimé plusieurs fois sur ce point et a dit qu'il n'était pas d'accord avec cette analyse. M. Jadoul est intervenu sur ce point en demandant que si M. van der Eecken avait des commentaires à faire

sur ce rapport, qu'il n'hésite pas à nous les transmettre.

Sauf erreur de ma part, M. Weydts et M. Van Hecke doivent encore avoir la parole sur ce premier tour concernant cette "double récusation", appelons-la comme ça.

Axel Weydts (Vooruit): Ik wil het niet meer over de wraking hebben, mijnheer de voorzitter, maar ik wil straks wel nog een ander onderwerp aansnijden.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik wil die discussie ook graag afsluiten. We kunnen lang discussiëren over het verschil tussen 'een dossier' en 'een procedure', maar ik wil u graag een casus voorleggen om te begrijpen hoe u daarop zou reageren.

Stel, u bent voorzitter van de raadkamer en u moet oordelen over de al dan niet verlenging van een aanhoudingsmandaat. U wordt gewraakt, gaat daarop in en trekt zich terug. Zult u zich een maand later, wanneer die verlenging opnieuw voorkomt, dus met dezelfde vraag in hetzelfde dossier, opnieuw terugtrekken? Of niet?

Jean van der Eecken: Niet noodzakelijk.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Niet noodzakelijk? Het gaat over dezelfde persoon, dezelfde aangehoudene. Ik wil uw redenering begrijpen.

Jean van der Eecken: Een wraking geldt enkel voor de rechtspleging die voorgelegd wordt. Dat is alles.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dus u wordt gewraakt, maar een maand later vindt u dat u opnieuw kunt oordelen?

Jean van der Eecken: Ja.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Zes maand later moet u oordelen over de al dan niet verwijzing van diezelfde beklaagde naar de correctionele rechtbank. Er was een wraking en u bent erop ingegaan. Het hof van beroep heeft misschien zelfs gezegd dat de wraking terecht was. U vindt echter dat u opnieuw kunt oordelen?

Jean van der Eecken: Juridisch gezien kan ik dat absoluut. Men kan echter altijd opnieuw een wraking neerleggen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is zeer bizar voor mij. Laten we nu naar het hof van beroep gaan. Daar is er een beroep tegen een al dan niet

aanhouding en een vraag tot opheffing van een beslag. Dat is hetzelfde dossier, maar een andere procedure. Finaal is er een beroep tegen een al dan niet verwijzing of buitenvervolginstelling van een beklaagde in eenzelfde dossier, maar met een andere procedure. Telkens vindt u dus dat u daarover kunt oordelen?

Dat is uw interpretatie. Ik weet niet wat de experts daarvan denken, maar ik vind dat bizar en ik zal u uitleggen waarom. Ik zei daarnet dat een wraking wordt ingediend omdat er in hoofde van een van de partijen die de wraking heeft ingediend een vermoeden of aanwijzing van partijdigheid is. Waarom zou die partijdigheid na een maand plots verdwenen zijn? Als u gewraakt wordt bij een beslissing tot aanhouding, waarom zou die dan verdwenen zijn zes maand later wanneer u moet oordelen over de verwijzing van die persoon, met dezelfde advocaat in dezelfde procedure?

Ik begrijp dat niet, maar het zal aan mij liggen, denk ik.

Jean van der Eecken: Ik ben niet partijdig. Het zou iets anders zijn in een zaak waarin bijvoorbeeld een familielid betrokken is. In zo'n zaak trekt men zich uiteraard volledig terug omdat dat uitdrukkelijk voorzien is door de wet. Hier is dat echter niet het geval.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): *I rest my case.*

Sophie De Wit (N-VA): Wat hier wringt, is de perceptie. U zegt altijd dat u zich niet partijdig achtte en dat er niets aan de hand was. Waarom hebt u zich de eerste keer dan wel teruggetrokken? Ik begrijp heel goed dat u zegt dat u dat elke keer beoordeelt en dat u zich niet partijdig achtte. U hebt die keuze gemaakt en ik stel die ook niet in vraag. Ik probeer dat echter nu te rijmen met het feit dat u zich helemaal in het begin, bij het eerste wrakingsverzoek, wel hebt teruggetrokken. Begrijpt u dat de twee benaderingen, vanuit uw innerlijke overtuiging, een beetje wringen?

Jean van der Eecken: Ten eerste zou ik mij nooit uit eigen initiatief terugtrekken. Meester Van Steenbrugge heeft een wraking neergelegd. Ik ben niet gehecht aan een zaak, dus als men geen vertrouwen in mij heeft, trek ik mij terug. Het is niet daarom dat ik vond dat ik onpartijdig was. Normaal gezien had ik dat inderdaad kunnen weigeren. Ik ben er ook niet zeker van dat het Hof van Cassatie gezegd zou hebben dat die weigering ongegrond is.

Sophie De Wit (N-VA): Dat begrijp ik. U hebt gezegd dat u geen risico zou nemen en niet verder

zou gaan als gevolg van dat wrakingsverzoek.

Later zijn de partijen niet in zake. Ze zijn niet aanwezig. Dat weten we. Het mag dan een andere rechtspleging zijn, maar het gaat over hetzelfde basisdossier waarvan we weten dat er nog altijd dezelfde partijen en advocaten in circuleren. Als die raadsman van toen, ook al is hij in die rechtspleging niet aanwezig – dus heeft hij het ook niet kunnen vragen –, dat al eens gevraagd heeft, dan probeer ik echt te begrijpen waarom u de eerste keer zei dat wanneer men u niet vertrouwt, u zich terugtrekt, maar de tweede keer niet hebt gedacht dat het om dezelfde context ging waarin men u niet vertrouwde en dus consequent bleef. Dat wil nog altijd niet zeggen dat u zichzelf partijdig moest achten. U kunt nog steeds zeggen dat u zich niet partijdig acht, maar dat u het toen opnieuw deed omdat u het al eens had gedaan. Dat is wat ik probeer te begrijpen.

Ik kan namelijk heel goed begrijpen dat u zich niet partijdig voelde. Er was immers een vermoeden bij de advocaat van de burgerlijke partij. Ik begrijp dat dat uw standpunt is, maar ik probeer te begrijpen waarom u die reflex de eerste keer wel had, maar de tweede keer niet meer.

Jean van der Eecken: De zaak in 2014 was maar een klein aanhangsel van het grote dossier. Dat was een verzoek van meester Keuleneer tot teruggave van de stukken van nietige beslagen. Dat ging over stukken die nietig werden verklaard, maar nog niet werden teruggegeven omdat ze werden neergelegd ter griffie. Meester Keuleneer vroeg die dus terug. Het federaal parket stelde dat de zaak praktisch geëindigd was en dat men een regeling van de rechtspleging zou doen over enkele weken of dagen. De KI heeft dan inderdaad beslist – we waren immers met drie en het waren niet altijd dezelfde magistraten – om die stukken terug te geven. Daartegen is geen cassatieberoep ingesteld.

Sophie De Wit (N-VA): Dat begrijpen we. Ik wil ook geen nieuw thema aanboren. Het is echter niet dat het slechts een klein aspectje was. Die stukken waren heel belangrijk. In 2012 werd immers beslist dat ze niet teruggegeven mochten worden en bewaard moesten worden. Hier werd er een ander standpunt ingenomen. Het was dus geen niemendalletje.

Ik begrijp wat u zegt, want u benadert het puur juridisch. Qua impact is dat echter toch niet niets?

Jean van der Eecken: Die beslagen werden wel nietig verklaard. Ze werden neergelegd ter griffie, maar ze werden nietig verklaard. Men mocht ze dus niet gebruiken voor het onderzoek.

Sophie De Wit (N-VA): Maar voordien moesten ze wel bewaard blijven? In een latere zitting...

Jean van der Eecken: Ze moesten inderdaad bewaard blijven, maar dit was twee jaar later.

Sophie De Wit (N-VA): Dat is echter een ander thema. Ik wilde enkel reageren op het feit dat u zei dat het slechts een klein deelaspect was. Het was geen onbelangrijk aspect.

Werner Somers (VB): Ik heb nog een bemerking. Wat dat betreft, zit ik op dezelfde golflengte als mevrouw De Wit. Ik heb al gezegd dat men niet alleen moet kijken naar artikel 841, maar ook naar artikel 831 van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer de heer van der Eecken in 2012 berust in de wraking, erkent hij niet dat hij partijdig is of dat er bepaalde familiale banden spelen enzovoort.

Strikt genomen betekent dat echter wel dat hij min of meer erkent dat er een schijn van partijdigheid tegen hem zou kunnen bestaan wegens zijn eerdere optreden in dezelfde zaak, in de ruime zin gedefinieerd. Het is dan inderdaad vreemd dat hij het in 2014 niet nodig vindt om zich terug te trekken of zich te onthouden van de zaak op grond van artikel 831. Ik blijf dat vreemd vinden. Er wordt een zeer formalistische opvatting gehanteerd van die artikelen 831 en 841 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het zou misschien geen slechte zaak zijn dat de wetgever hierin optreedt en beter definieert wat precies met 'de zaak' wordt bedoeld en wat de gevolgen zijn van een berusting bij een verzoek tot wraking. Zo niet kan elke rechter achteraf altijd zeggen dat hij meende dat hij niet partijdig was of dat er geen schijn van partijdigheid tegen hem bestond, maar dat hij om van alle miserie af te zijn toegaf en zich niet langer met de zaak wilde bezighouden. Anders zou hij later problemen kunnen krijgen. Daar komt het eigenlijk op neer.

Het is een kwestie van overdreven voorzichtigheid. Als er geen reden tot wraking is, als er zelfs geen schijn van partijdigheid mogelijk is, begrijp ik niet waarom iemand zou berusten in de wraking. Ofwel berust men niet in de wraking en blijft men op de zaak, tenzij men uiteindelijk daadwerkelijk wordt gewraakt. Ofwel berust men wel en volgens mij moet dat worden gelijkgesteld met een erkenning van de gronden tot wraking. Aangezien men zich baseert op eerdere rechtsplegingen in dezelfde procedure, blijft dat principe gelden in 2014. Als de schijn van partijdigheid in 2012 geldt, waarom zou die schijn van partijdigheid die u hebt erkend door te berusten in de wraking in 2014 niet meer gelden?

Jean van der Eecken: De wet voorziet alleen maar dat men mag berusten of weigeren. De rechter heeft het recht om te berusten in een vraag tot wraking, zelfs als die ongegrond en onontvankelijk is. Dat is geen erkenning.

Le **président:** Chers collègues, sur ces récusations, je crois que chaque groupe a eu l'occasion de s'exprimer, d'exprimer ses doutes et de poser ses questions. Y a-t-il un autre sujet que vous souhaiteriez aborder avec M. van der Eecken? La prise de parole se fera selon l'ordre des groupes mais en suivant l'ordre chronologique, ne l'oubliez pas.

Werner Somers (VB): Ik zou het nog even willen hebben over het arrest van de KI van 2014.

Axel Weydts (Vooruit): Ik had het heel graag nog even kort gehad over het niet uitnodigen van de burgerlijke partijen op die zitting.

Werner Somers (VB): Ik denk dat het beter is om de vraag van de heer Weydts eerst te behandelen. Mijn vraag gaat over de uitspraak.

Axel Weydts (Vooruit): Daar hebben wij ook nog vragen over. We kunnen die misschien straks behandelen.

De burgerlijke partijen werden opnieuw niet gehoord. Burgerlijke partijen kunnen moeilijk een rechter wraken als ze in een bepaalde rechtspleging niet worden gehoord. Dat hebben we eerder al besproken.

Ik citeer opnieuw uit het rapport van de Hoge Raad, dat hier zowel gisteren als vandaag trouwens al vaak is gecontesteerd. Het zal sowieso noodzakelijk zijn om de opstellers van dat rapport nogmaals te horen en nog eens terug te komen op de discussies die we gisteren en vandaag over dat rapport hebben gehouden en misschien tijdens de komende zittingen nog zullen houden.

Dit gezegd zijnde, het rapport stelt dat de burgerlijke partijen opnieuw niet werden gehoord voor die bepaalde zitting, terwijl het om een verzoek op basis van artikel 136 ging en niet om een beroep tegen een beslissing van de onderzoeksrechter over een verzoekschrift van artikel 61*quater*. Het arrest van de KI motiveert ook niet waarom de burgerlijke partijen niet zijn opgeroepen. Kunt u dat vandaag motiveren? Kunt u ons vandaag uitleggen waarom u het niet nodig vond om de burgerlijke partijen uit te nodigen op een zitting over een zaak die voor de buitenwereld – excuseer dat ik tot die buitenwereld behoor – duidelijk over hetzelfde onderwerp ging. Waarom werden de burgerlijke partijen hier opnieuw niet

gehoord?

Jean van der Eecken: De burgerlijke partijen werden niet opgeroepen. Het zijn in feite niet de leden van de KI die beslissen wie al dan niet wordt opgeroepen. De griffie doet dat op verzoek van het openbaar ministerie, dat aangeeft welke partijen opgeroepen moeten worden. Misschien had men ambtshalve kunnen zeggen dat die partijen opgeroepen hadden moeten worden. Gelet op de beslissing die de KI in 2014 had genomen, vonden wij het inderdaad niet nodig om die burgerlijke partijen op te roepen, omdat het enkel ging over de teruggave van stukken die in feite niet in de rechtspleging gebruikt mochten worden vermits ze nietig werden verklaard.

Axel Weydts (Vooruit): U beseft toch dat die stukken betrekking hebben op de burgerlijke partijen? De stukken die worden teruggegeven, bevatten heel veel informatie over die burgerlijke partijen.

Ofwel ben ik wereldvreemd, ofwel is justitie wereldvreemd. Ik begrijp niet dat voor een dermate belangrijke zitting, die bijna tot de doodsteek van het onderzoek leidde, niet u, niet het parket, niemand de reflex heeft gehad om die burgerlijke partijen te horen. Ik snap dat niet, maar dat zal waarschijnlijk zijn omdat ik tot de buitenwereld behoor en niet tot justitie.

Le **président:** M. van der Eecken, vous souhaitez réagir? Je vous en prie. Sur le même sujet, un collègue?

Jean van der Eecken: Mijnheer de voorzitter, ik heb geantwoord.

Le **président:** Mijnheer Somers, je pense que, chronologiquement, vous vouliez enchaîner. Je vous en prie.

Werner Somers (VB): Zoals daarnet reeds aangekondigd, heb ik een vraag over de uitspraak zelf van 20 maart 2014 van de KI. Ook in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie staat dat die uitspraak in tegenspraak is met de eerdere uitspraak van de KI van 18 december 2012 waarin een verzoek van meester Keuleneer tot opheffing van beslag werd afgewezen, maar waarin wel werd besloten om de stukken die in het Aartsbisshoppelijk Paleis in Mechelen en op een aantal andere plaatsen, als ik me niet vergis, in beslag werden genomen, uit het dossier te verwijderen en neer te leggen ter griffie van de rechtbank.

De Hoge Raad merkte op dat de twee arresten een tegenstrijdigheid bevatten. In het arrest van 2014

verwees men uitdrukkelijk naar het arrest van 2012 waarin uitdrukkelijk werd besloten dat die stukken niet aan het aartsbisdom mochten teruggegeven worden. In 2014 stelde men echter dat men ter uitvoering van het arrest van 2012 de stukken toch teruggaf. Dat is tegenstrijdig, want er was al een definitieve beslissing over genomen.

Die situatie laat een zeer wrange nasmaak achter tegen de achtergrond dat u het in 2014 niet nodig vond om u van de zaak te onthouden. Eén en één is twee. Dat wekt de indruk dat er iets aan de hand was. Bent u het ermee eens dat het arrest van 2014 in tegenspraak was met dat van 2012? Hoe verklaart u die tegenstrijdigheid?

Ten tweede, dat arrest van 2012 is gevelde door een KI waarvan u geen deel uitmaakte. Als ik het goed heb begrepen, was het feit dat u geen deel uitmaakte van de KI die in 2012 het arrest heeft gewezen, het rechtstreekse gevolg van uw berusting in de wraking toen. Vergis ik me?

Jean van der Eecken: In 2012, inderdaad. In 2012 was het onderzoek nog lopende, maar in 2014 heeft het federaal parket gezegd dat de zaak afgerond was en men de eindvordering zou opstellen. De KI heeft toen beslist dat er geen reden meer was om die nietig verklaarde stukken niet terug te geven aan de eisende partij, aan de cliënten van meester Keuleneer. Dat is geen tegenstrijdigheid, maar een eenvoudige evolutie. Het ging om een beslissing van de KI waartegen het federaal parket niet in cassatie is gegaan.

Werner Somers (VB): In de periode waarin u voorzitter was van de Nederlandstalige kamer van de KI in Brussel, was dat dan de enige zitting in de zaak Kelk van de KI waarvan u geen deel uitmaakte? Is dat arrest waarin werd beslist dat de in Mechelen in beslag genomen stukken niet werden teruggegeven aan de Kerk gevelde op de enige zitting in heel dat dossier Operatie Kelk waarin u in de periode dat u voorzitter was niet zetelde?

Jean van der Eecken: Ik weet niet of dat de enige zitting was. Die zaak werd verschillende keren gecasseerd, verbroken.

Werner Somers (VB): Dan bent u het er toch mee eens dat dat een zeer vreemde indruk wekt. Het is dan net dat arrest van 2012 dat twee jaar later wordt *overruled*, ook al zegt u dat het onderzoek was afgerond enzovoort.

Jean van der Eecken: Het was niet mijn beslissing, maar van de KI. We beslisten met zijn drieën. We vonden inderdaad dat het verzoek van meester Keuleneer gegrond was en daartegen

werd geen cassatieberoep aangetekend.

Wim Van der Donckt (N-VA): Ik sluit aan op de vragen van collega Somers. In verband met de uitspraak van 18 maart 2014 staat er in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie uitdrukkelijk vermeld dat het federaal parket zich uitdrukkelijk tegen dat verzoek tot teruggave heeft verzet.

Jean van der Eecken: Inderdaad.

Wim Van der Donckt (N-VA): Om toch in te gaan op het verzoek van meester Keuleneer, haalde u als motivering aan dat het parket stelde dat de eindvordering toch eerstdaags in het verschiet lag, hoewel er uitdrukkelijk verzet was.

Jean van der Eecken: Er was verzet, maar daartegen heeft het federaal parket geen cassatie ingesteld. Ze hadden in cassatie kunnen gaan, indien ze niet akkoord gingen. Men had inderdaad kunnen weigeren, maar de KI – de drie magistraten – heeft beslist dat ze inderdaad teruggegeven mochten worden, gelet op het feit dat het onderzoek voltooid was en er geen reden meer was om die zaken niet terug te geven, gelet op de evolutie van de zaak dus.

Axel Weydts (Vooruit): Ik heb geen antwoord gehoord op de waarom-vraag. Waarom hebt u daar geen rekening mee gehouden? U hebt gezegd dat men niet heeft gecasseerd en men dus heeft berust. Waarom hebt u die beslissing genomen?

Jean van der Eecken: U zegt weeral 'u', maar het was de kamer van inbeschuldigingstelling, waarin we met drie zijn. Het onderzoek was inderdaad praktisch afgerond. Het beslag op de stukken werd nietig verklaard. Men mocht die stukken niet meer gebruiken voor het onderzoek. Men vroeg de teruggave van die stukken, we zaten praktisch op het einde van het onderzoek, dus heeft de KI gemeend dat er geen reden meer was om die stukken niet terug te geven aan de cliënten van meester Keuleneer. Het was een kwestie van evolutie.

Axel Weydts (Vooruit): Die stukken moesten toch beschikbaar blijven voor eventuele latere burgerlijke partijen? Dat werd eerder toch zo gemotiveerd.

U zegt dat het een evolutie was. Ik snap die evolutie niet. Eerst besliste men dat de stukken ter beschikking moesten blijven en een dik jaar later was er de evolutie dat ze teruggegeven moesten worden. Ik begrijp de motivatie van die evolutie niet of betreft het weer iets dat gewoon gangbaar is?

Jean van der Eecken: Neen, het was de

beslissing van de KI.

Axel Weydts (Vooruit): Waarom hebt u dat beslist?

Jean van der Eecken: Omdat men heeft geoordeeld dat er geen reden meer was die stukken niet terug te geven aan diegenen bij wie het nietig beslag werd gelegd.

Axel Weydts (Vooruit): In eerdere arresten hebt u toch gezegd dat de stukken ter inzage op de griffie beschikbaar moesten blijven? Volgens een ander arrest was dat dan plots niet meer nodig. Was er een bepaalde tijdspanne verbonden aan die evolutie? Stond er een wekker op en zei men dat ze zoveel jaar later teruggegeven mochten worden?

Jean van der Eecken: Het onderzoek was afgerond, vermits het federaal parket had gezegd dat het onderzoek afgesloten was en dat het de eindvordering zou opstellen.

Axel Weydts (Vooruit): Ik stel alleen maar vast dat het parket het omgekeerde zei. Het arrest ging alvast in tegen het advies van het federaal parket, dat ook aanwezig was. U zegt dat het onderzoek gedaan was en dat het dus logisch was dat de dossiers van de hangende zaken teruggingen naar waar ze vandaan kwamen. Niemand had nog inzage. *Case closed*, terwijl het parket duidelijk aangaf dat dat niet het geval was.

Jean van der Eecken: Ik ga daarmee akkoord, maar het was de beslissing van de KI. Er was een verzoek van meester Keuleneer en er was een verzet van het parket. Men heeft meester Keuleneer gelijk gegeven en het parket is niet in cassatie gegaan.

Axel Weydts (Vooruit): Ik heb nog altijd geen waarom gehoord, behalve dan dat de evolutie der zaken was.

Jean van der Eecken: U moet kijken naar het arrest. Ik heb daar niets aan toe te voegen.

Werner Somers (VB): De heer van der Eecken zegt dat de zaken waren geëvolueerd en het onderzoek ondertussen was afgesloten. Ik heb het arrest van de KI van 2014 niet zelf gelezen, maar ik meen te mogen vertrouwen op het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie, waarin letterlijk staat dat in het arrest van 2014 stond dat de stukken worden teruggegeven 'ter uitvoering van'. Dat heeft niets te maken met een evolutie. Dat is een interpretatie van het arrest van 2012 die haaks staat op de inhoud van dat arrest van 2012, waarin in zeer duidelijke bewoordingen staat dat het

verzoek van meester Keuleneer wordt afgewezen, dat de stukken uit het dossier worden geweerd en dat ze worden neergelegd op de griffie van de rechtbank. Waarom staat er 'ter uitvoering van'? Dat is toch een verkeerde voorstelling van zaken? Dat heeft niets te maken met een evolutie. Dat is een regelrechte tegenstrijdigheid. Hoe verklaart u dat dat arrest op die manier geïnterpreteerd is kunnen worden?

Jean van der Eecken: U moet kijken naar het arrest dat is uitgesproken. Ik heb daar geen commentaar aan toe te voegen.

Le président: Y a-t-il encore des remarques sur ce point, même s'il semblerait qu'on ne vous mettra pas d'accord, M. Weydts et M. Somers et M. van der Eecken? Y a-t-il d'autres sujets que vous souhaiteriez aborder avec M. van der Eecken? Je ne vois aucune réaction. Dans ce cas, je clôture ici l'audition de M. van der Eecken, que je remercie pour sa présence et ses nombreux développements. Je vous propose une pause technique de cinq minutes, le temps que M. van der Eecken puisse rassembler ses affaires et que M. Delmulle s'installe.

De openbare commissievergadering wordt geschorst van 12.44 uur tot 12.52 uur.

La réunion publique de commission est suspendue de 12 h 44 à 12 h 52.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Jean van der Eecken

**Audition de M. Johan Delmulle, premier avocat général près la cour d'appel de Bruxelles.
Hoorzitting met de heer Johan Delmulle, eerste advocaat-generaal bij het hof van beroep Brussel.**

Le **président**: Nous accueillons M. Johan Delmulle, premier avocat général près la cour d'appel de Bruxelles.

Monsieur Delmulle, je vous rappelle qu'en vertu de l'article 4, § 1^{er}, de la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires, telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996, la commission d'enquête peut prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle. Elle peut notamment entendre les témoins sous serment.

Avant de vous inviter à prêter serment, je tiens à attirer votre attention sur le dernier alinéa de l'article 8 de la loi précitée, suivant lequel tout témoin qui, en faisant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales, peut refuser de témoigner (cf. également l'article 14, 3, g), du Pacte international relatif aux droits civils et politiques du 19 décembre 1966, ratifié par la loi du 15 mai 1981). Cela signifie qu'un témoin a le droit de se taire lorsqu'il pense que sa déclaration publique pourrait être ultérieurement utilisée contre lui dans une procédure pénale.

Je vous rappelle en outre que, suivant l'article 9 de cette même loi, tout coupable de faux témoignage sera puni d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privé de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Enfin, je vous rappelle que, suivant l'article 3 de la loi précitée, le secret de vos déclarations n'est pas garanti, sauf s'il s'agit de déclarations faites lors d'une réunion à huis clos et pour laquelle la commission s'est engagée explicitement à respecter le secret. De plus, chaque document que vous remettiez à la commission est susceptible d'être révélé.

Après ces précisions, je vous invite à prêter serment en levant la main et en prononçant la formule suivante: "Je jure de dire toute la vérité et rien que la vérité" ou "Ik zweer de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zullen zeggen."

De heer Johan Delmulle legt de eed af.

Le **président**: Monsieur Delmulle, je vous donne acte de votre prestation de serment et je vous propose de présenter un propos introductif pour rappeler la fonction que vous occupiez à l'époque de cette Opération Calice.

Johan Delmulle: Mijnheer de voorzitter, ik was federaal procureur tussen 2007 en 2014. Daarna was ik procureur-generaal van Brussel tussen 2014 en 2024. Sinds vorig jaar ben ik eerste advocaat-generaal bij het hof van beroep van Brussel, gedetacheerd naar het federaal parket, waar ik dus op dit ogenblik werk als federaal magistrat.

Ik heb een korte inleiding voorbereid. Vooreerst wil ik de commissie bedanken om mij de kans te geven om hier vandaag gehoord te worden. Het is de vierde keer dat ik voor het Parlement sta in deze zaak. Ik heb al deelgenomen aan interessante hoorzittingen in het Parlement, eerst op 20 oktober 2010. Toen was dat nog in de commissie voor Justitie. Dan werd de bijzondere commissie opgericht en werd ik een tweede keer gehoord op 19 november 2010 en een derde keer op 9 februari 2011. Vandaag is dus de vierde keer, in deze onderzoekscommissie.

De vorige keren ging het vooral over mijn coördinerende rol als federaal procureur, aangezien ik daar tot april 2014 korpschef was, tot aan de federalisering van het dossier, die geschiedde op 9 maart 2011. Ik heb gezien dat er in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie al het een en ander over die coördinerende opdracht staat. Ik verwijs u echter ook heel graag naar de parlementaire stukken van mijn optredens hier op 19 november 2010 en 9 februari 2011, wanneer ik u in extenso heb beschreven wat de coördinerende rol was van het federaal parket.

Vandaag zal ik me vooral focussen op de elementen in het bijzonder onderzoek van de Hoge Raad voor de Justitie die betrekking hebben op mijn optreden als federaal procureur in de periode van de federalisering op 9 maart 2011 tot 1 april 2014. Ik zal in het bijzonder kijken naar de disfuncties die de Hoge Raad meende te moeten opmerken.

Eerst en vooral wil ik nog het volgende zeggen: dit dossier is een stuk van mijn leven. Ik heb in dit dossier samen met het federaal parket vele jaren lang het beste van mezelf gegeven. We zijn daarmee nu ook nog steeds permanent bezig. Ik wil hiermee onderstrepen dat zowel ik als het federaal parket en het openbaar ministerie ook al jaren aan de zijde van de slachtoffers staan. Ik moet daarop vandaag eveneens jullie aandacht trekken. Wij hebben echte ons uiterste best gedaan om de slachtoffers zorgvuldig en correct te bejegenen doorheen dit ganse dossier, zoals beschreven staat in artikel 3b^{bis} van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering.

Ik heb begrepen dat u volgende week federaal magistraat Lieve Pellens zult horen. Ik zou u willen uitnodigen om haar in het bijzonder te horen over het wederzijds respect waarmee zij nu al een decennium lang omgaat met de slachtoffers. Dat lijkt nu een beetje tussen de mazen van het net te glippen, terwijl het werk dat zij daar verricht gigantisch is. Het zijn dus niet enkel de advocaten van de burgerlijke partijen die aandacht hebben voor de slachtoffers in dit dossier, wel integendeel. Ik hield eraan om dit in het begin van mijn uiteenzetting duidelijk te stellen.

Wat ik ook heel duidelijk wil stellen, is dat het altijd onze betrachting was om samen met een prachtige onderzoeksploeg van de federale gerechtelijke politie en met de onderzoeksrechters – we kenden er immers vier in dit dossier – de daders van gruwelijke feiten van individueel seksueel misbruik of schuldig verzuim, waarop onze focus vooral lag, te pogen te identificeren en te pogen bewijzen tegen hen te verzamelen, ook al gaat het heel vaak om heel oude feiten. We deden en doen echter echt ons uiterste best. Ik hoop dat dat heel goed doordringt. We zullen dat ook blijven doen, daarover mag niet de minste twijfel bestaan.

Ik ben nu 35 jaar magistraat en ik heb mijn ganse loopbaan doorgebracht in diverse geledingen van het openbaar ministerie. Dit was echter zonder twijfel het moeilijkste onderzoek dat ik ooit gevoerd heb.

Bij wijze van inleiding wil ik ook graag nog een aantal opmerkingen met jullie delen. Ik voel me wat onbehaaglijk, maar goed, ik zal dat overstijgen. Hier valt het nog mee, maar bij de Hoge Raad had ik dat gevoel wat meer. Ik voel me zo omdat het hier gaat over een hoorzitting in een lopend gerechtelijk onderzoek. We mogen daar niet te licht over gaan. We zitten hier nog steeds in een federaal dossier, onder leiding van een onderzoeksrechter. We zullen hier vandaag een discussie voeren. Maandag staat voor de raadkamer in Brussel de regeling van de rechtspleging in dit dossier op de agenda. Het is dus heel moeilijk om mij juist te positioneren. Ik voel dat ook aan. Ik zat daarnet achteraan en heb gisteren onderzoeksrechter Wim De Troy hier gehoord. Het is iets tegennatuurlijks om in een lopend onderzoek hier te horen citeren en lezen uit processen-verbaal en inhoudelijke discussies te horen over rechters die iets beslist hebben. Ik heb het daarmee wat lastig, maar het is wat het is. Dat is echter een essentieel gegeven en we moeten daarmee voorzichtig omspringen.

Ik ben dan ook gaan kijken naar de oprichtingstekst van de parlementaire onderzoekscommissie en ik

was blij te kunnen zien dat u daarvoor ook aandacht hebt door in artikel 2 te schrijven dat de commissie erover moet waken dat dit parlementaire onderzoek niet interfereert met eventuele nog lopende andere gerechtelijke onderzoeken.

Ik heb bij de raadpleging van het dossier ter voorbereiding van de hoorzitting gemerkt dat de fase van de regeling van de rechtspleging, waarin we nu zitten, reeds tweemaal geïnitieerd werd: op 30 oktober 2015 met een vordering van het federaal parket, die dan geactualiseerd werd op 29 juli 2020. Daaruit zijn toen inhoudelijke discussies voor de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling voortgevloeid, met interessante beschikkingen en arresten. Men discuteert dus over kwalificatie, collectieve misdrijven en de verjaring. Ik mag er mij dus aan verwachten dat bij de verdere regeling van de rechtspleging, te beginnen met nu maandag, de juridische discussies zich terug daarop zullen toespitsen.

Ik vraag u dus op voorhand al begrip voor het feit dat ik tijdens deze hoorzitting zal pogen om tegemoet te komen aan uw vragen, maar me toch ook niet wens te mengen in een juridisch en inhoudelijk debat, dat wettelijk plaats moet vinden voor de onderzoeksgerechten en nadien, mochten de onderzoeksgerechten, raadkamer en kamer van inbeschuldigingstelling daartoe beslissen, voor de rechtbank en eventueel het hof van beroep. Vandaar dat ik me durf te veroorloven om te zeggen dat, indien u me vragen zou stellen over de juridische kwalificatie van feiten, verjaring en collectieve misdrijven, of inhoudelijke vragen waarvan ik zou oordelen dat ze op gespannen voet staan met wat in onze Grondwet staat, namelijk de onafhankelijke opsporing en vervolging in een individueel dossier van het federaal parket, ik me op de vlakte zal houden. Ik wil immers te allen koste vermijden – hoewel het waarschijnlijk wel zal gebeuren – dat bepaalde advocaten zondagavond of zondagnacht ons besluiten zullen geven met wat hier vandaag en op vorige zittingen gezegd is voor de behandeling van de regeling van de rechtspleging voor de raadkamer nu maandag. Ik wil ook niet dat wat ik hier inhoudelijk zou zeggen over een lopend gerechtelijk onderzoek door bepaalde advocaten verkeerd of verdraaid in de media wordt uitgelegd.

Een tweede bemerking die ik wil maken, is niet evident. Ik zal ze toch maken, want als ik ze niet maak, zal niemand ze nog durven maken. Ik ben daarom ook blij dat ik hier voor uw commissie zit. Ik heb namelijk toch ook een aantal opmerkingen over de werkwijze die de Hoge Raad gevolgd heeft bij zijn bijzonder onderzoek.

Ik begrijp de omstandigheden waarbinnen de werkgroep binnen de Hoge Raad zijn onderzoek heeft moeten voeren. Ze moesten immers onder zeer grote politieke (tijds)druk een zeer omvangrijk juridisch, technisch en complex dossier onderzoeken. Het ging ook over een lopend strafdossier. Behoudens de voorzitter, die onderzoeksrechter is, hebben ook niet veel leden een echte, doorleefde ervaring in correctionele strafzaken. Ik begrijp dat. Het moet niet makkelijk zijn om zo'n onderzoek te voeren.

Ik wilde wel aan uw commissie meegeven dat de Hoge Raad geweigerd heeft om de gehoorde magistraten de mogelijkheid te geven hun opmerkingen te formuleren op het ontwerpverslag van het bijzonder onderzoek. In andere onderzoeken – en ik heb er al wat meegemaakt in mijn 35-jarige carrière – gebeurde dat wel. Dat stuit me echter tegen de borst. Als procureur-generaal van Brussel heb ik, samen met de toenmalige federale procureur, die nu procureur-generaal van Brussel geworden is, op vraag van menig magistraat die gehoord werd – want niet iedereen durft zeggen wat ik nu zeg – bij herhaling erop aangedrongen bij de Hoge Raad, zelfs twee keer schriftelijk, om toch onze opmerkingen te kunnen formuleren op het verslag. We deden dat ook vanuit de insteek dat dat verslag voor u heel belangrijk is. U baseert zich immers daarop. Wat daarin staat, zou dus waterproof en juridisch correct moeten zijn. U hebt het echter gisteren en deze ochtend al gehoord en u zult het straks van mij horen: dat is het voor een groot stuk, maar niet sluitend.

Het is dus een beetje een rare situatie wanneer ik u hoor vragen aan degenen die gehoord worden om schriftelijk hun opmerkingen te geven op het verslag van de Hoge Raad. Wij hebben twee keer geschreven, maar geen antwoord gekregen. Dat bleef dus zonder resultaat. Ik vind het dan ook zorgwekkend dat uitgerekend de Hoge Raad voor de Justitie het tegensprekelijke karakter van zijn onderzoek niet belangrijk vindt. Ze hadden het misschien beter wel gedaan, want dan was het verslag dat u gekregen had meer voldragen geweest.

Doordat ik dat weerwoord van de Hoge Raad dus niet gekregen heb, dank ik u nu in het bijzonder voor de gelegenheid om een aantal opmerkingen, die ik eigenlijk had willen richten tot de Hoge Raad voor de Justitie, vandaag voor uw commissie te mogen formuleren. Ik zal dat kort doen.

Een eerste opmerking die me echt wel van het hart moet, betreft de conclusie van de Hoge Raad in zijn rapport. De conclusie is heel duidelijk: er zijn door

de Hoge Raad geen formele bewijzen gevonden dat het gerecht, of het nu gaat om leden van de zetelende magistratuur of leden van het openbaar ministerie, moedwillig, onder druk van de kerk, de procedure heeft gedwarsboomd of zaken in de doofpot heeft gestoken of heeft willen steken. Dat lijkt me een duidelijke conclusie. Wat mij betreft is die 100 % correct. Ik heb nooit enige druk ervaren. Zij die mij kennen, weten dat de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie voor mij een absolute waarde is. Ik heb nooit druk aanvaard en ik zou ook nooit druk aanvaarden.

Als ik dus terugkijk naar de conclusie van de Hoge Raad, zie ik dat er staat dat er geen bewijs van druk is. Daarna krijg ik het echter wat moeilijk. In een hoofdstuk getiteld "Heeft de katholieke kerk druk uitgeoefend op het gerecht om de procedure te beïnvloeden?" lees ik namelijk dat niemand heeft verklaard persoonlijk onder druk te zijn gezet door de vertegenwoordigers van de kerk. Een beetje verder lees ik echter speculaties op basis van een aantal elementen en verklaringen, waarvan de Hoge Raad zelf zegt dat ze niet door het onderzoek zijn bevestigd, maar die ze wel in het rapport zet, door te poneren dat de mogelijke druk van de kerk niet bewezen is, maar dat hij ook niet uit te sluiten valt. Daarmee heb ik het lastig. Ik kan daarover met een gerust gemoed hier spreken, want bij alles wat in dat deel geïnsinueerd wordt door de Hoge Raad ben ik zelf niet betrokken. Het maakt mij als magistraat, maar ook als burger echter wat ongerust dat dat de redenering is van een belangrijke actor van onze rechtsstaat, die zelfs in de Grondwet ingeschreven staat.

Bij mij is het simpel: ofwel is iets bewezen, ofwel is iets niet bewezen. Men is echter niet een beetje schuldig of een beetje onschuldig. Ofwel is de druk dus bewezen, ofwel is hij niet bewezen. Men kan echter niet zeggen dat de druk niet bewezen is, maar dat hij ook niet uit te sluiten valt. Dat is niet mijn idee van hoe een rechtsstaat moet functioneren.

Wanneer men daarbij stilstaat en daarover doorredeneert, stelt men vast dat dat toch niet niks is. De Hoge Raad zadelt Justitie immers op met een bijna onweerlegbaar vermoeden van schuld en een verplichting om het bewijs van het tegendeel te leveren. Dan zeg ik stop, want dat is niet meer eerlijk. Ik denk en hoop dat dat niet iets is wat justitie en de maatschappij van een onafhankelijke Hoge Raad voor de Justitie mag verwachten.

Het is dus jammer dat het verslag van de Hoge Raad alsnog een aantal speculatieve overwegingen bevat. De eindconclusie is immers duidelijk: er zijn geen bewijzen dat het gerecht de procedure heeft gedwarsboomd of zaken in de

doofpot heeft gestoken of heeft willen steken.

Ik heb dan ook een vraag voor uw commissie. Ik vind het belangrijk voor justitie, maar ook voor onze samenleving, dat er een duidelijk antwoord komt van uw commissie. Ik wil geen mossel-noch-visverhaal. U moet zich duidelijk uitspreken in de ene of andere zin op basis van alle hoorzittingen over de vraag of er al dan niet druk was. Zeggen dat er geen druk was maar dat het ook niet valt uit te sluiten, daarvoor pas ik.

Misschien zal ik nu overdrijven, maar ik zal het hier toch zeggen. Ik betreur ook heel sterk de framing van justitie als gevolg van het gebruik van het woord 'disfunctie' door de Hoge Raad. Alles is nu immers 'disfunctie'. Indien men echter op pagina 71 in het lexicon gaat kijken, leest men dat de omschrijving van 'disfunctie' wel nog meevalt. De omschrijving is oké, maar de perceptie van het woord dekt wel een heel andere lading. De omschrijving luidt als volgt: "De vaststelling dat het gerechtelijk apparaat beter had moeten functioneren..." Dat is oké, maar zoek hiervoor dan toch een ander woord dan 'disfunctie'. Niet iedereen zal immers de definitie lezen in het lexicon op pagina 71 van het verslag.

Ik had dat allemaal aan de Hoge Raad willen vertellen, maar ik heb dus geen kans op weerwoord gekregen. Ik vond het echter belangrijk om dat vandaag aan uw parlementaire onderzoekscommissie te kunnen vertellen. Als ik het immers hier niet kan doen, kan ik het nergens doen.

Ik heb de discussies deze ochtend en gisteren gevolgd en vond ze zeer interessant. Ik heb de conclusies van het verslag van de Hoge Raad ook gelezen. U zult mij voornamelijk willen horen over de disfuncties – ik moet noodgedwongen het woord verder gebruiken, maar had er liever 'verbeterpunten' van gemaakt, want er moet echt wel een ander woord worden gebruikt. Waarschijnlijk zult u me iets willen horen zeggen over de zitting van de KI van 20 maart 2014 waarover daarnet zo lang gediscussieerd werd. U zult me ook vragen of de burgerlijke partijen hadden moeten worden opgeroepen naar die zitting of niet. Ik heb daarover een uiteenzetting voorbereid, mijnheer de voorzitter. Ik kan die al onmiddellijk brengen of wachten tot er vragen komen. Dat laat ik aan u over.

Ik heb me ook gebogen over de aanbevelingen, omdat die ook belangrijk zijn voor het Parlement. Ik ben die ook gaan uitvlooien. Ik heb dus een idee voor elke aanbeveling die het openbaar ministerie aanbelangt. Dat is echter mijn eigen idee, gebaseerd op mijn eigen professionele ervaring als

federaal procureur en procureur-generaal. Ik heb die nog niet afgetoetst met het College van procureurs-generaal. Ik kan u echter wel mijn persoonlijke mening daarover geven als brandstof voor uw verdere discussies.

Mijnheer de voorzitter, wenst u dat ik al iets zeg over wat mijn standpunt is rond de zitting van 20 maart, rond de wrakingen en de disfuncties die het federaal parket worden aangewreven, of hebt u een andere methodologie?

Le président: Je vois un enthousiasme collégial, donc je vous en prie, gardez la parole.

Johan Delmule: Als u me toestaat, spreek ik graag onmiddellijk over het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 20 maart 2014.

Tijdens mijn voorbereidingen maakte ik me de bedenking – en dit is een typisch kenmerk van het dossier – dat wanneer u zou vragen wat het onderzoek heeft belast, een van de grote elementen is dat het de grootste procedureslag was die ik tijdens mijn 35-jarige carrière heb meegemaakt. Ik ben gaan kijken naar de periode van 2010 tot 2014. Ik heb 20 arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling en het Hof van Cassatie geteld. Dat is immens. Ik denk dat er in het dossier geen enkele beslissing is genomen zonder dat er in beroep is gegaan en zonder dat in de meeste gevallen men naar het Hof van Cassatie is gegaan en is teruggekeerd. Dat is dus immens.

Ten tweede heb ik opgemerkt – ik zeg dat om dan te komen tot de KI van 2014 – dat de procedures om de huiszoekingen en de inbeslagnames in het aartsbisshoppelijk paleis in Mechelen en bij kardinaal Danneels te laten nietig verklaren, uit het dossier te laten verwijderen en aan de Kerk terug te geven, vrij centraal in het gebeuren stonden.

Ik heb de historiek van vier arresten van de KI en drie arresten van het Hof van Cassatie voor mezelf opgesteld, die volgens mij van belang zijn om te begrijpen waar we stonden aan de vooravond van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling van 20 maart 2014. Ik kan die arresten overlopen, maar ik stel voor om dat niet te doen. U vindt die terug in het verslag. Ik kan wel tot de conclusie komen die ik eruit heb getrokken. De conclusie luidt als volgt. Ter informatie, de procedure 61^{quater} is een procedure die men voert eerst voor de onderzoeksrechter en dan voor de KI als men niet akkoord gaat met de onderzoeksrechter, om de vrijgave te krijgen van in beslag genomen goederen. Dat is een eenzijdige procedure en de burgerlijke partijen worden daar dus niet op uitgenodigd.

Welnu, die procedure 61^{quater} leidde allereerst tot de nietigverklaring van de huiszoekingen en de inbeslagnames in het aartsbisschoppelijk paleis en bij Godfried Danneels. Daarnaast leidde het ten tweede ook tot de verwijdering van de stukken uit het dossier en het neerleggen van die stukken ter griffie en, ten derde, gelukkig voor het dossier, tot de beslissing dat de onderzoeksdaten die gesteund zijn op die stukken, regelmatig blijven. Die mochten dus in het dossier bewaard blijven en zitten erin.

Wat de zogenaamde clandestiene of geheime zittingen betreft, geopperd door meester Van Steenbrugge – ik zal meester Van Steenbrugge voortaan advocaat X noemen, zoals we ook een magistraat X hebben –, die zittingen waren niet geheim. Het gaat over de zitting van de KI waarop de burgerlijke partijen niet waren uitgenodigd. Dat is een eigen leven beginnen te leiden en uiteindelijk sprak men van geheime of clandestiene zittingen.

Ik heb een carrière van 35 jaar achter de rug. Men mag proberen justitie in België veel toe te dichten, maar niet dat een advocaat van een verdachte, een parket, een hof van beroep, een griffier er hier in België in zouden slagen, zelfs al zouden ze dat willen, om geheime zittingen te organiseren. Laten we ernstig blijven. We leven hier – gelukkig maar – niet in een dictatoriaal regime met geheime uitzonderingsrechtbanken waarin enkele personen justitie zouden kunnen aansturen. Dat moet gezegd worden, want er leeft een perceptie van geheime zittingen, zelfs in mijn eigen vriendenkring, en ik vraag om daarmee te stoppen en de zaken te benoemen zoals ze zijn. Burgerlijke partijen waren niet uitgenodigd en daarover spreken we. Men kan een juridische of inhoudelijke discussie voeren, maar men kan niet spreken over geheime zittingen.

Ik heb de procedure die geleid heeft tot het arrest van de KI van 20 maart 2014, van nabij bekeken. Wat is er van belang? Ik heb de stukken hier bij me. Het is een procedure artikel 136. Ik zal daar straks op terugkomen, maar we moeten dat in ons achterhoofd houden.

Wat ging eraan vooraf? De procedure 136 werd ingeleid door de advocaat van de kerk. Op 20 mei 2013 vroeg de advocaat van de kerk aan de hoofdgriffier van de rechtbank van eerste aanleg om het arrest van de KI van 18 december 2012 uit te voeren en daarvoor toepassing te maken – dit is nog niet aan bod gekomen – van een koninklijk besluit dat misschien eens herzien moet worden, want het dateert van 24 maart 1936. Hij vroeg dus om de voorwerpen en de documenten die in beslag waren genomen en die nietig waren verklaard, verwijderd waren uit het dossier en neergelegd

waren ter griffie, terug te geven aan zijn cliënt, omdat ze onrechtmatig in beslag waren genomen. Hij vroeg dat te doen middels het toen bestaande instrumentum, met name het KB van 1936.

Volgens dat besluit moet een bepaalde procedure worden gevolgd. Men moet aangeven tegen wie de strafvordering is ingesteld. Die personen moeten op voorhand verwittigd worden, zodat ze verzet kunnen aantekenen. Het besluit telt vijf artikels. Het wordt vrij veel toegepast. Misschien moet het toch wel eens worden herzien.

De griffier geeft aan dat hij het verzoek wel wil inwilligen, maar dat het federaal parket weigert. Dat klopt. Wij hebben inderdaad aan de hoofdgriffier gezegd dat we de stukken niet wilden teruggeven. Meester Keuleneer diende vervolgens op 6 maart 2014 een verzoekschrift artikel 136 in. Dat werd gefixeerd op de KI van 18 maart 2014. Enkele dagen later, op 20 maart 2014, volgde dan een uitspraak.

Belangrijk ten aanzien van het federaal parket was dat meester Keuleneer naar de griffie stapte, de griffier de agendering deed en het hof het verdere verloop regelde. Wij zitten daar niet tussen. Dat verzoekschrift werd vrij snel gefixeerd. Dat klopt. Toen ik naar de Hoge Raad moest gaan, heb ik gevraagd – ik zat toen nog op het parket-generaal – aan de magistraten die de KI doen, of de controles bij de KI snel worden gefixeerd. Zij zeiden van wel, zeker langs Nederlandstalige kant gebeurt die fixatie vrij snel.

Men zou kunnen zeggen dat de periode van 6 maart tot 14 maart zeer kort is, maar dat lijkt niet uitzonderlijk te zijn.

Ter zitting zei meester Keuleneer, zoals u in zijn verzoekschrift kunt lezen, dat er een arrest was van 18 december 2012 dat definitief was. Er was tegen in cassatie gegaan, maar dat cassatieberoep werd op 28 mei 2013 verworpen. Volgens de redenering van meester Keuleneer ging het dus om een definitief arrest. Dus op 6 maart 2014, ongeveer anderhalf jaar na het arrest, zei hij aan de KI dat de federale procureur sinds 18 december 2012 weigerde om dat arrest uit te voeren. Op 11 en 14 juni 2013 zou de hoofdgriffier hem geschreven hebben dat hij het federaal parket om teruggave verzocht, maar dat dat zich niet roerde. In zijn verzoekschrift schreef meester Keuleneer dat het federaal parket zich klaarblijkelijk de bevoegdheid had aangematigd om daarover te beschikken en de toelating te weigeren.

Volgens de redenering van meester Keuleneer liet de wet destijds, op 18 december 2012, op het moment dat de KI besliste om de stukken neer te

leggen op de griffie, niet toe aan de KI om in het arrest te beslissen of die documenten en voorwerpen dienden terug te worden gegeven aan de verzoekers. De KI kon niet anders dan ze neer te leggen ter griffie. Hij stelde dus dat de KI stukken had neergelegd ter griffie waarvan definitief vaststond dat de inbeslagname nietig was. Hij vroeg dan ook om de stukken terug te geven op basis van het KB van 24 maart 1936.

Hij had ergens wel gelijk. Ik lag daar trouwens van aan de basis, ik zat hier – de heer Van Hecke had er nog mee gelachen – en ik had een wetsvoorstelletje bij. U hebt mijn voorstel daarna ingeschreven in 235*bis*, § 6, op het einde. Ik had aangegeven dat het nuttig zou zijn erin te voorzien dat wanneer de KI zegt dat de stukken nietig zijn, ze uit het dossier worden verwijderd en ter griffie worden neergelegd, de KI ook een bestemming aan die stukken zou kunnen geven. De KI zou dan kunnen aangeven welke stukken blijven liggen en welke teruggegeven worden.

Nu staat dat dus met zoveel woorden ingeschreven, wat een goede zaak is, want anders was het een beetje te gemakkelijk. Dat was ook de redenering van meester Keuleneer. De KI zei dat de stukken uit het dossier werden verwijderd en werden neergelegd, maar wat dan?

Dan stond de trein stil. Sinds de nieuwe wet van 14 december 2012 is het voortaan de KI die beslist wat nog kan worden ingezien, wat nog kan worden aangewend en aan wie de nietige stukken moeten worden teruggegeven of wat er eventueel met die stukken kan gebeuren. Dat is in een notendop wat meester Keuleneer poneerde.

We komen aan de zitting van 18 maart. Het was een heel kluwen van procedures. Ik ken wel wat van KI, omdat ik lange tijd KI heb gedaan. Ik had aan mevrouw Pellens, de federale magistraat, gezegd dat ik haar zou helpen, want alleen is het onmogelijk dat te draaien. Ik gaf aan dat we samen zouden proberen om die procedureslag te overleven. Dat kwam me ook goed uit, want het was een dossier bij uitstek waarvan men als korpschef op de hoogte moest zijn. Het dossier werd overal besproken, er waren parlementaire vragen langs links en langs rechts, dus de korpschef moest de procedures toch volgen.

Wij zeiden dat we eigenlijk niet akkoord gingen. We hebben een zittingsnota neergelegd bij de KI om geen positief gevolg te geven aan de vraag van meester Keuleneer. Ik heb die zittingsnota bij. Ik begon met te citeren wat het arrest van de KI van 18 december 2012 stelde: "beveelt de neerlegging van deze stukken, voorwerpen, documenten en gegevens ter griffie van de rechtbank van eerste

aanleg." Wij gaven aan dat een teruggava niet kon. Wij vroegen om te wachten tot wanneer er een definitieve beslissing was in het dossier. Wij deden dat omdat ik wist dat er een arrest was van het Grondwettelijk Hof en een arrest van het Hof van Cassatie die al in die richting gingen. Ik kan ze citeren, maar ik denk dat ze ook in het verslag van de Hoge Raad zijn geciteerd.

Het Grondwettelijk Hof zegt dat nietig verklaarde stukken nog aangewend moeten kunnen worden wanneer ze elementen bevatten die onontbeerlijk zijn voor de verdediging van een partij. Dat is een zeer goed arrest. Het is de logica zelve. Het Hof van Cassatie heeft zich daarbij aangesloten en heeft aangegeven dat beklaagden die stukken mogen inzien als die nuttig zijn voor hun verdediging.

In onze zittingsnota bij de KI zeiden we dat het niet was omdat dat koninklijk besluit van 1936 bestond en omdat de stukken ter griffie neerlagen, dat dat KB van 1936 moest worden toegepast, want dat zou afbreuk hebben gedaan aan de twee arresten en vooral aan de daaraan onderliggende filosofie. Ik citeer ook uit de latere wet van 14 december 2012 met dat artikel 235*bis*, § 6, toegevoegd dankzij de commissie voor Justitie destijds: "De KI oordeelt met inachtneming van de rechten van de andere partijen in welke mate de ter griffie neergelegde stukken nog in de strafprocedure mogen worden ingezien en aangewend door een partij. De KI geeft in haar beslissing aan aan wie de stukken moeten worden teruggegeven, dan wel wat er gebeurt met de nietig verklaarde stukken." Wij gaven aan dat ook daar het principe werd geconsolideerd dat op specificering van de kamer van inbeschuldigingstelling ter griffie neergelegde stukken nog in de strafprocedure zouden kunnen worden ingezien en nog zouden kunnen worden aangewend door een partij.

In het verzoekschrift van meester Keuleneer stond ook dat er misdrijven waren gepleegd en hij vroeg in 2014 dus aan de KI om na te gaan welke misdrijven zouden zijn gepleegd in het raam van de tenuitvoerlegging van het arrest van 18 december 2012. Er was ook de vraag: hoelang duurt dat hier nu al? Onderaan de zittingsnota stelden we ook – collega van der Eecken heeft er vanochtend al naar verwezen: "Wat de vraag tot het afsluiten van het gerechtelijk onderzoek betreft, is mijn ambt inderdaad van oordeel dat het onderzoek kan worden afgesloten en zal het een vraag tot mededeling van het onderzoek in die zin aan de onderzoeksrechter richten".

Zo kwamen we in discussie met de KI met een zittingsnota, maar we werden niet gevolgd. Dat gebeurt in het leven. Aan de magistraten die ik

onder mijn hoede had, heb ik altijd gezegd dat ze enkel hun uiterste best kunnen doen, zich verdedigen en zich volop inzetten. Dan ben ik tevreden. Daarna is het de verantwoordelijkheid van degene die de beslissing moet nemen.

Wanneer ik het arrest van de KI van 20 maart 2014 analyseer, meen ik dat men aangeeft dat de burgerlijke partij niet gehoord moet worden, omdat men in een procedure artikel 136 zit, waarbij het horen van een partij volgens de wet niet verplicht is, maar facultatief is. Ik neem dat artikel erbij.

Ik maak een tussensprong. Een van de aanbevelingen van de Hoge Raad is om die 136, 136bis, 235 en 235bis te evalueren en te herschrijven. Ik vraag om dat inderdaad te doen. Dat is een goede aanbeveling, maar ik wil daar een kleine kanttekening bij maken. We zitten met een toekomstig Wetboek van strafvordering, waarin die herziening haar plaats zou kunnen hebben. Ik heb een tweede kanttekening. Ik wil ervoor waarschuwen dat die bepalingen zijn geschreven voor de onderzoeksrechter binnen de verhouding van een gerechtelijk onderzoek. Een andere discussie is aan het opborrelen met het Europees parket, ik kan die bij een andere gelegenheid toelichten. De onderzoeksrechter moet vervangen worden door een rechter van het onderzoek. Vanuit Europa bestaat er een grote drang om te zeggen dat de onderzoeksrechter in de Europese dossiers van het Europees parket vervangen moet worden door een rechter van het onderzoek. Dat ligt op onze tafel en op de tafel van het College van procureurs-generaal, dat daarover aan het nadenken is. Het enige wat ik daarop te zeggen heb, is het volgende. Ik wil geen twee maten en twee gewichten: het kan niet dat de ene Belgische burger in het kader van een gerechtelijk onderzoek geconfronteerd wordt met een onderzoeksrechter en de andere met een rechter van het onderzoek.

Ik keer terug naar artikel 136, waarover ik daarnet zei dat volgens dat artikel de burgerlijke partij niet gehoord moet worden, omdat dat facultatief is. Het is belangrijk te onderstrepen dat in de titel van het hoofdstukje van artikel 136 staat dat het handelt over het toezicht op het onderzoek. Die titel is anders dan bij 235bis, waarbij het gaat over de zuivering van nietigheden, onregelmatigheden en verzuimen. We zitten dus in een titel waar de KI een oog moet komen werpen: ofwel doet ze dat zelf, volgens artikel 136, eerste lid, wanneer het gerechtelijk onderzoek met een onderzoeksrechter niet goed vooruitgaat, ofwel kan de KI gevat worden volgens artikel 136, tweede lid. Dat laatste is in deze zaak gebeurd, waarbij een partij heeft gezegd dat het onderzoek niet snel genoeg vooruitging.

De vatting kan gebeuren na een jaar. Als men kijkt naar alle artikelen die zijn vermeld in het arrest van 2014, bestaat er geen twijfel dat men zich in het geval van artikel 136, tweede lid, bevindt. In dat tweede lid worden twee linken gelegd. Een link naar het eerste lid, wat interessant is. In het eerste lid staat immers dat de KI een van haar leden kan – dus facultatief – machtigen en uitspraak kan doen overeenkomstig de artikelen 235 en 235bis. Als KI zou men, handelend in het kader van het tweede lid, kunnen zeggen dat men toepassing maakt van het eerste lid – die link bestaat, dat kan – en dus van artikel 235bis. Als de KI dat beslist, moeten de partijen wel worden opgeroepen. Dat gebeurt ook. Het gebeurt regelmatig dat men in een procedure 136 zit en men een onregelmatigheid of verzuim vermoedt of een nietigheid opwerpt. In dat geval wordt de zaak naar een andere datum uitgesteld, men vraagt dat of de KI doet dat zelf. Op dat moment wordt die beslissing genomen en dan worden alle burgerlijke partijen in het kader van artikel 235 bis uitgenodigd.

Er zit ook een tweede link in artikel 136, tweede lid. De KI treedt op overeenkomstig het vorige lid – dat was de eerste link – en artikel 136bis, waarin staat dat de KI facultatief de burgerlijke partijen, de in verdenking gestelden en hun advocaten kan horen. Dat is van belang. Artikel 136 als dusdanig verplicht niet om burgerlijke partijen te horen, maar het bevat wel twee linken die toegepast kunnen worden indien de KI dat beslist. Dan belandt men in een ander artikel, waarbij de burgerlijke partijen wel gehoord moeten worden, 235bis, of gehoord kunnen worden, 136bis.

Wanneer men kijkt naar het arrest van de KI van 20 maart, leest men dat de KI de redenering heeft gevolgd van de verzoeker, meester Keuleneer. De KI zei immers: "om oordeelkundige redenen vermeld in hun verzoekschrift waarnaar het Hof verwijst." De KI volgde dus wat meester Keuleneer had ontwikkeld. Ik denk – en dit is gevoed door wat vanochtend is gezegd – dat de KI aangaf – ik kan in die redenering inkomen – dat er geen toepassing was van 235bis, maar dat ze gevat was door een 136 en dat het ging om de uitvoering van een arrest dat eerder was geveld door de KI op 18 december 2012.

Het ging daarbij niet meer om de zuivering van de nietigheden, want dat was al gebeurd. De discussie over de zuivering van de onregelmatigheden, de nietigheden en de verzuimen was al tegensprekelijk beslecht met de 4 arresten van de KI en de 3 arresten van het Hof van Cassatie, met finaal het arrest van 18 december 2012. Ik denk dat ze daar twee jaar over hebben gedaan, met telkens KI, Hof van Cassatie, KI, Hof van Cassatie, tot ze uiteindelijk op 18 december 2012 tot een finaal

arrest van de KI zijn gekomen.

De redenering van de KI was dat het geen discussie meer was over de onregelmatigheid, want de beslissing was definitief, maar dat ze was gevat door meester Keuleneer, die aangaf dat een federaal procureur een arrest van de KI niet wou uitvoeren en die vroeg daartegen op te treden. In de overwegingen ziet men dat de KI stelde dat de burgerlijke partijen 'tevergeefs' alle rechtsmiddelen hadden aangewend tot handhaving van het beslag. Dat klopt. Het betreft de procedures die aanleiding hebben gegeven tot de 4 arresten van de KI en de 3 arresten van het Hof van Cassatie waarbij de burgerlijke partijen wel waren betrokken.

Ik heb me de bedenking gemaakt dat de KI misschien al een richting wou geven aan de stukken en wou handelen in de geest van de wetswijziging die ondertussen was aangenomen, maar nog niet in werking was getreden. Het betrof de recente wetswijziging van 14 december 2012 over dat artikel 235*bis*, § 6, waarin staat dat de KI in haar beslissing aangeeft aan wie de stukken teruggegeven worden, dan wel wat er moet gebeuren met de nietig verklaarde stukken. Misschien wilde de KI al richting geven.

Uit de zitting van vanochtend heb ik begrepen van collega van der Eecken dat zijn redenering was, wat ik niet wist, dat het onderzoek in 2012 nog volop bezig was maar dat de federale procureur in 2014 had laten weten dat men overging naar de fase van de regeling van de rechtspleging. Hij sprak over 'op korte termijn, over een paar dagen'. Dat was overdreven. Wij hebben wel gesteld dat we aan de onderzoeksrechter zouden vragen om zijn onderzoek mee te delen. Ik heb dat ook gedaan. Men weet dat na het meedelen van een onderzoek nog de hele procedure van de regeling van de rechtspleging moet worden doorlopen.

In diezelfde optiek: de cassatie van het federaal parket. Ik had op voorhand aan mevrouw Pellens gezegd: kijk, dit is hier zo'n uitputtende procedureslag, wij gaan daar niet aan meedoen. Wij gaan alleen naar het Hof van Cassatie of in hoger beroep als het echt nodig is, maar dat mag niet zomaar een automatisme zijn, want we zitten in een dossier dat eigenlijk meer bij de KI en bij het Hof van Cassatie zit dan dat het in het bureau van de onderzoeksrechter ligt. Dat was de eerste insteek.

Ten tweede – en dit is een van de zaken waarover ik het absoluut niet eens ben met wat de Hoge Raad zegt –, de Hoge Raad zegt op pagina 47 van het verslag: volgens het federaal parket was er geen onmiddellijk cassatieberoep mogelijk tegen een arrest gewezen op basis van artikel 136,

omdat het de rechten van partijen niet onherroepelijk schaadde als er enkel een uitgesteld cassatieberoep mogelijk was. Ik weet niet waar ze dat gaan halen zijn, maar dat was in elk geval niet wat ik gezegd heb. Ik heb gezegd dat het Hof van Cassatie op een bepaald moment de wet heeft laten wijzigen omdat zij werden overstelpt door cassatieberoepen terwijl het onderzoek nog bezig was. Dat is wat men het onmiddellijk cassatieberoep noemt. Zij wilden dat het onmiddellijk cassatieberoep werd beperkt en dat men enkel na een definitieve uitspraak nog naar het Hof van Cassatie kan gaan. Het Hof van Cassatie wilde het onmiddellijk cassatieberoep dus beperken qua toepassingsgebied."

Een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest 136 was niet mogelijk. Dat is mijn stelling. Ik ga uitleggen waarom, als ik mag. In 2014, met het onmiddellijk cassatieberoep, zitten we in artikel 416 van het Wetboek van strafvordering. Het eerste lid luidde: beroep in cassatie tegen arresten van onderzoek – dit is hier een arrest van onderzoek – staat eerst open na het eindarrest, of na het eindvonnis. In het tweede lid staat: dat geldt niet voor arresten of vonnissen die gevelde zijn met toepassing van de artikelen 135, 235*bis* en 235*ter*. Met andere woorden, een onmiddellijk cassatieberoep was op dat ogenblik niet mogelijk – nu ook niet, maar nu is het nog duidelijker ingeschreven – tenzij het zou gaan over een uitspraak over de onregelmatigheid. Dan zitten we in de redenering van daarnet, namelijk dat de uitspraak van de onregelmatigheid al definitief was beslecht in 2012, met het vierde arrest van de KI na drie arresten van het Hof van Cassatie. Hier zit men dus niet met een arrest over de regelmatigheid van de huiszoekingen en inbeslagnames op basis van artikel 235*bis*. Dat was immers al uitgeput met die vier arresten van de KI en de drie arresten van het Hof van Cassatie. Het arrest van 20 maart 2014 is een arrest waarbij de KI, in het kader van haar toezicht op het onderzoek, beveelt om een eerder arrest van de KI uit te voeren en waarbij ze de modaliteiten daarvan vastlegt.

Nu is het duidelijker omdat de wetgever is tussengekomen met de wet van 14 februari 2014, die op 1 februari 2015 in werking is getreden. Het nieuwe artikel 420 zegt dat men voor een cassatieberoep tegen arresten van het onderzoek moet wachten tot na het eindarrest. We zitten dus met een procedureslag over artikel 61*quater*, met vier arresten van de KI en drie arresten van het Hof van Cassatie, die al twee jaar duurt en waaraan op een bepaald moment toch een einde moet komen.

Ten derde, ik had het been al stijf gehouden door aan de hoofdgriffier te zeggen dat ik het niet zou

teruggeven, met de procedure van meester Keuleneer voor de KI als gevolg.

Ten vierde, ik heb gezegd dat we nog eens alles zouden geven voor de KI en zelfs een zittingsnota zouden opstellen, verwijzend naar de arresten van het Hof van Cassatie en van het Grondwettelijk Hof. De KI zei toen echter dat ze het toch zou doen en dat we het onverwijld moesten teruggeven. Zoals ik daarnet al zei, we zitten in een rechtsstaat en ik vertegenwoordig het openbaar ministerie. Als een hof mij zegt dat ik een arrest moet uitvoeren, kan ik even het been stijfhouden – en ik heb hier bewezen dat ik dat een tijdje heb gedaan –, maar op een bepaald moment hebben we beslist dat we het gingen uitvoeren.

Ik denk dat in se de mogelijkheid nog altijd bestaat om na het eindarrest cassatieberoep aan te tekenen. Wat niet kan, is een onmiddellijk cassatieberoep, maar de wet zei toen wel dat beroep in cassatie tegen arresten van onderzoek eerst openstaat na het eindarrest. Ik heb dat nog nooit gedaan, dus dat moet ik even nakijken qua procedure.

Ik wil onderstrepen wat nog heeft meegespeeld. Hieraan wordt snel voorbijgeft. Er staan links en rechts ook fouten in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie. Doordat ik dat meegeef, zal ik waarschijnlijk ook een rapport mogen schrijven voor jullie. Ik voel het al komen.

Het eerste punt betreft de 931 dozen uit het aartsbisschoppelijk paleis, die bij Godfried Danneels in beslag waren genomen. Ze zijn sinds juli 2010 onderzocht door de speurders. Zij hebben ingescand wat relevant was voor het onderzoek, ongeveer een derde ervan. Dus 285 van de 931 dozen waren relevant. Het is normaal dat de speurders dat doen, dat gebeurt in alle onderzoeken. Wij behandelen op het federaal parket ook heel grote drugsdossiers. Alles wat in dat verband in beslag wordt genomen, gaat de magistraat zelf niet uitpluizen. Hij of zij vraagt dat aan de politie. Dat is het systeem ook. Dus 285 van de 931 dozen zijn bekeken door de speurders, die toch wel ervaren zijn. Zij hebben beslist wat wel en niet relevant was. Ik heb ter zake de auditeur van de Hoge Raad voor de Justitie zelfs horen verklaren dat de andere dozen onder andere wenskaarten bevatten. Er zaten allerlei zaken in. In het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie staat dat een derde van de 285 dozen is ingescand. Dat klopt niet. Het ging om ongeveer een derde van de 931 dozen. Er zijn dus 285 dozen ingescand.

Het tweede punt is heel belangrijk en zien wij niet zo vaak. Meestal geldt immers de theorie van *the fruit of the poisonous tree*. Wanneer wat aan de

basis ligt nietig is, is ook alles weg wat daaraan groeit. Hier heeft de KI beslist, gedekt door het Hof van Cassatie, dat alle onderzoeksdaaden die op de nietig verklaarde stukken steunen regelmatig zijn en in het dossier mogen blijven. Dat is belangrijk.

Ik heb er mijn werk van gemaakt en ben gaan zoeken. Ik heb een beschikking gevonden van de onderzoeksrechter van 15 maart 2021. Op een bepaald moment had advocaat X een bijkomende onderzoeksdaad gevraagd, namelijk dat alles op het aartsbisschoppelijk paleis en bij Godfried Danneels opnieuw in beslag zou worden genomen. Ook die procedure heeft enige tijd in beslag genomen. De onderzoeksrechter had het verzoek eerst afgewezen, omdat de stukken al geanalyseerd waren en de resultaten van die stukken terug te vinden waren in de kartons 47 tot en met 52 van het strafdossier. Hij voegde eraan toe dat uit niets bleek dat die analyse onvolledig zou zijn of dat ze niet correct en grondig werd uitgevoerd. Er waren volgens hem evenmin aanwijzingen dat een nieuwe analyse van de stukken nieuwe nuttige bijkomende elementen voor het onderzoek aan het licht zou brengen.

Er is beroep aangetekend bij de KI. Er is een interessant arrest van de KI van 24 juni 2021. Dat zegt dat uit niets blijkt dat de analyse die door de politiediensten werd gemaakt van de inbeslaggenomen stukken, analyse die ondanks de nietigheid van de huiszoeking alsnog definitief regelmatig werd verklaard bij het arrest van 22 december 2010, niet op een correcte en nauwkeurige wijze werd uitgevoerd. Het feit dat niet het volledig archief, maar enkel een selectie ervan, ongeveer een derde, werd geanalyseerd en dat dit gebeurd is via – op zich is dit logisch – zoektermen in gedigitaliseerde documenten, betekent niet dat de analyse niet grondig zou zijn geschied. De enorme omvang van de stukken heeft de onderzoekers genoodzaakt om op een gestructureerde wijze te werk te gaan teneinde nodeloos veel tijdverlies te vermijden. Bovendien staat een selectie van deze stukken, van deze documenten, niet gelijk aan het willekeurig uitkiezen ervan. De analyse van de stukken en de toegepaste werkwijze werden omstandig omschreven in 196 processen-verbaal, opgenomen in de kartons 47 tot 52.

Daar komt ook nog bij dat advocaat X inzage gevraagd en verkregen heeft van het onderzoeksdossier op 10 april 2013, 16 mei 2013, 2 december 2013, 22 januari 2014 en 13 februari 2015. Advocaat X beschikt sinds maart 2014 ook over een gedigitaliseerde kopie van het dossier. Ten slotte heeft hij ook de dozen kunnen inzien.

Samengevat, ik heb een andere analyse dan wat

in het verslag van de Hoge Raad staat. Het gaat over een procedure volgens artikel 136, tweede lid, ingeleid door meester Keuleneer. Artikel 136 legt een link naar artikel 136*bis*, waardoor de burgerlijke partij kan worden gehoord op basis van een autonome beslissing van de KI. Artikel 136 legt ook een link naar de facultatieve – dat houdt eveneens in dat het om een mogelijkheid gaat – toepassing overeenkomstig artikel 235*bis*. Volgens dat laatste artikel is het horen van de burgerlijke partijen een verplichting.

Ik stel vast dat de KI gehandeld heeft zoals het haar volste recht is. Daarvoor dient een onafhankelijke rechter ook. Naderhand kritiek geven op rechtsspraak vind ik een beetje delicaat, eerlijk gezegd. De KI heeft van die beide mogelijkheden geen gebruik willen maken.

Ik lees dus dat de Hoge Raad voor de Justitie zegt dat hij een disfunctie – een horribel woord – ziet, omdat gezien andere cassatiearresten – dat is echter iets anders – de burgerlijke partijen opgeroepen hadden moeten zijn door de KI, maar dat lijkt mij juridisch niet juist.

Er moet me nog iets van het hart. Ik begon het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie te lezen en ik was eigenlijk vrij gelukkig, want ik zie mijzelf ook een beetje als een medebehoeder van de rechtsstaat. Ik vind de rechtsstaat iets dat ons onderscheidt van vele andere landen. Iedereen heeft dus zijn rol in de rechtsstaat, maar ik ben aan het lezen en op pagina 3 van het rapport lees ik dat de Hoge Raad voor de Justitie zich niet – ik spreek niet over u, ik spreek over de Hoge Raad voor de Justitie – in de plaats mag stellen van de magistraten van de zetel – ze worden opgesomd: geen onderzoeksrechter, geen raadkamer, geen KI, geen Hof van Cassatie – en ook niet in de plaats van de magistraten van het parket – niet van het parket, niet van het federaal parket, niet van het parket-generaal.

Voorts wordt er gezegd dat, waar de Hoge Raad voor de Justitie vroeger in het kader van zijn onderzoeksbevoegdheid alleen beëindigde gerechtelijke dossiers kon raadplegen, hij sinds een wetwijziging ook bevoegd is om lopende gerechtelijke onderzoeken te raadplegen, zonder dat hij zich evenwel kan mengen in de inhoudelijke behandeling van lopende dossiers. De Hoge Raad voor de Justitie – zo staat het daar – moet er dus over waken geen beoordelingen te doen die uiteindelijk aan een rechtbank toekomen of niet als een beroepsrechter rechtelijke beslissingen te beoordelen. De eerbiediging van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht wordt uitdrukkelijk bepaald in artikel 151 van de Grondwet.

Ik was heel content om dat te lezen, maar dan zie ik dat de Hoge Raad voor de Justitie eigenlijk exact heeft gedaan wat hij zei dat hij niet zou doen. We zitten maandag dus – we moeten daar even bij stilstaan – met een procedure van regeling van de rechtspleging. Die is bezig. Op 1 april 2024 zei de nieuwe federale procureur dat de vorderingen onmiddellijk moesten vertrekken en het federaal parket heeft op 19 april 2024 de eindvordering neergelegd.

We zitten nu dus met een aan de gang zijnde regeling van de rechtspleging in een lopend gerechtelijk onderzoek, waar op dit moment meester Van Steenbrugge zich in zijn conclusies – ik heb ze gelezen – al baseert op het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie. Hij verwijst er expliciet naar en zegt dat het onderzoek onwettig is en partijdig en niet grondig is gevoerd.

Natuurlijk is dit hineininterpretieren, maar hij beroept zich op het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie. Hij vraagt dat de raadkamer geen beslissing zou nemen, hij zegt dat men niet kan beslissen. Toch nog even dit. Op 19 april was er de eindvordering. Op een maandag eind november – zo was de kalender afgesproken – moesten de conclusies binnen zijn. Wij kregen de conclusies zondagnacht, de nacht voor de bewuste maandag. Wij hadden, als parket, kunnen vragen om deze te weren uit de debatten, omdat het niet zo was afgesproken volgens de kalender van de conclusies. Omdat het dan weer een spel ging worden, hebben wij besloten om ze toch te aanvaarden, en om tegenconclusies te maken. Wij hebben dat gedaan en dat staat komende maandag voor bespreking.

Hetgeen de wetgever steeds heeft willen vermijden, is nu aan het gebeuren: men krijgt een inmenging in de rechterlijke macht. Ik houd mijn hart een beetje vast voor wat er maandag gaat gebeuren. Ik denk dat wij zondagavond besluiten mogen verwachten over wat er allemaal gezegd is.

Mijnheer de voorzitter, dan ga ik over naar de wraking.

Le président: Je vous propose de finir votre exposé et nous passerons ensuite la parole aux membres, en procédant, comme toujours, élément par élément.

Johan Delmulle: Wat de wraking betreft, had ik ook een discours voorbereid. Daarvan valt een stukje weg. Ik zat immers op dezelfde golflengte als de experts en als collega van der Eecken.

In het begin was iemand anders procureur-

generaal. Ik was toen federaal procureur. Ik zal mij dus enkel beperken tot wat *during my watch* gebeurde, namelijk in de zitting van de KI van 20 maart 2014. De voorzitter van de KI, de heer van der Eecken, zetelde op 18 maart en op 20 maart voor de uitspraak. Hij heeft het een paar keren onderstreept en het klopt uiteraard: de KI was niet de heer van der Eecken alleen. De KI is een collegiaal orgaan dat bestaat uit drie raadsheren, maar dat had u uiteraard begrepen.

De zaak berustte op een verzoek tot wraking dat uitging van een burgerlijke partij, op 11 december 2012. Dat gebeurde binnen een procedure 136*bis*, over de 445 verdwenen processen-verbaal. Ik heb die verdwijning ook meegemaakt. Toen heb ik gezegd: goed, wij zullen die processen-verbaal vervangen door eensluitende kopieën. Dat is gebeurd. Ik heb gezegd dat ik wel zeker wou zijn en dus liet ik door de KI de toetsing doen of dat regelmatig is. Anders bleef die discussie nadien toch open. Vandaar dat ik procedure 136*bis* heb toegepast en gevraagd heb aan de KI of zij akkoord gingen met die werkwijze. De KI ging akkoord.

Belangrijk bij die wraking was dat wij – en dan spreek ik over het federaal parket –, maar niet alleen wij maar ook andere entiteiten van het openbaar ministerie, niet betrokken zijn bij de samenstelling van de KI. Wij hebben geen impact op wie zetelt in de KI en op wie zetelde in de KI voor dat arrest op 20 maart 2014. De samenstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling gebeurt – zoals de heer van der Eecken ook geschetst heeft – door de eerste voorzitter in het begin van het jaar. Dan wordt gezegd welke de samenstelling is van de verschillende kamers. Dat wijzigt wel een aantal keren tijdens het jaar, uiteraard, en wij kunnen daar in het begin in algemene termen wel een advies over geven, maar wie zetelde in de KI op 20 maart 2014, daar werden wij niet bij betrokken.

Ten tweede, het was geen procedure die het federaal parket initieerde. Dat is belangrijk om te weten. Wij komen daar ook niet in tussenbeide. Wij zijn ook niet diegenen die een datum aanvragen.

Ten derde – en dat is een loutere vaststelling –, werd de wraking niet opgeworpen door de voorzitter, noch door de griffier, noch door de twee andere leden van de KI. De voorzitter heeft inderdaad geen toepassing gemaakt van artikel 831, dat zegt dat iedere rechter die weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat, zich van de zaak moet onthouden. Ik had ook aan dat artikel gedacht, maar hij heeft dat deze ochtend uitvoerig uitgelegd.

In de vorige hoorzittingen had ik al gehoord dat de

heer Van der Eecken een verschil maakte tussen zelf terugtreden en een wraking. Hij maakte ook een verschil in een zelfde zaak tussen de verschillende procedures. Ik heb die reflex ook gehad. Mocht ik hem deze ochtend niet gehoord hebben, had ik u quasi hetzelfde gezegd.

De Hoge Raad heeft misschien gelijk, maar misschien ook niet. Ik zou u echter gezegd hebben dat ik het bijzonder vind dat de Hoge Raad hier in een lopend gerechtelijk onderzoek een beslissing van een driekoppige kamer van het hof van beroep beoordeelt. Naar mijn aanvoelen en dat van vele collega's, stellen zij zich daarmee immers in de plaats van het Hof van Cassatie door te bepalen wat de KI van Brussel had moeten beslissen. Ook hier doen ze dus wat ze in het begin van hun verslag geponeerd hadden dat zij nooit mogen en zouden doen. Dat stuit mij dus tegen de borst en ik wens dit hier te zeggen, ook al besef ik dat ik voortaan zeker niet meer de meest populaire zal zijn bij de Hoge Raad.

Ik zou deze ochtend gezegd hebben dat er minstens onderzocht moest worden of beide argumenten van de kamervoorzitter van elke juridische grond ontbloomd zijn. De Hoge Raad veegt dat namelijk van tafel, maar ik zou eerst een rechtspraakstudie maken en kijken wat het Hof van Cassatie al gezegd heeft over die twee argumenten. Ik ben dan ook heel blij dat wat ik gedacht had in uw commissie naar boven is gekomen.

Er werd hier gezegd dat men niet half zwanger kan zijn. Een wrakingsprocedure vergelijken met half zwanger zijn, vind ik toch wel weinig juridisch. Heeft de Hoge Raad voor de Justitie hier iets geponeerd op buikgevoel? Of heeft men dit daadwerkelijk – en ik denk niet dat men dat gedaan heeft – juridisch onderzocht?

De Hoge Raad voor de Justitie is naar hier gekomen en dat rapport heeft waarde. Jullie bouwen daarop verder. Jullie baseren zich daarop. Jullie nemen aan dat hetgeen erin staat *checked and balanced* is, dat het inderdaad klopt. Dan heb ik een simpele vraag. Heeft de Hoge Raad voor de Justitie inderdaad een studie gedaan van rechtsleer en rechtspraak, vooral van het Hof van Cassatie, over die notie van de wraking en over de juridische redenering die de kamer van inbeschuldigingstelling heeft gevoerd hieromtrent?

Dat is niet zonder belang, want in één beweging wordt er dan ook gezegd dat er nog een andere disfunctie is, namelijk dat de federale procureur, de federale magistraat, die daar die dag zat, had moeten tussenkomen en had moeten zien dat wraking daar een evidentie was. Ook daar stel ik

mij de vraag. De Hoge Raad voor de Justitie zegt dus met betrekking tot een lopend gerechtelijk onderzoek wat een federale magistraat had moeten vorderen op een bepaalde zitting.

Ik wil daaraan nog het volgende toevoegen. Ten eerste, ik was niet op de hoogte dat de KI op dat ogenblik zou worden voorgezeten door een kamervoorzitter die had berust in een eerder wrakingsverzoek. Ten tweede, ik kende ook niet de samenstelling van de KI van 20 maart 2014. Ten derde, maar ik laat het haar liever zelf zeggen, het zou me zeer sterk verbazen mocht de behandelende federale magistraat, mevrouw Lieve Pellens, op voorhand de samenstelling van de KI gekend hebben. Ik denk het niet, maar het is aan haar om dat te zeggen. Ten vierde, zij is in elk geval nadien niet bij mij gekomen om te zeggen dat daar iemand zetelde die eigenlijk gewraakt had moeten worden.

Mijn conclusie daar is de volgende. Het juridische onderzoek had op voorhand moeten gebeuren, vooraleer dat men over disfuncties concludeerde. Ik vraag u, zoals u al min of meer impliciet beslist hebt, om dat grondig juridisch te bekijken. Dat is naar mijn aanvoelen door de Hoge Raad niet gebeurd.

Ik denk dat in dit kader – maar dan moeten we wel oppassen – een wetswijziging misschien wel interessant kan zijn, maar als ik de discussie van vanmorgen heb gevolgd, dan zou dat er bijvoorbeeld kunnen toe leiden dat artikel 831 van het Gerechtelijk Wetboek zou worden gewijzigd. Daarin staat dat iedere rechter die weet dat er een reden tot wraking tegen hem bestaat, zich van de zaak moet onthouden. Als ik de discussie over de perceptie en de schijn hoor, dan zou dat worden: iedere rechter die niet weet dat er een reden tot wraking is, maar dat er een schijn van reden tot wraking is. Dan zeg ik één ding: voor zo een wetswijziging moeten we wel oppassen. Een echt grondige discussie over een wetgevend initiatief over de notie wraking is hier op zijn plaats.

Wrakingsprocedures worden immers gebruikt door criminele organisaties, als contramaatregelen. In ons dossier Sky ECC en in andere drugdossiers – ik ga overdrijven – regent het wrakingsverzoeken. Ik had toevallig de cijfers van het ressort van Antwerpen, door de jaren heen. Wat zien we? Het waren er altijd ongeveer evenveel, maar opeens verdubbelt dat. Vanaf 2020 zien we nu, enkel in Antwerpen, ongeveer twintig wrakingsverzoeken per jaar. Bij mijn weten, maar ik kan mij vergissen op een paar na, zijn er in 2023 drie terecht verklaard. Al de rest was gewoon om tijd te winnen, om inzage te kunnen hebben, als contramaatregel van de criminele organisaties.

Als we nu bij de notie van wraking de drempel nog lager leggen, dan gaat het nog meer worden gebruikt. Dat wou ik gewoon meegeven. Als we die drempel lager leggen, komen er meer wrakingsverzoeken. Dat heeft ook een onmiddellijke impact op de capaciteit van de zetel. Dat is belangrijk.

In het dossier Kelk, in een briefwisseling van mij naar de eerste voorzitter, vraagt de eerste voorzitter wie er in het dossier nog kan zetelen. Ik heb het over de periode voor 2014. Ik heb daar een magistraat op gezet om alles uit te zoeken. We zagen dat iedereen al gezeteld had, dus op de duur is het vat leeg. Ik vroeg me af wat ik moest doen. Moet ik nu naar Antwerpen? Moet ik voorstellen raadsheren van ergens anders te delegeren? Als iedereen in die voorfase al is opgetreden, riskeert men dat er geen rechters meer over blijven.

Als de wrakingsmogelijkheid makkelijker wordt, dan zullen er meer procedures volgen en zullen meer magistraten zich erover moeten uitspreken.

Mijnheer de voorzitter, ik dank u hartelijk voor de tijd, want ik kan nog een uur praten aangezien ik nog veel interessante bagage heb, maar ik houd me aan de limiet die u me gegeven hebt.

Le président: Merci pour ce propos introductif, c'est en tout cas comme cela qu'il a été qualifié. Comme prévu, nous allons procéder à une série de questions de la part des membres, désormais dans le sens inverse de l'ordre des groupes. Je propose que nous fassions comme ce matin, étant donné que ça s'est bien passé et que ça a structuré le débat et l'a rendu dynamique.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb heel veel vragen, maar ik denk dat het beter is dat we de thema's afbakenen. We hebben de wraking en de KI 2014 besproken, maar er zijn nog vragen over de manier waarop het federaal parket met het dossier is omgegaan. We zouden kunnen starten met de aanpak van het federaal parket. Er zijn veel thema's die we moeten aanpakken ...

Werner Somers (VB): Als ik het verslag van de Hoge Raad lees, voor zover dat allemaal klopt, zou de verdraging in het dossier voor een groot stuk te wijten zijn geweest aan het optreden van het federaal parket in de periode nadat de heer Delmulle federaal procureur was. Ik weet niet of we vragen kunnen stellen over het optreden van het federaal parket, vooral over de periode ná de ambtstermijn van de heer Delmulle?

Ter aanvulling, er staat dat tot september 2014

alles vrij snel ging bij het federaal parket, maar pas daarna is het beginnen te slabakken en lag het soms 14 maanden stil voordat het federaal parket een eindvordering nam. Ik weet niet of het zin heeft om een discussie te starten over het federaal parket in het algemeen, wanneer het ook gaat over de periode na 2014 tot 2020?

Axel Weydts (Vooruit): De heer Somers heeft het over wat zich nadien afspeelt. Ik wil het ook hebben over wat zich voordien heeft afgespeeld, want ik heb ook een aantal vragen over het protocol tussen het openbaar ministerie en de commissie-Adriaenssens. Dat dateert van 2010. Dat is volgens mij het startpunt. Dan kunnen we chronologisch terugwerken. Dat is mijn voorstel.

Le **président**: Dans l'ordre chronologique, comme cela vient d'être proposé.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dat is de periode waarover ik het had. Toen het dossier gefederaliseerd is, is het naar het federaal parket gegaan. Het gaat ook over het stukje daarvoor. We gaan de hele discussie die we in 2010 en 2011 in de bijzondere commissie hebben gevoerd niet overdoen. We hebben al geanalyseerd hoe die overeenkomst met de commissie-Adriaenssens tot stand is gekomen. Ik wil dit echter aangrijpen om na te gaan hoe het federaal parket daarmee is omgegaan na het afsluiten van dat protocol. Dat is natuurlijk verder gelopen onder uw mandaat.

Eerst en vooral moet ik zeggen dat de bijzondere commissie daar zeer kritisch over was. Het was eigenlijk niet voor herhaling vatbaar. In dat protocol stond dat er een bijzondere werkgroep werd opgericht, belast met het vervolgingsbeleid. Vooreerst wil ik graag weten wie er allemaal in die bijzondere werkgroep gezeten heeft. Hoe is men daar te werk gegaan? De afspraak was dat als de feiten niet verjaard waren en de dader niet overleden was, er een melding moest komen bij de referentiemagistraat van het federaal parket. Als ik me niet vergis was dat van bij het begin mevrouw Pellens, die vandaag nog steeds in het dossier zit.

Hoeveel meldingen zijn er in uitvoering hiervan bij die magistraat van het federaal parket binnengekomen? Welk gevolg is er aan die meldingen gegeven? Hoe werden ze behandeld? Hoeveel van die meldingen zijn er finaal in onderzoek gegaan en hoeveel niet? Als de daders overleden waren, zullen de zaken snel afgesloten zijn, maar wat is er gebeurd met de dossiers waarin ze niet overleden waren? Dat is een heel belangrijke vraag, omdat de vorige commissie van de slachtoffers vaak gehoord heeft dat de contacten met het federaal parket en de referentiemagistraat niet altijd vlot verliepen. Zij

hadden soms de indruk dat dossiers niet werden onderzocht. Er zijn heel veel bezorgdheden over de manier waarop het federaal parket die rol heeft ingevuld. Dat is mijn eerste vraag.

Johan Delmulle: Eigenlijk gaat dat nog deels over de coördinatieopdracht van het federaal parket. Wij hebben van bij het begin een onderscheid gemaakt tussen de individuele feiten en schuldig verzuim. Wij hebben ons met het onderzoek bij onderzoeksrechter De Troy geconcentreerd op schuldig verzuim op het niveau van het dossier Kelk. Wat de individuele feiten betreft, was de idee om dat uit te zetten bij de lokale parketten en hen toe te laten om het onderzoek te voeren.

Het verwondert me enigszins dat sommige slachtoffers zich wat minder tevreden zouden hebben uitgedrukt over het federaal parket, want mevrouw Pellens is juist een van onze sterke punten. Zij had op het niveau van het federaal parket een *taylor-made approach* van de slachtoffers. Zij heeft daar geweldig veel tijd in geïnvesteerd. Ik weet dat omdat we ons soms de vraag stelden of we haar daar niet te veel tijd aan lieten besteden. We voelden echter aan dat het zo moest. Zij hoorde de slachtoffers telefonisch, soms urenlang. Het is heel zinvol om haar dat te horen uitleggen. Ze zal dat hier ook nog doen.

Zij heeft ongeveer 300 slachtoffers persoonlijk te woord gestaan. Ik heb zelf van slachtoffers gehoord, destijds en toen ik al PG was, dat ze daar dankbaar voor waren. Ze heeft me recent nog mails laten lezen waarin die mensen hun dankbaarheid en respect uitdrukten, omdat ze eindelijk een magistraat hadden gevonden die tijd vrijmaakte om naar hen te luisteren en hen wegwijs te maken. Wat de orde van grootte betreft, het waren zo'n 300 mensen.

De lokale parketten stonden in voor het strafonderzoek en de vervolging van de individuele feiten. Dat gold natuurlijk indien mogelijk, aangezien het voor een groot deel over verjaarde feiten en overleden daders ging.

Bij ons, op het federaal parket, behoudens de klachten met burgerlijkepartijstelling bij onderzoeksrechter De Troy, lag de focus op het onderzoek naar het schuldig verzuim. Wij hadden de afspraak gemaakt dat lokale parketten, die tijdens hun onderzoek aanwijzingen zouden hebben van schuldig verzuim, die dossiers zouden overmaken naar het federaal parket met het oog op voeging bij het dossier Kelk. De juiste cijfers kan ik u niet geven, maar als mevrouw Pellens komt, zal zij die zeker mee hebben.

Dat is een werkwijze die werd afgesproken met de

procureur des Konings, met de gerechtelijke directeur van de FGP Brussel, die de leidende politieofficier was van het onderzoek, en met de onderzoeksrechter. Zij waren het hiermee eens. Zelf had ik standaardbrieven gemaakt waarbij ik die werkwijze uitlegde aan de procureurs des Konings.

Wij hadden op het federaal parket naast het grote dossier Kelk verschillende soorten administratieve dossiers, van C1 tot C8. Elke categorie was een soort van aangifte. De C1's waren dossiers aangemeld door de commissie-Adriaenssens. Dat waren er 13. De C2's waren verzoeken tot coördinatie van de lokale parketten. Dat waren er 99. De C3's waren rechtstreekse aanmeldingen die wij hebben gekregen van slachtoffers bij dat meldpunt, lees mevrouw Pellens, op het federaal parket. Ik had de laatste cijfers gevraagd voor de voorbereiding op de Hoge Raad. Misschien zijn er ondertussen terug bij gekomen. Op 30 november 2023 had zij 332 rechtstreekse aanmeldingen van slachtoffers. Sinds september 2023 waren er volgens haar 40 bij gekomen.

De C4-dossiers zijn spontane aanmeldingen uit het bisdom Gent.

In 2010 en 2011 heb ik dit reeds iets meer in detail omschreven tijdens de toenmalige hoorzitting hier in het Parlement. Dat waren de categorieën die reeds in 2010 bestonden voor het federaliseren van het dossier op 9 maart 2011. Vanaf dat federaliseren zijn er nog 4 categorieën bij gekomen omdat wij werden geconfronteerd met een ander type van klacht of aanmelding bij het federaal parket. Het gaat hier dan over de C5's. Op het moment dat de dossiers van de commissie-Adriaenssens uit het dossier werden verwijderd en neergelegd werden ter griffie – ik zal u straks nog iets zeggen over de procedure die daar loopt –, hebben wij ons de reflectie gemaakt dat we moesten oppassen, want de dossiers werden uit het dossier verwijderd. We moesten bekijken of daar niets tussen zat waarin sprake was van recidivisme of waarin een gevaar bestond op zelfmoord van een slachtoffer.

Ik heb toen een schriftelijke opdracht gegeven aan mevrouw Pellens die deze dossiers allemaal moest lezen. Zij moest een soort risicoanalyse maken, gebaseerd op kans op recidive en gevaar voor de fysieke integriteit van het slachtoffer. Het ging over 478 dossiers. Zij heeft er 34 weerhouden met een risico. In die 34 dossiers konden wij niet werken omdat ze nietig waren, maar we moesten de slachtoffers wel opnieuw contacteren. Zij heeft dit gedaan en zij heeft ook gepolst of ze misschien een nieuwe klacht wilden neerleggen bij het federaal parket. Volgens de verdeelsleutel waarover ik het daarjuist had, kon dit vervolgens

worden overgemaakt aan het lokaal parket. Mevrouw Pellens belde bovendien om dat parket erop te wijzen dat het bewuste dossier kwam uit een risicoanalyse. Het eerste dossier werd op 15 maart 2011 gecreëerd.

We hadden dan een categorie C6, slachtoffers die zeggen dat ze graag hun dossier, dat bij de commissie-Adriaenssens lag, terug willen hebben. We hebben zo 46 dossiers geopend, waarvan het eerste op 29 maart 2011. We hebben er dan een aparte categorie voor gemaakt.

Ineens was er een opstoot in Leuven. Het parket Leuven contacteerde ons en meldde mogelijk misbruik door de paters Salesianen. Ik zei dat ze het mochten geven en dat we zouden kijken bij welk parket we het zouden uitzetten. In functie van het toenmalige criterium, de verblijfplaats van de priester, was dat naar het lokaal parket, met steeds de insteek dat het lokaal parket de individuele feiten zou vervolgen. Ik zal u dan straks zeggen waarom we daar de aandacht op vestigden, waarom dat het lokaal parket moest zijn.

De C8-dossiers waren dossiers over feiten van mogelijk seksueel misbruik, waarvoor onderzoeksrechter De Troy, die dus gevat was met het gerechtelijk onderzoek naar het schuldig verzuim, niet gevat was en die hij aan het federaal parket meedeelde krachtens artikel 56, § 1, vijfde lid Sv., die deze dan naar de lokale parketten doorstuurde. Dat ging over 77 dossiers waarvan het eerste dossier op 20 december 2011 werd gecreëerd.

Belangrijk in deze insteek is de vraag waarom we deze dossiers “uitzetten” bij de lokale parketten, want dat horen we soms, ook van de Hoge Raad voor de Justitie. Waarom hebben we al die individuele feiten ook niet gevoegd bij het dossier Kelk? Een van de redenen is, zoals de Hoge Raad in een aanbeveling schrijft, om alert te zijn om geen mammoetdossiers te krijgen. Als we alle individuele feiten, zonder elementen van schuldig verzuim, die overal te lande zitten, allemaal binnentrekken in dat dossier, dan creëren we een mammoetdossier. Het is ook belangrijk om te weten, want men gaat er soms te licht over, dat het een strategie is die uitgetekend is met de Raad van procureurs des Konings. We hebben er met de Raad van procureurs des Konings en met het College van procureurs-generaal werk en overleg in gestoken, omdat het kadert in welk strafrechtelijk beleid we zullen voeren.

Het is bij uitstek een mooi dossier om over het hele land hetzelfde beleid te kunnen uittekenen.

De Raad van procureurs des Koning vroeg dus om

dat niet te doen, omdat men dan de slachtoffers aan hun natuurlijke rechter onttrekt. De drie criteria van een natuurlijke rechter zijn: het feit van het misdrijf, waar de dader woont of waar hij kan worden aangetroffen. In de redenering hier was de natuurlijke rechter, uiteraard rekening houdende met voorgaande criteria, vaak waar het slachtoffer woonde. De procureurs des Konings wilden de slachtoffers niet naar Brussel laten komen om zich een weg te laten zoeken in een reusachtig dossier en een kluwen van strafprocedures. Dat hebt u echter al begrepen. Men wilde het dossier dus niet onttrekken aan zijn natuurlijke rechter.

Men wilde ook een lokaal onderzoek voeren omdat het slachtoffer vaak woonachtig was in het arrondissement waar de feiten gepleegd werden. Dat zou immers een meer nabije, individuele en persoonlijke opvolging van het slachtoffer garanderen. De plaatselijke politie, het plaatselijke parket en slachtofferonthaal en -bejegening zouden dan immers worden betrokken en dat was beter dan het te centraliseren in een mammoetdossier hier in Brussel.

Een ander punt was de procedureslag in Brussel. Over het mammoetdossier heb ik ook gesproken. Een ander punt was ook nog de politionele recherche capaciteit. Daarmee moet men immers eveneens rekening houden. De FGP van Brussel zat immers reeds op haar tandvlees. Ze zeiden dat als ze dat ook nog allemaal moesten onderzoeken, ze dat niet meer efficiënt zouden kunnen doen en politiemensen uit de provincie zouden moeten detacheren. Dat zou dus gegarandeerd voor coördinatieproblemen gezorgd hebben binnen de politie.

Nu ik toch over die coördinatieopdracht bezig ben, wil ik nog iets zeggen over een aanbeveling van de Hoge Raad. De Raad zegt immers dat er een betere opvolging had moeten gebeuren van het federaal parket van alle dossiers die werden uitgezet. We hadden dus moeten weten welk gevolg er aan elk individueel feit werd gegeven. Ik heb hen proberen uit te leggen dat dat niet in het juridisch concept van een coördinatieopdracht zit. Wij zijn, als federaal parket, geen zesde procureur-generaal. Als wij een dossier uitzetten naar een lokaal parket, is diegene die de strafvordering daarin uitoefent de lokale procureur des Konings. Als wij daar een dossier naartoe stuurden, gebeurde dat aan de korpschef, persoonlijk, met kopie voor zijn procureur-generaal. Er waren dus twee brieven die vertrokken, om te zeggen: pas op, dit is niet zomaar een dossier.

Welk gevolg er aan die dossiers gegeven werd, viel binnen de opdracht van de procureur-generaal en van de procureur des Konings. In artikel 146bis van

het Gerechtelijk Wetboek staat dat de procureur-generaal en de procureur des Konings samen de uitoefening van de strafvordering en het beleid ter zake uittekenen, in het arrondissement voor de procureur en in het ressort voor de procureur-generaal. De procureur-generaal kan zelfs bindende onderrichtingen geven over hoe in een bepaald genre dossiers de opsporing en de vervolging moeten gebeuren. De natuurlijke toezichhoudende instantie is dus de procureur-generaal.

U moet trouwens weten – want niemand weet dat omdat wij het nooit gebruiken, maar altijd overeenkomen – dat de federale procureur overruled kan worden door de procureur-generaal. Als er twee parketten zijn die bevoegd zijn voor een feit en zij zeggen allebei dat ze het niet willen behandelen, of zij zeggen allebei dat ze het wel willen behandelen, dan kunnen wij coördineren. Wij zetten die mensen dan samen en dan geraken we er altijd uit. Maar stel dat wij zouden zeggen dat het niet voor Brugge is maar dat het naar Antwerpen moet, en Brugge heeft er veel tijd in gestoken om een mooi dossier klaar te maken maar moet het afstaan aan het parket van Antwerpen, en Brugge gaat niet akkoord, dan kan het naar zijn procureur-generaal stappen. Dan kunnen de twee betrokken procureurs-generaal, zelfs als de federale procureur gezegd heeft dat het naar Antwerpen moet, die beslissing overrulen.

De Hoge Raad zegt dat de federale procureur het misschien beter zou moeten opvolgen, maar daar is geen beginnen aan, dat gaat in tegen het rechtssysteem. Zou het College van procureurs-generaal er dan een rol in moeten spelen? Maar nee, dat is een beleidsmatig orgaan. Het College van procureurs-generaal is niet bezig met operationele coördinatie.

Dat is de oude discussie die destijds gevoerd werd toen wij het federaal parket gecreëerd hebben. Is de federale procureur een zesde, alles overkoepelende procureur-generaal in dit land? Het Parlement heeft toen gezegd om het zo niet te doen. Ik meen dat dat een goede keuze was.

Dat is in een notendop wat ik daarover kan meedelen.

Misschien kan ik ook nog iets zeggen over de federalisering, omdat dat daarbij aansluit. Of niet?

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U bent zeer goed in het geven van veel uitleg, maar soms verdrinkt u zo de vis in een grote bokaal. Ik begrijp uw uitleg, maar stel u in de plaats van de slachtoffers. U sluit een akkoord met de commissie-Adriaenssens, u maakt een protocol, u

geeft het signaal aan de slachtoffers dat ze zich tot u, federaal parket, kunnen wenden indien nodig, u zegt dat mevrouw Pellens het aanspreekpunt is en dat u voor de slachtoffers zult zorgen. De slachtoffers weten niet welke procedures op de achtergrond allemaal lopen. Ze wenden zich tot de contactpersoon. Vervolgens geeft u aan dat er heel veel dossiers zijn, 332 individuele dossiers en nog 40 extra na september. Een deel wordt doorgestuurd naar de lokale parketten. U hebt daar dan geen zicht meer op.

U vraagt echter eerst aan de slachtoffers om zich tot u te wenden, wat zij doen. U verspreidt dan de dossiers naar de parketten, wat ik in theorie, gelet op de onderzoekscapaciteit, wel begrijp. Vanaf dat moment kunt u geen opvolging meer doen. U weet niet meer wat er met de dossiers gebeurt. U ziet geen rode draden, geen systematieken meer, terwijl we dat net zouden verwachten als meerwaarde van die dossiers bij het federaal parket. Daar zou men systematieken, rode draden door al die dossiers zien. Het gaat ook over schuldig verzuim, wat individuele dossiers overstijgt. Hoe kunt u nog lessen trekken uit die 332 individuele dossiers met het oog op het voeden van uw dossier met betrekking tot systematieken en schuldig verzuim? U geeft die dossiers immers weer uit handen.

Begrijpt u waar het probleem zit? Daarom zou ik willen weten wat er met die 332 dossiers is gebeurd. Misschien zal mevrouw Pellens dat volgende week allemaal in detail, in de zin van statistisch, toelichten. Dat is immers essentieel. Zo niet zal men het geloof van de slachtoffers in justitie ondermijnen. De slachtoffers hebben de stap gezet naar het federaal parket. En dan?

Johan Delmulle: In het protocol werden afspraken opgenomen. Dat is ook zo uitgelegd. Ik heb hier trouwens het persbericht van de minister van Justitie van 10 juni 2010, dat het goed samenvat: er is het concept van één aanspreekpunt, waarbij wij de dossiers zouden analyseren en vervolgens voor verdere afhandeling doorsturen naar de procureur via de PG, die daar zicht op zou hebben. Dat staat daar zo in.

Met andere woorden, de slachtoffers werden niet misleid. Zij wisten al, ook via de uitgebrachte communicatie, dat dit het concept was van die opdracht.

Daar moet ik wel bij zeggen dat wij elke procureur een standaardbrief gestuurd hebben, die ik u kan voorleggen, met een mededeling die we ook vermeld hebben in de coördinatievergaderingen. Daar stond telkens in dat wie elementen had van

schuldig verzuim, ons die diende te geven. Ten tweede hebben we gevraagd naar het resultaat, de eindbeslissingen. Als een dagvaarding werd uitgebracht, hebben we gevraagd om ons die ook te sturen, met desgevallend een kopie van het dossier, zodat wij dat ter info konden toevoegen aan het dossier van onderzoeksrechter De Troy. Over hoeveel dossiers gaat het juist? Dat moet ik aan mevrouw Pellens vragen, want dat weet ik na 14 jaar niet meer.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Kunt u haar vragen om dat mee te brengen? Wij willen weten hoeveel dagvaardingen en hoeveel dossiers met elementen van schuldig verzuim aan jullie overgebracht zijn.

Mijn aanvoelen is dat jullie onvoldoende zicht hadden op de systematiek en de rode draden in die meer dan 300 dossiers. Als een dergelijk gigantisch dossier *gesaucissoneerd* wordt, dan verliest u het helikopterzicht.

Johan Delmulle: Ja, maar de vraag is of het federaal parket effectief zicht moet hebben – dat is een immens werk – op wat er in elk individueel feit juist gebeurd is. De afspraak die we van bij het begin gemaakt hebben, was dat wij schuldig verzuim behandelden en zij, om de reden die ik zonet opsomde, de individuele feiten deden. Op die manier gaat het ook veel sneller. Stel dat wij individuele feiten binnensluizen in het dossier Operatie Kelk, dan werd dit een mammoetdossier. Daarom hadden we heel duidelijke afspraken gemaakt.

U vraagt of het beter was geweest als wij al die individuele feiten hadden binnengehaald, maar om de redenen die ik aangehaald heb, geloof ik daar echt niet in. Het feit dat we hier vandaag zitten, bewijst dat in zekere zin. Jammer genoeg bewijst dit dat het uitzetten van de individuele feiten naar de lokale parketten, met als oogmerk daarmee sneller en efficiënter te kunnen omgaan, een betere keuze was.

Ik zal wel de cijfers opvragen van de return die wij gekregen hebben van de lokale parketten.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Kunt u dat schetsen? Wat is uit die 330 dossiers binnengekomen dat nuttig was voor jullie onderzoek?

Johan Delmulle: We zijn nu eigenlijk aan het discussiëren over zaken die zich afspeelden toen ik niet meer in dienst was, want op 1 april 2014 was ik weg. U vraagt eigenlijk wat er sindsdien gebeurd is.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Maar u bent nu terug.

Johan Delmulle: Ja, maar niet als federaal procureur.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U werkt toch op het federaal parket?

Johan Delmulle: Ik werk op het federaal parket.

In alle eerlijkheid, wat u vraagt, heb ik niet voorbereid. Het gaat over het stuk tussen 2014 en vandaag. Ik ben tien jaar lang procureur-generaal geweest. Dat is een heel andere functie. Ik zal het echter navragen bij mevrouw Pellens en haar verzoeken om u dat mee te delen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dank u wel.

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik wil daar nog even op doorgaan. In het rapport lezen we op pagina 53 ook dat de Hoge Raad voor de Justitie een andere mening toegedaan is. Die zegt, mijnheer Delmulle, dat er geen overzicht meer is door dat te *saucissoneren* en te verdelen over de verschillende lokale parketten.

Het aspect van schuldig verzuim gaat natuurlijk net over het proberen te vinden en bloot te leggen van een rode draad tussen allerlei individuele dossiers. Dat is nu net hetgeen het aspect schuldig verzuim behelst. Als ik het rapport lees, denk ik dat de Hoge Raad voor de Justitie zelfs begrijpt dat die dossiers naar de lokale parketten gaan, maar er moest minstens een kopie ter hoogte van het federaal parket blijven om de onderzoeksrechter toch ook de mogelijkheid te geven om in die dossiers onderzoeksdaten te stellen en te bekijken of daar een rode draad in zit. Wat vindt u van de stelling van de Hoge Raad voor de Justitie daarover?

Johan Delmulle: Mijnheer Weydts, de Hoge Raad voor de Justitie blaast een beetje warm en koud tegelijk, want op het einde geeft hij als aanbeveling om geen mammoetdossiers te creëren.

Ik heb ondertussen een brief gevonden. Dat is een standaard. Het is een proces-verbaal van 29 december 2011 gemaakt door Peter De Waele waarin hij aan onderzoeksrechter De Troy ter kennis brengt dat ze dossiers of feiten ter kennis van de lokale parketten brengen. Het eerste element daarin is dat onderzoeksrechter De Troy onderzoek voert naar schuldig verzuim. Een tweede element is dat hij naar aanleiding van het onderzoek kennis kreeg van een groot aantal feiten die zedenmisdriven kunnen uitmaken. Die vallen buiten zijn saisine, dus de saisine van de inleidende vordering, die we ondertussen kennen,

en de aanvullende vordering en de 69 klachten met burgerlijkepartijstelling toen.

Voorts staat er: "De onderzoeksrechter heeft in overleg met de federale procureur aan onze diensten de opdracht gegeven om deze individuele dossiers van mogelijk seksueel misbruik tot beschikking aan de federale procureur via zijn ambt over te maken. Die dossiers kan de federale procureur desgewenst op zijn beurt overmaken aan de lokale parketten en wij stellen om die reden dit pv op, bevattende kopie van die pv's." Er wordt daaraan nog een aantal bijlagen toegevoegd.

Dat proces-verbaal werd bijvoorbeeld toegezonden aan Dendermonde. In onze brief aan de lokale procureur zeggen we dat de feiten buiten de saisine vallen en dat we hem dit toesturen tot beschikking voor verder nuttig gevolg, en vragen we om ons een kopie te bezorgen indien dat nuttig blijkt. Ik weet dat bepaalde parketten ons inderdaad kopieën hebben bezorgd, omdat ze nuttig waren voor de kwestie van het schuldig verzuim, maar het precieze aantal moet ik u schuldig blijven. Niet elk individueel feit was echter nuttig voor het schuldig verzuim dat wij beoogden, namelijk dat van de top in het dossier Kelk.

Axel Weydts (Vooruit): Begrijp ik goed dat het de lokale procureur is die oordeelt of het federaal parket een kopie moet krijgen in sommige dossiers en in andere niet? Die beoordeling wordt lokaal gemaakt? Dat gebeurt dus eigenlijk vrij willekeurig, al is dat niet helemaal het juiste woord.

Johan Delmulle: Dat was inderdaad de keuze. Men kan beslissen om de zaken aan de lokale parketten over te laten en dat op te volgen en hen om de zoveel tijd een rappel te sturen. Men kan echter ook beslissen – en dat is de keuze die wij hebben gemaakt – om het naar het lokaal parket te sturen, maar dat niet zomaar te doen, dus niet meer in de *vrac* van alle dossiers. Het gaat via de procureur-generaal, die dan de controlerende overheid wordt. Het wordt gericht aan de korpschef, dus aan de procureur des Konings zelf, en dan is het een kwestie van erop vertrouwen dat die inschat dat het niet om het even wat gaat en dat, als er elementen zouden zijn die nuttig zouden zijn voor onderzoeksrechter De Troy, die via ons zouden terugkomen. Eens men op dat niveau zit, denk ik dat men kan vertrouwen op de korpschef. Als het federaal parket die honderden dossiers met individuele feiten zelf zou moeten opvolgen, dan is daar geen beginnen aan. Het is niet alleen tegen het systeem procureur des Konings/parket-generaal, maar dan hebben we bovendien een grote versterking van het federaal parket nodig. Op een bepaald moment moet men vertrouwen hebben in de "andere kant".

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer Delmulle, ik heb nog een vraag over het protocol, zij het dat het een ander type vraag betreft. Ik wil even terugkeren naar de dag van de huiszoeking op 24 juni 2010.

De procureur-generaal van Brussel is op dat ogenblik blijkbaar tweemaal gecontacteerd door het kabinet van de minister van Justitie, onder meer – ik citeer – “omdat de eerder door het College van procureurs-generaal vooropgestelde werkwijze/regeling met de commissie-Adriaenssens niet werd nageleefd”. Het citaat komt uiteraard uit het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie. Bent u het ermee eens dat de onderzoeksdadens die zijn gesteld tijdens de huiszoeking van 24 juni 2010, in strijd waren met het protocol? Hoe leest u die feiten?

Johan Delmulle: Mijnheer Weydts, wanneer wij het over huiszoekingen hebben, hebben we het natuurlijk ook over de onderzoeksrechter. Dat is het probleem waarmee wij eerlijkheidshalve te kampen hebben. Wanneer we een strafrechtelijk beleid willen ontwikkelen in België, is er, objectief vastgesteld, een bepaalde categorie die daar niet onder valt. Dat zijn de onderzoeksrechters. We kunnen bijvoorbeeld beslissen een bepaald misdaadfenomeen op dezelfde manier aan te laten pakken door de politie of prioriteiten te leggen, of recherchemanagement toe te passen of capaciteit ergens voor in te zetten en andere zaken te laten wachten, omdat er gewoon niet genoeg capaciteit is. Er zijn een honderdtal onderzoeksrechters, van wie de meesten zich daarin inschrijven. Dat moet ik toegeven. Er is echter ook een harde kern die van oordeel is dat die beslissing hen niet raakt. Zij zijn van mening dat zij onderzoeksrechter zijn en dat wat voor hen telt, hun dossier is. Ik kan u verhalen vertellen – enigszins buiten de huidige scope – over de zogenaamde wegingscommissie, waarbij ik heb geprobeerd om de schaarse financiële, economische en fiscale onderzoekscapaciteit van de FGP van Brussel aan te wenden voor onderzoeken die de moeite zijn. Er was in dat verband een onderzoeksrechter, die trouwens de pers heeft gehaald, die stelde dat ik dat als procureur-generaal allemaal wel kon vinden, maar dat de politie in dat dossier zou moeten werken omdat hij dat wou, hoewel hij stelde op voorhand te weten dat er behalve reputatieschade niet echt schade was, en ook op voorhand te weten dat de politie in alle hoeken van de wereld zou onderzoek moeten voeren. Hij wou dat louter omdat hij de onderzoeksrechter was.

Dat is natuurlijk de moeilijkheid, ook voor het College van procureurs-generaal. Ik sluit daarbij de haakjes. Het is moeilijk een nationaal strafrechtelijk beleid qua opsporing – niet vervolging, want dat is

nog een andere zaak – te voeren, wanneer er een kaste is die van mening is dat dergelijk beleid niet voor hen geldt. Daarmee moeten wij rekening houden, namelijk met een onderzoeksrechter die, zij het niet letterlijk, aangeeft dat een protocol dat is gesloten, niet voor hem geldt. Alhoewel, gisteren zei hij dat eigenlijk wel.

Axel Weydts (Vooruit): Hebt u het nu over onderzoeksrechter De Troy? Vindt u dat onderzoeksrechter De Troy zich niets aantrekt van dat protocol? Dat is niet hetgeen hij hier gisteren zei. Hij zei dat hij alleen vindt dat hij niet buiten het protocol is getreden.

Johan Delmulle: Ik heb hem gisteren horen zeggen dat hij als onderzoeksrechter eigenlijk buiten dat protocol valt. Er is ergens een artikel in het Wetboek van strafvordering, maar ik ken het niet van buiten, dat zegt dat ons strafrechtelijk beleid ook ten aanzien van de onderzoeksrechters geldt zolang ze er niet zelf van afwijken. Ik vind onderzoeksrechter De Troy een zeer professionele en gedreven onderzoeksrechter, laat ik daarover duidelijk zijn. Hij stond niet op gespannen voet met dat protocol. Hij heeft de beslissing genomen om huiszoekingen te doen bij de commissie-Adriaenssens. Dat was zijn beslissing, voor gronden die hij hier gisteren uiteenzette.

Door die huiszoeking bij de commissie-Adriaenssens moesten wij alles wat wij op poten hadden gezet met dat protocol, natuurlijk sluiten. Het had dan niet veel zin meer, vermits de commissie-Adriaenssens dan geen dossiers meer had, omdat ze allemaal in beslag waren genomen.

Ik zei trouwens in 2011: "Sinds de ontbinding van de commissie-Adriaenssens ontving het College van procureurs-generaal vanuit kerkelijke middens geen nieuw verzoek tot de een of andere vorm van overleg over de aanpak van gevallen van seksueel misbruik binnen een pastorale relatie."

Iets daarvoor zei ik toen, in de discussie over dat protocol: "Op grond van dit document kwamen de contacten tussen professor Adriaenssens en het federaal parket op gang en werden dossiers door de commissie aan het federaal parket overgedragen ter bestemming van de bevoegde procureur des Konings. Aan deze werkwijze kwam een einde door de inbeslagname op 24 juni 2010 op bevel van onderzoeksrechter De Troy van alle dossiers van de commissie-Adriaenssens."

De objectieve vaststelling is dat dat het einde van het protocol was.

Pierre Jadoul (MR): Monsieur Delmulle, pourriez-vous brièvement – je sais que le temps est

compté – revenir sur la décision de fédéralisation de ce dossier qui intervient, sauf erreur, au mois de mars 2011? Qui en est à l'origine? Comment cela se passe-t-il? Pouvez-vous nous éclairer sur l'initiative et la mise en œuvre?

Johan Delmulle: Ik verwijs graag naar wat ik in de toenmalige bijzondere parlementaire commissie gezegd heb. Ik herinner me dat op het moment dat ik hier zat – en ik kijk naar de heer Van Hecke – er nogal wat druk was vanuit de commissie om te zeggen: je moet het nu overnemen, je moet het dossier nu federaliseren. Ik herinner me dat iemand van de parlementairen, iemand anders dan u, toen zei: doe het nu voor de camera's. Ik heb gezegd dat ik dat om die reden niet zou doen.

Op een bepaald ogenblik waren er acht problemen die zich stelden, ze staan in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie, maar ook in de stukken die ik zonet vermeld heb. Wat betreft de coördinatie denk ik dat ze in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie beter en korter opgesomd zijn. Ik ga ze even nemen. Op pagina 35 van het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie staan ze goed weergegeven: de acht redenen waarom ik uiteindelijk beslist heb om te federaliseren.

Het was de samenloop van de klachten met burgerlijkepartijstelling in het onderzoek van onderzoeksrechter De Troy, want we kregen dan soms ook strafonderzoeken rond dezelfde feiten elders in het land, wat dus wilde zeggen dat ik moest beginnen te coördineren, wat tijd vergde. Er waren heel wat coördinatievergaderingen tussen de verschillende parketten, met vooral de vraag waar we de feiten het beste konden onderzoeken. Het gevolg was dat we verschillende coördinatievergaderingen moesten organiseren en dat we er veel tijd in moesten steken. Als er een coördinatie moest gebeuren tussen de verschillende parketten, waarbij een van de parketten niet akkoord zou gaan – dat legde ik zonet uit –, dan kan het naar de procureur-generaal gaan en dan zouden we die er ook bij moeten betrekken, wat een bijkomende inspanning zou zijn geweest.

Als uit de coördinatie zou zijn gebleken dat er feiten waren die voorwerp uitmaakten van een klacht met burgerlijkepartijstelling bij onderzoeksrechter De Troy, waarbij men vaststelt dat ze zich situeren buiten het gerechtelijk arrondissement van Brussel en men geen samenhang ziet met die inleidende en aanvullende vordering van de procureur des Konings, dan zou men normaal moeten komen tot procedures van ontslag van onderzoek bij de raadkamer. We wisten dan op voorhand dat het de KI en het Hof van Cassatie zou worden, wat

allemaal tijdrovend zou zijn.

Ik had op een bepaald ogenblik ook negen vragen van vier parketten die ik op dat moment moest richten aan de procureur des Konings van Brussel. Ik had immers geen rechtstreekse lijn met onderzoeksrechter De Troy omdat hij niet mijn natuurlijke tegenhanger was. De natuurlijke tegenhanger binnen het openbaar ministerie van onderzoeksrechter De Troy was de procureur des Konings van Brussel. Dat is volledig normaal. Als ik iets wilde vragen, moest ik dat dus via de procureur des Konings van Brussel doen.

Die vier parketten vroegen in negen vragen dus om informatie, zodat ze zouden kunnen weten of de feiten waarvoor ze in hun parket het onderzoek aan het voeren waren, niet ook het voorwerp uitmaakten van het gerechtelijk onderzoek van onderzoeksrechter De Troy. Dat was dus opnieuw tijdrovend.

Op een bepaald moment was het zo dat de coördinatie te moeilijk werd. Ik zat dus ook niet in eerste lijn met onderzoeksrechter De Troy. De vraag begon zich eveneens te stellen of ik de zaak niet beter zou overnemen. Toen kwam er een vraag van de procureur des Konings van Brussel, een vraag van de procureur-generaal van Brussel en een vraag van de procureur-generaal van Antwerpen. Zij zeiden me allemaal dat het te complex aan het worden was en dat er voor het openbaar ministerie één stuurman moest komen. Ze vroegen me of ik het niet wilde federaliseren. Op 9 maart 2011 heb ik dan de beslissing genomen om het te federaliseren.

Pierre Jadoul (MR): Ma question n'est pas de remettre en cause la décision de fédéraliser le dossier, ma question est de comprendre comment cela se passe concrètement. Si je comprends bien votre explication, c'est vous qui prenez la décision. Vous êtes sollicité pour cela par certains des procureurs généraux qui vous amènent à prendre cette décision.

Johan Delmulle: Oui, tout ce qui a été relaté dans le rapport du Conseil supérieur de la Justice est exact et correspond à ce que j'ai dit ici, au Parlement, en 2011. Continuer à coordonner s'avérerait trop complexe. Il y avait les trois demandes, venant du procureur général d'Anvers, du procureur général de Bruxelles et du procureur du Roi de Bruxelles lui-même, de fédéraliser le dossier. À un moment, j'ai pris la décision de fédéraliser. C'était le 8 mars 2011.

Pierre Jadoul (MR): Merci beaucoup!

Greet Daems (PVDA-PTB): Mijnheer Delmulle, ik

wil nog even terugkomen op het arrest van 20 maart 2014. U bent daartegen niet in beroep gegaan, al heb ik begrepen dat u daar niet direct voorstander van was. U zei daarstraks dat u verschillende opties had en dat de derde optie inhield om toe te geven en de stukken terug te geven om extra ophef te vermijden. Kunt u nog eens toelichten hoe u dat hebt bedoeld?

Johan Delmulle: Ik weet niet of ik "om extra ophef te vermijden" gezegd heb.

De redenen waarom ik geen cassatieberoep heb aangetekend, zijn de volgende. Ten eerste, het was niet mogelijk, omdat wij anders onmiddellijk cassatieberoep moesten aantekenen, maar dat kon niet volgens mijn juridische analyse. Ten tweede, we hadden een procedureslag op basis van artikel 61^{quater} die al jaren aansleepte. Ik wou, ook in het belang van de slachtoffers, vooruitgang boeken. Ten derde, ten aanzien van de hoofdgriffier had ik al het been stijf gehouden. Dat had ik ook in mijn zittingsnota ter zitting van de KI gedaan.

Uiteindelijk heeft de KI beslist om de stukken toch terug te geven. Voor mij is het dan vrij simpel. We leven in een rechtsstaat. De kamer van inbeschuldigingstelling heeft alle tegenargumenten gehoord, ook schriftelijk, en heeft een oordeel uitgesproken. De KI heeft dus beslist. Ik aanvaard dat, als lid van het openbaar ministerie. Een cassatieberoep was volgens mijn lectuur niet mogelijk.

Greet Daems (PVDA-PTB): U bent dus niet in beroep gegaan, maar u hebt wel twee andere zaken gedaan. Volgens informatie waarover ik beschik, hebt u op dezelfde dag van dat arrest de hoofdgriffier van de rechtbank aangeschreven om de stukken per direct aan meester Keuleneer te bezorgen. U schreef ook de toenmalige onderzoeksrechter aan met het bevel om het onderzoek volledig te stoppen.

Hoe kunt u dat verklaren? Waarom hebt u dat gedaan op diezelfde dag van het arrest?

Johan Delmulle: Ik denk niet dat ik de macht heb om een bevel te geven aan een onderzoeksrechter om een onderzoek stop te zetten. Ik zou die macht ook niet willen hebben.

Ik heb gewoon gedaan wat wij reeds geponeerd hadden voor de kamer van inbeschuldigingstelling. We waren namelijk aan het einde van het onderzoek, met uitputtingsslagen qua procedure. We wisten dat het nog een tijd zou vergen voor de eindvordering gemaakt wordt, want men moet natuurlijk nog al die honderden kartons lezen en

daarna moet men nog de regeling van de rechtspleging met de raadkamer, de KI enzovoort allemaal door. Zoals ik het in de zittingsnota ook geschreven had bij de KI, heb ik een brief gericht naar de onderzoeksrechter met de vraag om mij het dossier mee te delen. Wat de juiste libellering was, zou ik een keer moeten bekijken, maar het was zeker geen bevel. Ondertussen had ik aan mevrouw Pellens – wij verdelen de taken – gevraagd om het nodige te doen met de hoofdgriffier in uitvoering van het artikel van het KB van 1936, vandaar dat zij dat geschreven heeft.

Dat was het. In een rechtsstaat moet men op een bepaald moment neerbuigen, zelfs al gaat men niet akkoord.

Greet Daems (PVDA-PTB): U hebt dat echter direct op dezelfde dag gedaan en hebt direct de hoofdgriffier aangeschreven om de stukken over te dragen aan meester Keuleneer. Dat lijkt volgens mij haaks te staan op uw verklaring dat u altijd aan de zijde van de slachtoffers stond en dat u uw uiterste best deed voor hen. Hadden zij dan nog niet eerst de tijd moeten krijgen om daartegen in beroep te gaan?

Johan Delmulle: De slachtoffers konden niet in beroep gaan. Ik had ondertussen al lange tijd, gedurende anderhalf jaar, het been stijf gehouden bij de hoofdgriffier, aan wie ik zei dat ik dat niet wilde uitvoeren. Ik heb ook nog alles geprobeerd bij de KI en gezegd dat ik dat liever niet wilde doen en dat ik liever wilde dat dat bleef liggen op de griffie om gebruikt te kunnen worden, eventueel ten ontlaste van bepaalde verdachten.

Op een bepaald moment zei de KI echter dat ik dat moest doen en dat ik dat onverwijld moest doen. Toen was de strijd gestreden. Ik kon dat daar nog wat laten liggen, maar dat had geen zin, dus heb ik aan mevrouw Pellens gezegd om dat uit te voeren en heb ik aan de onderzoeksrechter een brief geschreven waarin ik vroeg of hij mij het dossier in mededeling kon geven. Het is niet dat daarover veel reflectie moet zijn.

Ik had het gerokken zolang ik het kon rekken, want ik blijf ervan overtuigd dat het had moeten blijven liggen tot op het einde van het dossier. Ik vind dat de bestaande cassatierechtspraak en rechtspraak van het Grondwettelijk Hof juist is. Men weet nooit dat er nog een stuk ten ontlaste in zit, dus laat men dat beter liggen. Dat eet ook geen brood, dat kost geen geld. Laat dat dus liggen. Maar goed, als er op een bepaald moment een rechter mij zegt: "Oké Delmulle, we hebben dat nu allemaal gehoord, maar toch zult u het zo doen", dan doe ik dat. Dat is de rechtsstaat.

Khalil Aouasti (PS): Monsieur Delmulle, j'aimerais comprendre le contexte de 2014 qui nous amène, en dehors de ces procédures, à avoir une communication d'ordre "formello-informelle" dans laquelle vous estimez que l'instruction touche à sa fin. C'est d'ailleurs dans ce cadre-là et suite à cette information-là que la chambre des mises en accusation lève la saisie sur toute une série de documents. En 2014, vous considérez donc que l'instruction touche à sa fin et demandez que le dossier vous soit communiqué pour que les réquisitions finales soient tracées. Nous sommes maintenant en 2025!

Qu'est-ce qui justifiait, à l'époque, ces considérations-là? Vous allez me dire que 2014 était pour vous la fin et le début d'autre chose. Mais pourquoi le parquet fédéral, qui était saisi du dossier, n'a-t-il donc pas tracé des réquisitions que vous pensiez nécessaires, dès lors que le dossier touchait à sa fin?

Johan Delmulle: J'ai demandé la communication du dossier pour qu'on puisse effectivement dresser les réquisitoires finaux. Cela a été fait, mais j'en ai laissé la finalisation au procureur fédéral suivant. Je pense toutefois que le premier réquisitoire final a été pris par Mme Pellens en 2015, après communication du dossier. Je sais difficilement me prononcer sur ce qui s'est passé par après étant donné que je suis devenu procureur général. Tout ce que je sais, c'est que le troisième réquisitoire a été pris le 19 avril. Il ne faut pas non plus sous-estimer le temps que prend le règlement de la procédure pour arriver à sa fin.

En novembre 2024, l'agenda a été fixé et les conclusions ont été échangées. De mémoire, c'était fixé le 25 novembre à la chambre du conseil. Nous avons attendu d'avril jusqu'à la veille du 25 novembre. De mémoire, les conclusions – une brique – de l'avocat d'une partie civile, l'avocat X, nous sont parvenues la veille, le dimanche 24 novembre au soir.

Le lendemain il y avait l'audience de la chambre du conseil. Nous nous sommes demandés ce que nous allions faire étant donné que l'agenda n'était pas respecté: nous aurions pu demander d'écarter ces conclusions de la procédure. Sachant qu'à ce moment-là, l'affaire faisait beaucoup parler d'elle avec des articles dans la presse, un livre, la télévision, etc., nous les avons acceptées et nous y avons répondu le 6 décembre.

Je suis dès lors curieux de savoir ce qui va se passer ce lundi. Ce que je veux dire, c'est que même si on prend notre réquisitoire à temps, cela met pas mal de temps avant d'aboutir.

J'en profite en outre pour rappeler que nous avons aussi les dossiers de la commission Adriaenssens. Ces dossiers ont été déclarés nuls, évacués du dossier, et déposés au greffe. Depuis quelques semaines, nous avons affaire à une procédure *61quater*. Il s'agit d'une procédure unilatérale pour laquelle les parties civiles ne sont pas invitées. J'ai donc suggéré au procureur fédéral, qui a suivi mon conseil, qu'on pourrait peut-être inviter toutes les parties civiles conformément aux recommandations du Conseil supérieur de la Justice. Nous l'avons fait et lorsque nous sommes arrivés à l'audience de la chambre des mises en accusation, elle a été très étonnée de voir que nous avions invité 88 parties civiles, alors que la loi ne le prescrit pas. Il s'agit d'une discussion sur la demande de l'Église de pouvoir recevoir les dossiers de la commission Adriaenssens, c'est donc important. Pourtant, j'ai constaté qu'aucun avocat des parties civiles, tous invités, n'était présent. L'avocat X n'était pas là. Sur les 88 parties civiles invitées, seulement 2 étaient présentes, les deux qui sont toujours là. Je constate que certains avocats font beaucoup de bruit, mais alors quand nous mettons ça en application, finalement on ne se déplace même pas!

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): We zijn nog altijd met het arrest van 2014 bezig.

Ik hoor uw uitleg over de reden waarom u zich voor de KI bij de uitspraak van 18 maart hebt verzet, met verwijzing naar het arrest van het Grondwettelijk Hof, het Arbitragehof destijds, en het Hof van Cassatie. Daarin stond dat het belangrijk was dat die stukken ter beschikking bleven, vooral voor de beklaagden om er elementen uit te halen, maar evengoed voor de burgerlijke partijen. Vervolgens geeft u aan dat u niet in cassatie bent gegaan, omdat de wet bepaalt dat dat enkel na eindarrest kan. Daar zit iets contradictoisch in. Als het Hof van Cassatie en het Grondwettelijk Hof zeggen dat het belangrijk is dat iedereen tot op het einde, tot aan de einduitspraak, een beroep kan doen op die dossiers om ze te gebruiken in hun verweer, maar men verkrijgt ze niet en kan maar cassatie aantekenen op het einde van de rit, dan kan men de dossiers niet gebruiken in de loop van de procedure. Dat bevat iets contradictoisch, want dan zou men moeten wachten tot helemaal op het einde om aan te geven dat men over een recht beschikte dat men had kunnen inroepen in de loop van de procedure. Om die reden alleen al had het misschien zinvol geweest om naar het Hof van Cassatie te gaan, uit principeskwestie en om sneller te gaan, want er zou een vertragend effect kunnen optreden.

Misschien moeten we de wet wijzigen en een aanbeveling doen dat er in dat geval een

uitzondering is op cassatie na eindarrest. Dat geval lijkt me een schoolvoorbeeld waarbij men naar het Hof van Cassatie zou moeten kunnen gaan vóór een eindarrest. Bent u het daarmee eens?

Johan Delmulle: Ik denk dat er veel waarheid zit in wat u zegt, met die nuance dat indien ik cassatie had aangetekend, mijn verzoek onontvankelijk zou zijn geweest. Men zou over de grond zelfs niet gestatueerd hebben. U hebt gelijk wanneer u vraagt welke zin het nog heeft, als men moet wachten tot het eindarrest.

Ik weet dat dat artikel op vraag van het Hof van Cassatie wegens de werklust een aantal keer is gewijzigd. U zult me hier echter niets horen zeggen waardoor ik in de toekomst niet meer bij het Hof van Cassatie binnen mag. Het klopt wel dat er iets contradictoires in zit: wat voor nut heeft het nog op het einde? Misschien kunnen de experts zich hierover uitspreken?

Le **président:** Monsieur Dejemppe, si vous souhaitez réagir, je vous en prie.

Benoît Dejemppe: Nous sommes un petit peu dans le même cas de figure que ce matin avec la définition d'une affaire. Il y a des affaires dans les affaires et nous avons une cascade de procédures qui sont toutes plus ou moins les mêmes ou pas les mêmes. Dans ce cas-ci, la Cour de cassation, par la loi, statue lorsque l'affaire est terminée. Elle prend donc une décision en fin de procédure, conformément à la règle générale en matière pénale.

En matière civile, chaque fois qu'un juge de dernière instance a tranché un point de droit, on peut aller en cassation, même si l'affaire n'est pas encore complètement terminée. En matière pénale, il faut qu'elle soit complètement terminée. Il y a cependant des exceptions, notamment lorsqu'une décision d'instruction intervient – donc l'affaire n'est certainement pas finie – et statue sur la régularité de la procédure. Il y a d'autres exceptions, quand la Cour de cassation statue en matière de détention préventive.

La tendance depuis plus de 20 ans, est de vouloir restreindre les recours pour éviter l'allongement des procédures et les requérants qui poursuivent tous les juges. Il n'y a pas que cette affaire-ci où il y a de nombreux recours, il y a malheureusement beaucoup d'affaires où il y a beaucoup de recours, et c'est l'une des raisons pour lesquelles il y a un certain retard judiciaire. Nous avons donc décidé de mettre un terme à cette pratique. Pour la matière pénale, les recours ne sont plus possibles, même contre des décisions relatives à la régularité de la procédure.

Vous allez me dire "c'est quand même terrible: c'est la fin d'un problème, la discussion sur la restitution ou pas de pièces est aussi la fin d'un problème et c'est donc définitif pour les personnes qui en sont l'objet". Or, une fois de plus, le problème est le concept de décision définitive. La décision définitive est une décision qui statue sur le fond du litige. La personne privée est convaincue que la décision est définitive pour elle. C'est d'ailleurs vrai sur la perception, mais ce n'est pas une décision définitive au sens de la loi.

Il n'y a pas de problème si vous voulez soumettre des propositions de compléments, mais il faut réfléchir aux autres conséquences, et aux problèmes des justiciables qui, comme on dit parfois dans le jargon en français, sont querulants, c'est-à-dire qui "font conflit sur conflit". Nous constatons, à la Cour de cassation, des demandes de récusation, ou de suspicion légitime de plus en plus fréquentes.

Nous avons donc un problème et il faut trouver donc une solution équilibrée entre les deux.

Dans ce cas-ci, je comprends qu'il soit dommage que des personnes n'aient plus accès à leur dossier. En revanche, le parquet fédéral ou le juge d'instruction ont peut-être pu demander de faire des copies de certaines pièces. Dans ce cas, les problèmes sont résolus. Quand tout sera informatisé, il n'y aura plus de problème pour restituer les dossiers. Nous serons dans le même cas de figure qu'un patient qui peut avoir son dossier médical du jour au lendemain car il ne reçoit jamais qu'une copie du dossier.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik ken het misbruik dat wordt gemaakt en alle verdragingsmanoeuvres die bestaan, alle begrip daarvoor. Wij hebben daar ook in de commissie voor Justitie alle begrip voor. Maar hier loopt men het risico dat bewijsmateriaal vernietigd wordt.

Het werd teruggegeven. Het had vernietigd kunnen zijn. En dan kan men wel naar het Hof van Cassatie gaan op het eind van de rit en gelijk krijgen van het Hof van Cassatie dat die stukken inderdaad ter beschikking zouden moeten worden gesteld van een van de partijen, maar die stukken zijn teruggegeven en ze zijn er niet meer, tenzij er een kopie van gemaakt is.

In deze casus is dat gebeurd. Maar in theorie kan het zijn dat het bewijsmateriaal weg is, vernietigd is. Dan is de vraag: moet men niet vroeger kunnen ingrijpen?

Johan Delmulle: De kleine nuance hier is dat de

onderzoekers, de enquêteurs, wel doorgegaan zijn. Alles wat relevant was, is wel gescand. En vooral – en dat is een van de sterke punten hier: al de onderzoeksdaten die zij gesteld hadden op die relevante stukken, zijn regelmatig gebleken. Ze zitten er allemaal in.

Normaal heeft men al die stukken. Men heeft ze bekeken. Men heeft er onderzoeksdaten op gedaan. Dat zit allemaal in het dossier. Eigenlijk heeft men die stukken dan niet meer nodig.

Voor mij ging het meer om het principe. Misschien is er wel een verdachte die zegt: daar zit een stuk bij dat mij zal vrijpleiten. Dat was de principiële reden. Wij hebben de discussie toen gevoerd: wat is er eigenlijk aan de hand, zo erg is het toch allemaal niet. Hetgeen relevant was, was gescand. De onderzoeksdaten die daarop steunden, waren allemaal oké gebleken. Het was eigenlijk meer een principesdiscussie op een bepaald ogenblik.

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer Delmulle, begrijpt u het dat ik het als buitenstaander moeilijk vindt wanneer u zegt dat een van de redenen waarom u na dat laatste arrest van het KI in 2014 niet naar het Hof van Cassatie bent gegaan, ook in het belang van de slachtoffers is? Begrijpt u dat ik het daar als buitenstaander moeilijk mee heb, omdat dat net een arrest is dat ervoor zorgt dat al die dossiers terug naar de kerk gaan? Ik probeer dat te begrijpen, maar u moet ook begrijpen dat dat niet naar het Hof van Cassatie gaan wordt gezien als niet in het belang van de slachtoffers zijnde. Dat is een bedenking ik nog even wilde maken.

Ik heb nog een vraag over het niet naar het Hof van Cassatie gaan. Ik geef toe dat het een stoute vraag is, maar ik wil ze toch stellen voor mijn eigen gemoedrust. Tien dagen na het arrest liep uw mandaat af. Heeft dat meegespeeld in uw beoordeling om al dan niet naar het Hof van Cassatie te gaan?

Johan Delmulle: Dat denk ik niet. Dan had ik eigenlijk kunnen zeggen dat ik me niets meer zou aantrekken, want dat ik binnen tien dagen toch weg zou zijn. Ik had bijvoorbeeld kunnen beslissen om geen brief naar de onderzoeksrechter te sturen, want dat het binnen tien dagen niet meer mijn probleem zou zijn. Ik ben vergroeid met dat dossier, ik ben daar dag en nacht mee bezig geweest. Ik word emotioneel van dat dossier. Ik heb daar tot op de laatste dag mijn plicht proberen te doen. Zo eenvoudig is het.

Werner Somers (VB): Mijnheer de voorzitter, ik heb een korte vraag voor de heer Delmulle.

Mijnheer Delmulle, in januari 2012 vonden nieuwe

huiszoeken plaats, in verschillende bisdommen. Blijkbaar vonden die niet allemaal tegelijkertijd plaats. Daarop werd kritiek geuit door de heer De Waele van de federale gerechtelijke politie. Bent u het eens met die kritiek? Wat was de reden waarom men gehandeld heeft zoals men gehandeld heeft?

Johan Delmulle: Ik heb dat ergens gelezen in het verslag van de Hoge Raad. Ik ben het daar niet mee eens.

Het is een feit dat men als procureur geen impact heeft op de huiszoeken. Huiszoeken worden beslist door de onderzoeksrechter. Als het gaat over massale huiszoeken, zal de onderzoeksrechter aan de politie vragen een operationeel plan te maken. Het is dan de politie zelf die in detail de ploegen samenstelt. Dat heeft te maken met de capaciteit, natuurlijk. De politie zal ook de openbare ordeproblemen inschatten. Dat is een standaard procedure.

In een gerechtelijk onderzoek vindt een door de onderzoeksrechter bevolen huiszoeking plaats op basis van een plan van de politie. Ik meen dat de onderzoeksrechter ervan uitging dat men al gewaarschuwd was, want het was de tweede reeks huiszoeken.

Men zou nog kunnen zeggen: wij doen die allemaal gelijk. Als men ten minste bij de politie de capaciteit heeft om ze allemaal tegelijkertijd te doen, want daar is een enorme capaciteit voor nodig. Dat kan, als men een verrassingseffect beoogt.

Maar het ging over de tweede reeks huiszoeken. Er was al een eerste reeks geweest. Ik zit daar eigenlijk voor niets tussen. Ik had daar geen inbreng in.

Le président: Reste-t-il des sujets à aborder avec M. Delmulle? Je vous indique également que Mme Calewaert attend dans le couloir.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U hebt het heel kort gehad over de wraking, hoewel u zelf niet betrokken bent, toch niet wat betreft de discussie. U zei op een bepaald moment over die wraking dat u of mevrouw Pellens niet op de hoogte was dat de KI in 2014 zou zijn voorgezeten door dezelfde voorzitter, die al gewraakt was geweest. We hadden dan ook gevraagd bij de voorstelling van het rapport aan de Hoge Raad voor de Justitie of mevrouw Pellens aanwezig was op die zitting op het moment dat de heer van der Eecken voor de eerste keer gewraakt is geweest op de KI, want dan wist mevrouw Pellens op dat moment dat er een wraking was ten aanzien van de heer van der Eecken. Als zij in 2014 ook aanwezig was, dan had

ze dat kunnen en moeten weten. Is op dat moment niet de beoordeling gemaakt om de aandacht te vestigen op, of de vraag te stellen over het feit dat de burgerlijke partij afwezig was en bijgevolg ook niet de wraking kon vragen? Hoe beoordeelt u dat?

Johan Delmulle: Ik kan moeilijk antwoorden in de plaats van mevrouw Pellens, want ik was niet op die zitting, maar ik weet dat ze u graag volgende week daarover te woord zal staan.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U weet dat ze dat graag zal doen?

Johan Delmulle: Ja.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dan kijk ik er al naar uit.

Axel Weydts (Vooruit): Ik ga even terug in de tijd, naar 2010. Mijnheer de voorzitter, het is dit keer niet gelukt om chronologisch te werken. Ik wil het even hebben over het embargo van het onderzoek, want het is nog niet aan bod gekomen.

Mijnheer Delmulle, er is op dat moment al wat over en weer gegaan tussen uzelf en de onderzoeksrechter met betrekking tot al dan niet een embargo op het onderzoek. In het begin vroeg onderzoeksrechter De Troy om het dossier onder embargo te plaatsen. De reden daarvoor is gekend: delicaat karakter, mogelijke betrokkenheid van hooggeplaatste personen en het risico van lekken. U hebt daarmee onmiddellijk ingestemd. Twee dagen later, een dag na de huiszoekingen, hebt u dan echter beslist om dat embargo op te heffen. Er is dan nog wat over en weer geweest over die opheffing. Uiteindelijk, nadat het College van procureurs-generaal er zich over had uitgesproken, werd het definitief opgegeven.

Kunt u dat wat duiden? Hoe is dat gelopen? Vanwaar kwam die twist tussen de onderzoeksrechter en uzelf daarover?

Johan Delmulle: Wij zaten op een andere golfengte. Verder komen wij zeer goed overeen, nog steeds. Daar volgden wij juridisch echter een ander standpunt.

Voor embargo's moet een akkoord gegeven worden door de federale procureur. Dat geldt voor alle embargo's in België. Er zijn verschillende soorten embargo's, maar het embargo waarover we het hier hebben, is het embargo in de wet op de politiehand. Het betreft de politie, die normaal feiten, personen enzovoort moet vatten in de Algemene Nationale Gegevensbank. Dit embargo stelt daarmee te wachten op vraag van de

magistraat, met akkoord van de federale procureur, zolang de bevoegde magistraat, met instemming van de federale procureur, daartoe beslist.

Het embargo zorgt er dus voor dat in de databank van de geïntegreerde politie, zowel federale politie als lokale politie, men niet ziet dat een bepaald onderzoek bezig is, omdat die personen daar niet in gebracht worden. Dat embargo is iets gevaarlijks. De Nationale Gegevensbank dient eigenlijk als coördinatie-instrument voor de politie. Zo weet een politieman dat een andere politieman bezig is met een zaak, want hij ziet dat in de databank. Hij kan die dan contacteren of informatie sturen.

Met een embargo knipt men dat door. De ene politieman weet dat dus niet van de andere. Dat heeft dus enkel met politie te maken, niet met externen. Dat is gevaarlijk omdat heel de coördinatieverantwoordelijkheid bij de magistraat komt te liggen. Men stelt zich dus bloot aan latere kritiek. Als een politiedienst immers had geweten dat er over de persoon waarop ze aan het werken waren, via de Nationale Gegevensbank, ook elders een onderzoek liep, hadden ze contact opgenomen en hadden de feiten misschien kunnen worden voorkomen. U ziet het al voor u.

Ik heb dus altijd als federaal procureur gezegd dat men zeer voorzichtig moest zijn met die embargo's en dat men ze zo beperkt mogelijk moest zetten. Wanneer ik mijn toestemming moet geven om een embargo te zetten, kan ik op een bepaald moment ook zeggen dat ik mijn toestemming opnieuw intrek omdat het niet langer nodig is. Dat was ons twistpunt, want onderzoeksrechter De Troy vond dat "gegeven" "gegeven" is en dat alleen hij kon beslissen wanneer het niet meer zou gelden. Dat leek mij echter juridisch niet juist. We hebben daarover een discussie gehad. Men plaatst een embargo wanneer de strafvordering in het gedrang kan komen doordat er bijvoorbeeld een lek zou zijn. Dat is immers de achterliggende redenering: wanneer men iets in de nationale gegevensbank van de politie steekt, zien alle politiemensen dat. Er is nog wel een beetje schakering, maar dat is de reden. Er kunnen lekken uit voortvloeien. Dat is een. Ten tweede kan het ook nog te maken hebben met de veiligheid van een persoon.

Het criterium dat wij altijd gebruikt hebben, is dat eens het zichtbaar is, eens men weet dat er een onderzoek gevoerd wordt, eens er huiszoekingen werden gevoerd, eens de onderzoeksmaatregelen die we gesteld hadden zichtbaar waren, men zich toch niet moet beroven van een coördinatie-instrument waarmee de ene politie aan de andere kan zeggen dat ze ook een dossier heeft over die geestelijke en dat graag zou melden. Wanneer we

dus de huiszoeken deden in Mechelen en heel België het wist, had het ook geen zin meer om dat te handhaven. Ik zette dat dus stop.

Dat was mijn politiek ook tot 2014: korte embargo's. Embargo's zijn namelijk gevaarlijk want de verantwoordelijkheid komt te liggen bij de federale procureur. Dat was het. De onderzoeksrechter is een vrij formeel iemand, dus dat heeft aanleiding gegeven tot briefwisseling, juridisch eigenlijk.

Ik heb dan beslist om een en ander voor te leggen aan het College van procureurs-generaal. Dat zou hem misschien overtuigen. De politie vroeg me immers wat zij moest doen. De onderzoeksrechter gaf aan dat een en ander onzichtbaar zou blijven in de databank, terwijl ik aangaf dat het zichtbaar moest worden.

Het College van procureurs-generaal heeft daarover vervolgens een advies gegeven. Het advies ging mijn richting uit. Vervolgens heeft onderzoeksrechter De Troy toegegeven.

Mochten de huiszoeken nog niet zijn gebeurd en ik het embargo zou hebben opgegeven, zou dat een andere zaak zijn geweest. Wanneer de huiszoeken echter hebben plaatsgevonden, waardoor heel België ziet dat er ter zake iets bezig is, dan moet ervoor worden gezorgd dat de ene politiemann weet heeft van wat de andere politiemann doet.

Axel Weydts (Vooruit): Mijnheer Delmulle, dat is dus de reden waarom u de dag erna of twee dagen erna bent opgetreden. Of het een of twee dagen erna was, is niet erg belangrijk.

De reden waarom ik u dat vroeg, is omdat in het rapport van de Hoge Raad voor de Justitie, dat u net als iedereen die hier al in de commissie is verschenen duidelijk in twijfel trekt, ...

Johan Delmulle: Ik trek het rapport niet helemaal in twijfel. Er staan ook heel mooie stukken in.

Axel Weydts (Vooruit): U trekt het rapport uiteraard gedeeltelijk in twijfel.

In het rapport legt de Hoge Raad voor de Justitie op dat punt de vinger op de wonde, namelijk dat het onderzoek niet in de beste verstandhouding is gestart en dat dat een invloed heeft gehad op het verdere verloop van het onderzoek. Dat is de reden waarom ik u vraag of u het eens bent met de conclusie van de Hoge Raad voor de Justitie.

Johan Delmulle: Ik ben het daarmee niet eens. Ik ben blij dat u het vraagt. Wanneer ik dat immers las, oordeelde ik dat dat spijkers op laag water

zoeken was.

Het is niet omdat ik juridisch een ander standpunt heb dan de onderzoeksrechter en er eens wat juridisch spierballengerol is, dat er opeens een spanningsveld zou zijn tussen de onderzoeksrechter en mij. Ik heb het altijd heel goed kunnen vinden met de onderzoeksrechter.

Le président: Alors, sur le même sujet, un commentaire, encore une intervention? Non? Sujet suivant.

Ismaël Nuino (Les Engagés): Je vais peut-être prendre un peu de recul ici sur l'affaire, parce que l'un des objets de cette commission d'enquête, c'est de pouvoir étudier les dysfonctionnements, et l'un des dysfonctionnements qui est observé, c'est celui de la durée anormalement longue de la procédure et de l'enquête. D'abord, peut-être, en commençant par la période durant laquelle vous avez été en charge en tant que procureur fédéral, j'ai cru comprendre que vous aviez indiqué que les nombreux recours et pourvois en cassation avaient déjà contribué à la durée importante de l'enquête. Durant cette période-là, y a-t-il d'autres éléments qui, selon vous, pourraient indiquer et expliquer la durée importante de l'enquête?

Je vais vous poser la question, même si, à mon avis, vous ne me répondrez pas. Est-ce que vous savez si, après votre période, il y a des éléments qui peuvent avoir mené à une durée d'enquête plus longue? Maintenant, rétrospectivement, aujourd'hui, est-ce que vous auriez des recommandations qui permettraient de faire en sorte que, à l'avenir, cela ne puisse plus se produire? J'entends qu'il y a une tension, ici, entre le droit de chacune des parties à introduire des recours, à se pourvoir en cassation, et qu'il ne faut pas le réduire pour rien, mais on voit qu'ici, cela a mené, quand même, à une augmentation importante du temps de l'enquête. Et donc, si vous aviez une recommandation, une idée qui permettrait de diminuer ces délais, je serais intéressé de l'entendre.

Johan Delmulle: C'est surtout le nombre de recours. Je ne pense pas qu'il y ait une décision qui a été prise qui n'a pas fait l'objet d'un recours. Et tout cela, cela prend du temps. Recours devant la chambre des mises en accusation, puis, presque systématiquement, la Cour de cassation.

Aussi, on a dû constater, quand même, des annulations par la Cour de cassation. Donc, cela veut dire que la chambre des mises en accusation doit recommencer. Et lorsque le juge d'instruction De Troy, hier, disait qu'il n'avait pas vu beaucoup le dossier dans son bureau, il avait raison. Le

dossier circulait tout le temps. Et on était confrontés, ici, à des avocats. Un avocat, l'avocat de l'Église, mais c'est son droit, a vraiment utilisé toutes les procédures possibles. Mais bon, les procédures sont là, et c'était un pitbull. Mais on a payé le prix. Beaucoup de choses ont été dites, mais il est vrai que en ce qui concerne les deux "perquis", commission Adriaenssens et puis à Malines, à la fin, il y a quand même des décisions définitives, qui constatent que c'était nul. Donc il n'avait pas tort de l'essayer, parce qu'il a obtenu raison. Mais pour moi, c'est surtout ça.

Donc, ce dossier, dès le début, ne portait pas sur le contenu, ou moins sur le contenu, mais surtout sur des procédures. C'est surtout ça. Donc, la recommandation du Conseil supérieur de revoir le 136, le 136*bis*, le 235 et le 235*bis*, est bonne selon moi. Voir comment on peut renforcer les droits des parties civiles là-dedans, oui, mais il faut juste faire attention: si on commence à inviter tout le monde à toutes les sortes d'audiences, la chaîne pénale doit pouvoir suivre. La capacité est limitée. Donc il faut vraiment bien réfléchir aux conséquences d'une modification législative.

Et comme je venais de le dire, tout ce qu'on fait maintenant, on doit peut-être déjà réfléchir aussi comment cela peut cadrer dans un futur nouveau Code d'instruction criminelle, et à la discussion qui va à un certain moment venir sur le tapis ici aussi: quid avec un juge d'instruction ou le juge de l'instruction? Le parquet européen dit: "nous, on ne veut plus travailler avec un juge d'instruction, on veut travailler avec le juge de l'instruction", et nous on dit: "oui, mais on ne va quand même pas travailler à deux vitesses ici en Belgique". Donc c'est soit l'un, soit l'autre.

Ils ont épuisé toutes les procédures possibles, mais elles figurent dans le Code d'instruction criminelle, c'est un constat.

Pierre Jadoul (MR): Monsieur le président, juste simplement rappeler peut-être la demande que j'avais formulée tout à l'heure à l'égard de M. Delmulle, c'est qu'il puisse nous donner éventuellement par écrit ses observations par rapport au rapport du Conseil supérieur. L'objectif n'est pas d'avoir un écrit qui soit long, mais peut-être que s'il y a des inexactitudes qui vous paraissent devoir être relevées, il serait utile que nous en disposions, me semble-t-il. C'est tout.

Le président: C'est la demande que vous formulez à chacun des intervenants, me semble-t-il, M. Jadoul.

M. Somers, je ne sais pas si vous souhaitez intervenir sur le même sujet. J'ai l'impression que

nous sommes sur des sujets en particulier maintenant.

Werner Somers (VB): Ik wil het over een ander onderwerp hebben. De heer Delmulle heeft al heel even de kwestie van de verdwenen processen-verbaal aangestipt, die 445 originele processen-verbaal van het dossier Kelk die in de loop van 2012 verdwenen zijn.

Mijnheer Delmulle, u hebt gezegd dat u toen door de KI doen toetsen hebt of de vervanging van die originele processen-verbaal door duplicaten en de toevoeging daarvan aan het dossier wel regelmatig was. Dat bleek zo te zijn.

Ik heb daar twee bijkomende vragen over.

Ten eerste, enerzijds is er in het verslag van de Hoge Raad voor de Justitie sprake van een demarche van de onderzoeksrechter, mevrouw Calewaert. Zij heeft u een proces-verbaal gestuurd met daarin de verklaring van de griffier van de onderzoeksrechter over de omstandigheden waarin die processen-verbaal verdwenen waren. Zij heeft dat niet naar de toenmalige procureur des Konings gestuurd, die daar dan kritiek op geuit heeft omdat hij volgens hem op basis van artikel 29 van het Wetboek van strafvordering de aangewezen persoon was om in kennis gesteld te worden van de verdwijning van die processen-verbaal.

Mijn vraag is wat mevrouw Calewaert precies van u verwacht heeft in verband met de verdwijning van die processen-verbaal. Dat is me niet helemaal duidelijk. Welk onderzoek hebt u er dan naar gevoerd? Is daar een soort opsporingsonderzoek naar gevoerd? Zo ja, wat waren de resultaten daarvan?

Ten tweede, het kan niet worden uitgesloten dat die processen-verbaal ergens in verkeerde handen terechtgekomen zijn. Ze kunnen vernietigd zijn, maar het kan ook zijn dat ze ergens terechtgekomen zijn bij onbevoegde personen. Stel dat dat vroeg of laat boven water komt, wat kunnen dan de procedurele gevolgen zijn? Dit dus los van de regelmatigheid van de vervanging van die processen-verbaal door kopieën.

Johan Delmulle: Het klopt. Ik heb inderdaad door onderzoeksrechter Calewaert – ik meen op 11 april 2012 – een pro justitia doen opmaken over die 445 originele processen-verbaal die ontbraken.

Waarom zij dat naar mij gestuurd heeft? Ik herinner het me niet meer. Waarschijnlijk zal ze dat gedaan hebben vanuit de reflex dat het een federaal dossier was en de federale procureur dus haar

aanspreekpunt was.

Zij had dat inderdaad ook kunnen sturen naar de procureur des Konings. Ik heb dat gedaan en hij is dan een opsporingsonderzoek begonnen. Ik weet niet wat daar juist van is geworden. Ik heb dat ook niet gevraagd voor deze hoorzitting, maar aangezien ik geen echo's heb gehoord, denk ik niet dat dat iets zal hebben opgeleverd.

Mijn bezorgdheid betrof eerder hoe ik dat kon herstellen. Ik heb contact laten opnemen met de politie om eensluidende afschriften te kunnen maken van die processen-verbaal en die bij het dossier te voegen. Ik moest ervoor zorgen dat ik daar later geen problemen mee zou hebben, dus ik heb dat laten toetsen met een regelmatigheidsprocedure bij de KI, zodat ik daar de zegen zou hebben dat alles in orde is. Ik heb daarvoor artikel 235*bis*, § 6, toegepast.

En dan waren we weer vertrokken, met een arrest van de KI van 21 februari 2013, dan een arrest van het Hof van Cassatie waarmee dat eerste arrest werd verbroken, dan weer twee arresten van de KI en een arrest van het Hof van Cassatie. Op het einde van de rit werden we de dan toch door de KI ingedeekt met een arrest van het Hof van Cassatie van 12 mei 2015. Dat arrest van het Hof van Cassatie steunt het oordeel in het laatste arrest van de KI, namelijk dat het gerechtelijk onderzoek in de huidige stand door geen onwettigheid of onregelmatigheid is aangetast. Het is dus in orde. Ik kan u de redenen opsommen, maar dat zal ons misschien te ver brengen. Die staan ook in het verslag.

Wat betreft het resultaat zelf, ik herinner me dat het nog iets complexer was geworden, want er was ook nog een klacht van meester Keuleneer bij het parket-generaal, omdat hij dacht dat daarbij misschien magistraten waren betrokken. Als dat het geval zou zijn, dan zit men in een speciale procedure voorrecht van rechtsmacht, waarbij de PG de bevoegde autoriteit is. Mijn hoofdbekommernis was hoe ik dat kon herstellen en dat is gelukt.

Waar zijn ze? Als ze opduiken, zullen we ze onmiddellijk in beslag laten nemen en dan zullen ze opnieuw bij het dossier worden gevoegd. Mocht daar iemand misbruik van maken – maar dat is hypothetisch –, dan zullen we daar de passende maatregelen aan verbinden.

Werner Somers (VB): Zou dat geen gevolgen hebben voor de eventuele uitspraak?

Johan Delmulle: Nee, omdat dat eigenlijk afgedekt is doordat er eensluidende kopieën in

zitten.

Werner Somers (VB): Ik bedoel dat ten aanzien van de schending van het geheim van het onderzoek, als iemand die 445 processen-verbaal bemachtigd zou hebben en zou verspreiden in bepaalde kring.

Johan Delmulle: Nee, voor het onderzoek zie ik niet onmiddellijk problemen. Degene die dat gedaan heeft, kan eventueel van diefstal of een vergelijkbaar misdrijf beschuldigd worden, mochten er daarvoor elementen zijn.

Werner Somers (VB): Het is puur hypothetisch.

Johan Delmulle: Ja.

Sophie De Wit (N-VA): Mijnheer Delmulle, ik wil nog even terugkomen op de saisine en de eerste huiszoeking. Daarnet zei u al dat een hele procedureslag plaatsvond, maar al van in het begin deden er zich problemen voor. Toch is vastgesteld, zoals ik begrepen heb, dat er reeds voor die huiszoeking een ontmoeting heeft plaatsgevonden. Is daar nog niet gewezen op de problematiek van de saisine? Gisteren hoorden wij de substituut die het dossier beheerde en zij zei zich niet goed te voelen bij de saisine. Zij vond dat het te ruim ging. Zij was ook niet aanwezig bij de afstapping, iemand anders heeft dat gedaan. Dat heeft ze ook uitgelegd. Al van in het begin bestond over die saisine dus discussie, die uiteindelijk haar beslag gekregen heeft in beslissingen van de KI, wat een impact had op heel het dossier. Als dan toch voorafgaand aan die huiszoeking een ontmoeting heeft plaatsgevonden, werd er dan niet over die saisine gesproken?

Johan Delmulle: Het klopt, de Hoge Raad refereert waarheidsgetrouw aan wat ik daarover gezegd heb. Ik heb een onderhoud gehad met de procureur des Konings op 23 juni. De huiszoekingen vonden de dag nadien plaats. De procureur des Konings vroeg mij, in het kader van een embargo, om eens langs te komen. Ik ben daarnaartoe gegaan. We hebben een gesprek gehad. Ik heb hem de werkwijze van de commissie-Adriaenssens uitgelegd, zoals dat bij het protocol al afgesproken was met het College van procureurs-generaal.

Ik heb gewag gemaakt van het persbericht van twee weken eerder – van 10 juni – van de minister van Justitie over het protocol. Dat leek hem niet onmiddellijk iets te zeggen, wat een beetje raar was, maar goed. Hij had de onderzoeksrechter al gevat, maar ik heb die saisine en de stukken niet gezien. Hij zei me dat het parket van Brussel via de FGP in het bezit was van informatie en dat er in die

informatie aanwijzingen zaten van strafbare feiten van seksueel misbruik in de kerk en van dossiers die op geheime plaatsen verborgen gehouden zouden zijn door de kerk. Hij zei daarop dat hij onderzoeksrechter De Troy met een gerechtelijk onderzoek had gevat lastens X – dat is niet abnormaal –, maar hij heeft me niet gezegd wat juist het voorwerp was van dat onderzoek.

Ik heb hem toen ook mijn coördinatieopdracht uitgelegd. Over de dossiers-Devillé heb ik hem gezegd dat ik had gehoord dat er een tweehonderdtal dossiers-Devillé aan het parket van Brussel overhandigd zouden zijn en dat mevrouw Halsberghe, de vroegere voorzitter van de commissie, ook informatie zou hebben die zij zou meedelen of meegedeeld had aan het parket van Brussel. Ik heb hem gezegd dat ik tot zijn beschikking stond om dat te coördineren, want het was niet uitgesloten dat bepaalde informatie via het protocol en dus de commissie-Adriaenssens bij mij zou komen en dat ik die zou hebben doorgestuurd naar parket X. Stel nu dat die informatie via mevrouw Halsberghe of de heer Devillé ook aan het parket van Brussel zou zijn overgemaakt en dat dat op basis van het criterium van de plaats van de feiten – dat is de normale gang van zaken – zou hebben beslist om dat naar een ander parket door te sturen, dan wordt dezelfde informatie op twee plaatsen onderzocht. Wij namen immers de verblijfplaats van de priester als criterium. Als hij dezelfde informatie – bij mij toegekomen via de commissie-Adriaenssens, bij hem via de heer Devillé en mevrouw Halsberghe – bijvoorbeeld naar de plaats van de feiten zou sturen, wat een gebruikelijker criterium is bij ons, dan zitten we daar met dezelfde informatie die op twee plaatsen wordt onderzocht. Ik heb hem dus uitgelegd dat ik dat kon coördineren.

Ik kon uit zijn gesprek afleiden dat er op korte termijn huiszoeken zouden plaatsvinden bij hooggeplaatste personen in de kerk om die verborgen dossiers te zoeken. Op dat moment kon ik niet uitmaken – hij heeft me dat ook niet gezegd – wanneer en bij wie juist hij die huiszoeken zou doen. Hij heeft zeker niet gesproken van de commissie-Adriaenssens, want anders zou ik wel gereageerd hebben. Het ging vooral over de coördinatie van die dossiers waarover ik het daarnet had. Hij vroeg het embargo, dat was de reden waarom ik naar daar moest gaan.

Ik herinner me dat het me verbaasde dat hij schijnbaar uit de lucht viel over dat protocol van Adriaenssens. Ik heb dan gezegd dat ik de dag erna naar de PG zou gaan, wat ik niet meer heb moeten doen, aangezien de dag erna de huiszoeken hebben plaatsgevonden. Ik had gezegd dat ik bij de PG zou nagaan of die nota van

het College van procureurs-generaal wel was verspreid, en dat als dat niet was gebeurd, de PG zou vragen hem die nota over het protocol te bezorgen. Over de saisine zelf hebben wij niet gesproken.

Ik ben buitengegaan en kreeg een telefonische oproep van de DirJud van Brussel. Hij zei me dat hij met mij over het embargo wou praten, omdat er de dag erna huiszoeken zouden plaatsvinden. Toen besepte ik dat het de dag erna was. Hij zei dat die in Mechelen, Brussel en Leuven zouden plaatsvinden. Als het huiszoeken waren met een zekere impact – en dat kon ik er wel uit afleiden –, dan wisten wij op het federaal parket hoe en wanneer we de directeur-generaal van de gerechtelijke politie moesten verwittigen, evenals de DirJuds van de plaatsen waar de huiszoeken zouden plaatsvinden en de burgemeesters. Wij hebben daar een gans canvas voor. Hij sprak over huiszoeken in Mechelen, zonder te zeggen waar, in Leuven en in Brussel, die nogal grootschalig gingen zijn. Hij vroeg wanneer hij daarover best zijn baas, de directeur-generaal van de gerechtelijke politie, zou inlichten, de betrokken DirJuds en de burgemeesters.

Ik heb hem daarop gezegd dat het mijn dossier niet is, dat ik me daar niet mee kon moeien en dat hij dat aan de PK moest vragen. De saisine op zich is daar echter niet aan bod gekomen.

Sophie De Wit (N-VA): Oké, want het is wel een pijnlijk iets. Er stond immers nadien in een arrest van de KI zelfs dat de saisine moedwillig of bijna kwaadwillig is overschreden. Ondanks de vele procedureslagen is alles in die korte periode in een bepaalde plooi gelegd.

Wat u zegt over de DirJud interesseert me wel. Ik begrijp waarom men u opbelt. U zei daarnet dat u een goede verstandhouding had en hebt met de onderzoeksrechter, maar in de werkkaften die wij eind vorige legislatuur hebben opgevraagd, zien we dat de werkrelatie tussen PK en PG minder optimaal was. U vertelt nu dat de DirJud naar u belt om te vragen wanneer hij iedereen zou verwittigen en dat vind ik raar, omdat het een onderzoek is dat niet door u als zodanig wordt gevoerd. Had u toen niet het gevoel dat – ik druk mij voorzichtig uit – die werkrelatie niet optimaal was? Ik schrik immers van de interne briefwisseling heen en weer.

Johan Delmulle: Dat hij naar mij belt, verwonderde mij niet zo, omdat wij inzake terrorisme de hele tijd samenwerkten en omdat het ging over de verwittigingsschema's die wij hadden uitgebouwd bij het federaal parket. Ik heb die indertijd nog gemaakt om aan te geven wanneer wie verwittigd wordt in het kader van een grote

gerechtelijke operatie. Men mag de burgemeester niet te vroeg verwittigen, want anders verbrandt men de zaak misschien, maar ook niet te laat, want anders voelt hij zich gepasseerd. Dat zijn delicate oefeningen. Dat weet u ook.

Wij hebben verwittigingsschema's die hun waarde bewezen hadden, dus ik kon wel begrijpen dat hij naar mij belde. Hij zal van zijn enquêteurs hebben gehoord dat ik daar zat voor dat embargo. Zo zal dat wel geweest zijn.

Over de relatie tussen de procureur des Konings en de procureur-generaal vond ik uw formulering niet slecht. Ze was niet optimaal.

Sophie De Wit (N-VA): Heeft dat een impact gehad op het verloop van het onderzoek? Heeft die relatie daarop een impact gehad?

Johan Delmulle: Ik had niet de indruk dat de procureur-generaal, wanneer ik alles lees, op de hoogte was van alles wat zou gebeuren. Ik ben ook tien jaar procureur-generaal geweest in Brussel. Had een van mijn procureurs des Konings dat gedaan, zonder dat ik daarvan op de hoogte was, dan zou ik niet hebben geapplaudiseerd. Dat was jammer. Ondertussen hebben wij die relatie hersteld tijdens mijn tien jaar als procureur-generaal in Brussel. Het is goed nu.

Heeft die relatie een impact gehad? Mocht dat vandaag gebeuren, dan zouden de procureur des Konings en de procureur-generaal op voorhand samenzitten. Die mening ben ik wel toegedaan. Toen ik procureur-generaal was, zou ik, wanneer een procureur des Konings een dergelijk dossier behandelde, dat hebben geweten. Ik zou de zaak hebben bekeken. Immers, een procureur des Konings, maar ook een procureur-generaal, weet dat wanneer grote inbeslagnames worden gedaan, ze wellicht zullen worden betwist, waardoor men toch op het parket-generaal terechtkomt. Echter, dergelijke zaken met een dergelijke impact op de samenleving en op de publieke opinie zouden vandaag op procedureel vlak zijn doorgesproken.

Anderzijds, ik volgde vanochtend de vergadering. Een vraag gaf mij de gelegenheid om na te denken. Dat was de vraag of dat niet allemaal heel snel was gebeurd met dossier 136. Ik hoorde collega van der Eecken antwoorden dat zoiets over tien jaar heel uitzonderlijk is. Ik dacht daarover na en kwam tot het besluit dat ik dat soms wel deed. Ik heb dat gedaan voor infiltraties, waarbij op basis van politionele informatie een undercoveragent zou infiltreren die drie of vier jaar daarin zou moeten investeren.

Ik wil dan op voorhand weten of wij ervan uit mogen

gaan dat het startpunt gebetonneerd was. En dus ging ik soms met de initiële informatie naar de KI, om te vragen of die regelmatig bekomen was. Dat is een tussentijdse controle, maar men kan dat doen bij bijzondere opsporingmethoden. Als men daar ja zei, wist ik dat het niet meer aangevallen kon worden, dat we vertrokken waren.

Toen ik vanochtend achteraan in de zaal zat, zag ik heel veel discussies over of dat niet te snel is gebeurd, of dat wel allemaal moest. De feiten zijn wel dat de inbeslagnames van de dossiers-Adriaenssens, de inbeslagnames in het aartsbisshoppelijk paleis en bij de heer Godfried Danneels vernietigd zijn. En dus kan men zeggen dat men heeft overdreven, maar men heeft wel gelijk gekregen, dus hebben ze dan wel overdreven?

Sophie De Wit (N-VA): Ik pik daar graag op in, want het heeft alles te maken met de saisine, met de inbeslagnames, met de verstandhouding en de snelheid, want het is heel snel gegaan. U zegt dat het vernietigd werd. We stellen dat ook vast. Maar er is ook geen tegenspraak geweest. Dan is die snelheid uiteindelijk wel een belangrijk aspect volgens mij, omdat er wordt opgeroepen tijdens een vakantiezing. Er is een burgerlijkepartijstelling gebeurd, maar het stond allemaal nog niet in het dossier. Ik weet ook hoe dat gaat in dossiers, dat duurt een tijdje, er is die administratieve molen. Men wist het echter wel, want hij was aangeschreven.

En dan heeft men toch niet de reflex om de zaak een week uit te stellen. U zegt dat u graag in het begin van uw onderzoek wil weten over die controle, dat het voor u groot uithalen was, zodat het niet voor niks was. Ook dat begrijp ik. Maar op een week zal het dan niet aankomen.

Men heeft een snelheid gehanteerd die in contrast staat met de traagheid nadien. Daardoor heeft men ongelukkigerwijze een zekere tegenspraak uitgesloten, terecht of onterecht. Er is dat artikel, de interpretatie ervan, maar men had het evengoed kunnen laten uitstellen. Men had de ontvankelijkheid van de burgerlijkepartijstelling kunnen laten nakijken of wat dan ook. En dan had men een heel andere procedure, met tegenspraak. Men kon daarna nog altijd beslissen tot nietigheid. Op het vlak van sfeerschepping en perceptie had men dan een heel ander verhaal gehad, denk ik. Dat is wat ik zo moeilijk vind om te begrijpen. Ik heb voornamelijk geluisterd.

We lezen over de verstandhouding en andere zaken in het dossier. Dit was ook niet zomaar een klein dossiertje. Wanneer men bij het bisdom binnengaat om beslag te leggen op bepaalde

zaken, weet men dat zoiets ontploft in de ene of andere richting. Ik probeer echt te vatten hoe men daarmee is omgegaan. Vandaag zou men dat waarschijnlijk anders doen. Op bepaalde momenten is men daarmee immers niet optimaal omgegaan. Wij hebben nu natuurlijk veel meer informatie, maar ik zou het toch anders gedaan hebben.

Er is echter de onderzoeksrechter, de saisine, een snelle procedure die volgt, een KI-voorzitter die al dan niet wordt gewraakt. Er is wel heel veel op korte tijd gebeurd met een geweldige impact op het verdere verloop van het dossier, dat geen klein dossier is en met argusogen door de maatschappij gevolgd werd. Ik probeer dat te begrijpen.

Johan Delmulle: U zegt veel wijze dingen. Een objectieve vaststelling is dat we van in het begin in een procedurele loopgrachtenoorlog zaten. Tussen 2010 en 2014 was het de hele tijd procedure. Ik heb nog gevraagd aan mevrouw Pellens wanneer het eens over inhoud zou gaan. Het was constant procedure, procedure ...

Sophie De Wit (N-VA): Dat had – en dat vergeten we misschien allemaal – een geweldige impact op de betrokkenen. Er werden immers juridische procedures gevoerd, maar er zijn mensen die wachten op de uitspraak van justitie, maar nu een beeld hebben met een geweldige impact op het verdere verloop van hun leven en herstel. Dat is wat we vorig jaar hebben geleerd in de onderzoekscommissie toen we de betrokkenen hebben gehoord.

Als jurist begrijp ik hoe bepaalde zaken kunnen lopen, maar de impact van dat als slachtoffer te moeten zien en het gevoel te hebben om buitengesloten te worden van een zitting waarop men zijn stem wil kunnen laten horen, ook al zijn daarvoor juridische verklaringen, is daarin geweldig onderschat. Men heeft zich vastgepind op bepaalde regels. Ik weet hoe dat gaat. We zien vandaag echter de verwoestende impact daarvan op mensen. Ik kan me perfect voorstellen dat het dossier u bekruipt. Eens men erin duikt, bekruipt het namelijk iedereen.

Het heeft een geweldige impact gehad.

Axel Weydts (Vooruit): Ik was eigenlijk niet van plan deze vraag te stellen, maar na de vraagstelling van onze collega hoor ik graag wat uw appreciatie is – u was zelf procureur-generaal – van het volgende. Ik zal de vraag ook stellen aan procureur-generaal de le Court, als hij hier geraakt.

Op een bepaald moment werd er een vordering gemaakt te onderzoeken of de huisbezoeken

correct waren uitgevoerd. Die vordering werd opgemaakt door een multiconfessioneel samengesteld team. Ik blijf het een heel vreemde term vinden en collega Aouasti heeft daar ook al een aantal keren op gewezen. Is dat een gangbare praktijk binnen het gerecht, een multiconfessioneel team samenstellen? Ik vind dat iets verschrikkelijk vreemds. Ik vind dat confessie tot de privésfeer behoort. Zijn er lijstjes binnen het parket: dit is iemand van die gezindte, dat is iemand van die gezindte? Wat moet ik daaruit begrijpen? Wat moet ik me daarbij voorstellen? Bestond dat ook in uw tijd als procureur-generaal? Wat is uw appreciatie daarvan? Ik ben daar toch benieuwd naar.

Johan Delmulle: Ik had me eigenlijk voorgenomen daar niets over te zeggen, omdat het buiten mijn scope valt. Maar ik wil er nu wel iets over zeggen.

Het concept op zich bestaat niet, een multiconfessioneel team. Mocht ik zoiets aan de hand hebben, ik zou er specialisten van de KI op zetten. Ik zou kijken: waar zitten de echt ervaren rotten van de KI? Er zit genoeg kwaliteit bij het parket-generaal, dus ik zou ze snel gevonden hebben om hun te vragen om dat eens te bekijken.

Ik ken mijn voorganger natuurlijk een beetje. Ik ben er echt van overtuigd dat hij het gedaan heeft om goed te doen, in die zin dat hij heel voorzichtig is. U zult het hem zelf wel horen zeggen. Ik heb er met hem niet over gesproken, maar het zou me niet verbazen dat hij dat deed uit voorzichtigheid: pas op, het gaat over de katholieke kerk; ik moet maken dat men mij later niet verwijt dat ik het dossier enkel maar liet bekijken door magistraten die dan later zouden blijken katholiek te zijn.

Hij heeft dat uit voorzichtigheidsoverwegingen gedaan. Ik weet niet wat hij zal zeggen, maar het zou me niet verbazen dat hij dat zou zeggen. Het is een heel voorzichtig man en ik denk dat het met goede bedoelingen was.

Axel Weydts (Vooruit): Ik vraag niet zozeer naar de inschatting van zijn bedoelingen. U hebt geantwoord dat dat voor u geen criterium is, maar bij mij blijft de vraag of er lijstjes zijn, of dat het algemeen geweten is dat iemand vrijzinnig, katholiek of protestant is.

Johan Delmulle: Neen. Ik zou daar gewoon de specialisten op gezet hebben.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Dit is een vraag die te maken heeft met uw tien jaar ervaring als magistraat. U hebt onze commissie de werkkaften bezorgd. U hebt die waarschijnlijk ook gelezen. Of hebt u ze blindelings doorgestuurd?

Johan Delmulle: Neen.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): U bent tien jaar procureur-generaal geweest. Hoe vaak hebt u van de minister van Justitie een brief gekregen met een vraag om informatie in een heel concreet dossier, los van parlementaire vragen die werden gesteld?

Johan Delmulle: Dat weet ik niet zo meteen, maar ik zal het anders verwoorden. Het is niet abnormaal dat er in dergelijke maatschappelijk gevoelige dossiers contact is met de minister van Justitie en met zijn beleidscel.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): En dat kopieën van de arresten van de KI die nog niet aan de partijen waren bezorgd, onmiddellijk ten vertrouwelijksten titel worden doorgestuurd naar de minister van Justitie?

Johan Delmulle: Soms geeft men wel informatie aan de minister die hem toelaat om bijvoorbeeld parlementaire vragen te beantwoorden.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik zei los van parlementaire vragen.

Johan Delmulle: Hier is de achterliggende reden: gelet op de hele heisa zal ik wellicht heel snel parlementaire vragen krijgen. Ik weet het niet, dus ik zal me daar niet verder over uitspreken.

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Ik baseer me gewoon op de briefwisseling uit de werkkraft. Er werd daarin aan de minister gezegd op te passen, want dat het ten vertrouwelijksten titel werd overgemaakt omdat het deel uitmaakt van het geheim van het gerechtelijk onderzoek.

Johan Delmulle: *(Maakt een hummend stemgeluid om aan te geven dat hij gehoord heeft wat de heer Van Hecke zegt)*

Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen): Uw antwoord is *hmhm*?

Johan Delmulle: U moet mij geen antwoorden in de mond leggen. Ik moet de stukken zien. Ik heb dat allemaal niet bekeken.

Het is wel gebruikelijk dat in maatschappelijk gevoelige dossiers contacten plaatsvinden met de minister van Justitie. In dit dossier is overigens heel het protocol met de commissie-Adriaenssens voorafgaand met de minister van Justitie besproken. Ook dat zal wel een rol spelen.

Wat u vraagt, heb ik echter niet opnieuw

nagekeken, dus ik zal mij er niet over uitspreken. Die zaken speelden zich overigens voor mijn tijd af.

Le président: Zijn er nog vragen? Non? Eh bien, nous pouvons clôturer ici l'audition de M. Delmulle, qui fut intense, complète et riche. Je vous remercie pour le temps que vous nous avez consacré.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 16.11 uur.

La réunion publique de commission est levée à 16 h 11.

Na lezing, volhardt en tekent,

.....
Johan Delmulle